

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 10, številka 1

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
MAREC 2015

Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen objavlja na podlagi 9. člena Odloka o prazniku in priznanjih Občine Komen (Ur. l. RS 99/06, 34/10)

RAZPIS ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE KOMEN ZA LETO 2015

1. Priznanja Občine Komen so:

A. Zlati grb Občine Komen

Priznanje se podeli posamezniku ali skupinam za izredno življenjsko delo oziroma za vrhunske uspehe in dosežke na znanstvenem, gospodarskem, kulturnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem, humanitarnem ali katerem drugem področju, ki so pomembni za razvoj in promocijo Občine Komen. Podeli se eno priznanje letno.

B. Priznanja Občine Komen

Priznanja se podeljujejo posameznikom ali skupinam za dosežene uspehe v krajšem časovnem obdobju. Priznanja imajo pomen pohvale ter so aktualen odziv na dosežke in uspehe na vseh področjih dela. Podeli se lahko do tri priznanja letno.

Priznanja podeli župan Občine Komen na slovesnosti ob občinskem prazniku Občine Komen.

2. Predloge za podelitev priznanj lahko podajo posamezniki, družbe, zavodi, politične in druge organizacije in skupnosti, društva ter ožji deli lokalne skupnosti.

Predlog za podelitev priznanj mora biti podan v pisni obliki in mora vsebovati: splošne podatke o predlagatelju, predstavljene podatke o kandidatu, vrsto priznanja, za katero je kandidat predlagan, utemeljitev predloga s podrobnejšim opisom dela oziroma dosežkov, zaradi katerih je bila predlagana podelitev priznanja, in dokumente, ki potrjujejo dejstva, navedena v utemeljitvi. Predlagatelj predlogu priloži tudi soglasje kandidata.

3. Prispele predloge bo obravnavala komisija za podelitev priznanj Občine Komen, imenovana s sklepom župana. Komisija bo oblikovala predlog za podelitev priznanj, o prejemnikih priznanj bo odločal občinski svet s sklepom.

4. Rok za vložitev predlogov je **TOREK, 31. 3. 2015, do 10. ure**. Predlagatelji lahko podajo predloge na obrazcu, ki je na voljo v sprejemni pisarni občinske uprave Občine Komen oziroma je dostopen na spletni strani Občine Komen www.komen.si.

5. Predlagatelji pošljejo predloge na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen v zaprti kuverti z napisom »Ne odpiraj – za občinska priznanja«. Predlogov, ki bodo prispeli po roku, navedenem v 4. točki tega razpisa, komisija ne bo obravnavala.

Datum: 11. 2. 2015

Številka: 030-1/2015-1

Občina Komen
Marko Bandelli, župan

Uredniški uvodnik

Iztegnimo prste – podajmo si dlan

Prvi korak, prve besede, prvi šolski dan. Vedno je nekaj prvič, mar ne? In tako je pred vami moj prvi uvodnik v novo številko našega glasila.

Na začetku bi rada izrazila svojo hvaležnost dosedanji urednici, mag. Andreji Štok, ki je v vseh letih uspešno usmerjala Burjine "sunke". Sama najbrž najbolje ve, da ni bilo prav lahko, vendar ji je ob pomoči uredniškega odbora uspelo. Verjemite, besede niso le neka vljudnostna fraza! Za tem, da lahko štirikrat letno listamo Burjo, je kar nekaj dela!

Ko sem razmišljala o prvih besedah, so se mi v glavi vrtele naslednje misli: »Marija, v kaj si se spustila? Boš temu kos? Čakajo te

kritike, nestrinjanja, mogoče tudi pohvala, tu pa tam ...« Ljudje smo, sebe ne izvzemam, nagnjeni k temu, da radi kritiziramo, želimo imeti vedno prav in nemalokrat kažemo s prstom na druge. Ne priznamo odgovornosti za napake, iščemo številne izgovore in krivce. To se dogaja na čisto vseh področjih našega življenja: spomnite se, ko ste bili v šoli, doma, v službi in še kakšno širšo družbeno skupnost, kateri pripadamo, bi lahko naštel. Pa kdaj pogledamo svojo roko, ko usmerimo kazalec v nekoga? Po navadi samo en prst, največ dva, kažeta v domnevnega krivca. Ostali trije, ki jih spretno skrijemo v pest, kažejo proti nam! Je to res zgolj simbolika, prazne besede?

Poskusimo iztegniti prste naših rok in podajmo roko tistemu, ki se trudi, da svoje delo opravlja korektno in profesionalno, kljub težkim pogojem, tistemu, ki se trudi, da se v naši skupnosti nekaj dogaja, tistemu, ki ustvarja, tistemu, ki nas prosi za pomoč ... Tako bomo prepletli ideje, iskali skupne rešitve in delali za dobro vseh nas.

Prav to si želim tudi za našo Burjo: da bi "pihala" med nami, kot se za kraško burjo spodobi, saj bo tako med svoje platnice pometla čim več življenja naše občine in vseh občanov. Kaj pa spremembe, novosti? Tudi teh bo nekaj: v Fabianijevem letu bomo arhitektu posvetili posebno pozornost, RazBURJALI nas bodo mladi in otroci, starejši občani bodo z nami delili svoje Srebrne spomine, pa še česa se bomo verjetno spomnili.

To je revija vseh nas – soustvarjajmo jo še naprej!

Marija Umek,
odgovorna urednica

Glasilo Občine Komen
Letnik 10, številka 1, MAREC 2015

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

Burja

Naklada: 1.420 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.
Odgovorna urednica: Marija Umek
Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Katjuša Rina Trampuž in mag. Andreja Štok
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan s.p., Partizanska 82, 6210 Sežana
Tisk: Print Luin, Dušan Luin s.p., Sveto 58, 6223 Komen
Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si, **najpozneje do 25. 5. 2015**. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno ne bodo vključeni v junijsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji.
Vabimo tudi vse fotografе ali fotografе kar tako, da nam pošljete tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.
Naslednja številka občinskega glasila izide JUNIJA 2015.
Avtor fotografije na naslovnici: Klemen Bandelj

Burja

Novice iz občinske uprave

Spoštovane občanke in občani!

Najprej bi vas vse lepo pozdravil.

Izkoristim priložnost, da vas obveščam v zvezi s predvidenimi aktivnostmi občine v letu 2015. Proračun za leto 2015 je bil sprejet, vendar kljub dobro pripravljenemu proračunu, naravnane v smer razvoja gospodarstva in turizma, žal, zaradi ukrepov vlade in krčenja predvidenih sredstev, bodo določeni projekti najverjetneje preneseni v naslednje leto.

Ker menim, da so obljube obveznost, vam bom na kratko opisal delovanje in smernice občine za to leto.

Najprej naj vas obvestim, da je občinski svet na pobudo župana sprejel oprostitev komunalnega prispevka za vse nestanovanjske gradnje v naši občini. To pomeni, da bo vsak občan ali tuji investitor, ki bo želel graditi stavbo, namenjeno poslovni dejavnosti, oproščen plačila komunalnega prispevka. Za stanovanjske stavbe smo znižali komunalni prispevek na faktor 0,7, kar pomeni od 30 do 40 % nižje plačilo dajatve. Občinski svet je sprejel tudi znižanje cene omrežnine vodovoda za 15 % za leto 2016.

Za pospeševanja zaposlitve v naši občini smo uvedli nekatere subvencije na področju samozaposlovanja in za delodajalce, ki bodo zaposlovali v naši občini. Za več informacij se lahko obrnete na občinsko upravo.

V proračunu sta predvideno obnavljanje in legalizacija različnih vaških domov in stavb. Za letošnje leto smo predvideli posege

v Brjah pri Komnu, Ivanjem Gradu, Štanjelu, Kobdilju, Kobjeglavi in Hruševici. Pripravilo se bo idejno zasnovo in dokumentacijo za ureditev tržnice v Komnu ter statični pregled dvorane v kulturnem domu. Omenjena stavba je zaradi knjižnice preobremenjena in tudi nefunkcionalna (predvsem iz vidika oseb s posebnimi potrebami). Predvidene so male investicije tudi za druge vaše domove in napeljava internetne povezave za tiste, ki bodo to želeli in uporabljali.

V Komnu bomo končno rešili problem parkirišča pred šolo. Ob zaključku del na krožišču bomo začeli z gradbenimi deli za parkirišče, ki se bo nahajalo ob osnovni šoli.

Turizem je edina rešitev za naše kraje. V to smo prepričani vsi, saj le s turizmom lahko ponovno zaženemo tisti del gospodarstva, ki naj bi nudil nova delovna mesta. S turizmom sta neposredno povezana kmetijstvo in vinogradništvo, za katera smo letos ponovno namenili veliko finančnih sredstev za nakup opreme. Nepovratna sredstva smo letos namenili tudi drugim dejavnostim, ki pa niso vezana na kmetijstvo. Razpisi bodo redno objavljeni na naših spletnih straneh.

Ker je Štanjel najpomembnejša turistična destinacija v naši občini, bo letos in v naslednjih letih deležen posebne pozornosti. Obnova vodovodnega sistema, ponovna vzpostavitev delovanja vodnjaka in zasaditev različnih rastlin v Ferrarijevem vrtu bodo pomembne investicije, predvsem v tem letu, ko beležimo 150 let od rojstva Maksa Fabianija. Pripravili bomo razpis za ključek in izgradnjo strehe levega krila štanjelskega gradu, sredinskega stolpa v tem kompleksu ter obnovo celotne fasade. Pripravilo se bo tudi gradbeno dovoljenje za izgradnjo poti na levi strani Štanjela, namenjene dostopu za potrebe intervencij v štanjelskem jedru.

Vzpostavitev stvarnih pogojev za turistični razvoj Štanjela je želja vseh, saj se bo na ta način vzpodbudilo razvoj manjših družinskih dejavnosti, kot so npr. izvajanje umetnostnih in kulturnih vsebin, kmetijska, vinogradniška in gastronomska ponudba. Pomen bo dobila nova kolesarska pot ter vse gostinske in prenočitvene kapacitete v naši občini.

Prepričan sem, da se z razumom in željo po resničnih spremembah lahko usmeri trend naše občine v splošno rast in konkretni razvoj.

S spoštovanjem,

Marko Bandelli, župan Občine Komen

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05/73 10 450

Fax: 05/73 10 460

Spletna stran: www.komen.si

E-pošta: obcina@komen.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12. ure
sreda od 8.00 do 12. ure in od 15. do 17. ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05/73 10 141

E-pošta: soou@sezana.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11. ure
sreda od 7.30 do 11. ure in od 12. do 16. ure

Krajevni urad Komen

Telefon: 05/ 76 68 510

Uradne ure: vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8.00 do 12. ure.

Za nujne primere se obrnite na sedež Uprave enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)

Telefon: 05/76 68 122

Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen

Telefon: 05/76 68 580

E-pošta: knjiznica.komen@siol.net

Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18. ure
sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05/73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05/73 11 790

Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13. ure
četrtek: od 14. do 17. ure
sobota: od 9. do 13. ure

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05/ 30 78 570

Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

Obvestilo o spremembi urnika Lekarne Komen

Občanke in občane obveščamo, da od 15. 3. 2015 dalje velja sprememba v odpiralnem času lekarniške podružnice Komen, ki bo ob ponedeljskih odprta popoldan, od 12.00 do 19.00.

Seznajte se z delom Občinskega sveta Občine Komen, obiščite spletno stran www.komen.si

Stalna delovna telesa Občinskega sveta Občine Komen in nadzorni odbor - MANDAT 2014-2018

Odbor za kmetijstvo, turizem, medobčinske in mednarodne odnose Ivan Žežlina, preds.

Rajko Lisjak
Blanka Malgaj
Tanja Godnič
Dejan Jančar

Odbor za negospodarstvo in družbene dejavnosti Valter Ščuka, preds.

Mateja Terčon
Marjan Mržek
Dunja Peric
Gojmir Lešnjak

Odbor za gospodarstvo, okolje in prostor ter gospodarske javne službe Bogdan Kosovelj, preds.

Jože Strnad
David Zega
Goran Živec
Ivo Kobal

Odbor za proračun, finance, premoženjske in splošne zadeve Danijel Božič, preds.

Boris Budal
Blanka Malgaj
Vid Sorta
Ivan Žvokelj

Statutarno pravna komisija Stojan Kosmina, preds.

Marijan Gulič
Karmen Pahor

Nadzorni Odbor Dean Zalesjak, preds.

Patricija Furlan Fon
Dimitrij Čigon

Svet za varstvo uporabnikov javnih dobrin

Karlo Bunc, preds.
Bogdan Cotič
Mara Glušič

Svet za varstvo najemnikov neprofitnih stanovanj

Pepi Jež, preds.
Damjan Ščuka
Božo Pipan

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Sonja Pilat, preds.

Niko Kajtna
Ivan Žvokelj

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 2. redni seji občinskega sveta, 17. 12. 2014

- Sklep o potrditvi mandata članice občinskega sveta Blanki Malgaj
- Sklep o imenovanju Jožefa Strnada (član) in Bogdana Kosovelja (namestnik člana) v Skupščino JP Kraški vodovod Sežana ter sklep o predlaganju kandidatke Blanke Malgaj za imenovanje v Nadzorni svet JP Kraški vodovod Sežana,
- Sklep o imenovanju uredniškega odbora občinskega glasila Burja v sestavi: Marija Umek (odgovorna urednica), Tanja Bartina Grmek (namestnica odg. urednice), Katjuša Rina Trampuž, Ana Godnik, Andreja Štok,
- Sklep o imenovanju Saša Pavlina v Svet OE Zavoda za gozdove

Sežana za mandat 2014-2018,

- Sklep o sprejemu Odloka o spremembi Odloka o ustanovitvi organov skupne občinske uprave,
- Sklep o določitvi vrednosti točke za obračun občinskih taks za leto 2015,
- Sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2015,
- Sklep o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na parceli št. 1835/8 in 1835/9, k.o. Kodreti,
- Seznamitev z dogovorom glede ureditve razmerij po prekinitvi najemne pogodbe ter soglasje občinskega sveta k osnutku najemne pogodbe – Grad Štanjel

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 1. dopisni seji občinskega sveta, 22. 12. 2014

- Sklep o pripravi novega predloga sklepa za določitev višine omrežnine za vodooskrbo v Občini Komen

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 3. redni seji občinskega sveta, 28. 1. 2015

- Sklep o seznanitvi z Letnim poročilom o izvedenih ukrepih iz akcijskega načrta Lokalnega energetskega koncepta in njihovih učinkih za leto 2014,
- Sklep o zagotovitvi sofinanciranja ločenega izvajanja pouka posameznih predmetov v kombiniranem oddelku 2. in 3. razreda ter 4. in 5. razreda v Podružnici Štanjel od 1. 1. 2015 do 31. 8. 2015,
- Sklep o sprejemu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o enkratni denarni pomoči ob rojstvu otroka v Občini Komen,
- Sklep o sprejemu Pravilnika o razveljavitvi Pravilnika o dodeljevanju subvencij mladim družinam v Občini Komen za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja s prenovo obstoječega stavbnega fonda,
- Sklep o pripravi Pravilnika, ki bo urejal razdelitev sredstev za razvoj malega gospodarstva do druge obravnave Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o programu opremljanja in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje Občine Komen,
- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o programu opremljanja in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje Občine Komen s predlogom podanim v prvi obravnavi,
- Sklep o sprejemu Odloka o spremembi Odloka o programu opremljanja stavbnih zemljišč za območje opremljanja »Komunalna infrastruktura Komen – jug« v Občini Komen v prvi obravnavi,
- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah Odloka o programu opremljanja stavbnih zemljišč za območje izgradnje kanalizacije v naselju Komen v prvi obravnavi,
- Sklep o sprejemu Odloka o proračunu občine Komen za leto 2015 s prilogi v prvem branju.

Občinska uprava

Javna razgrnitev občinskega prostorskega načrta – podaljšana!

Občina Komen je z javnim naznanilom, objavljenim na spletni strani občine in na oglasnih deskah, obvestila javnost o podaljšanju javne razgrnitve dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta Občine Komen (OPN).

Gradivo je objavljeno:

- na spletni strani Občine Komen <http://www.komen.si/> (pod rubriko: objave-arhiv-30. 09. 2014 Javna razgrnitev Občinskega prostorskega načrta)
- razgrnjeno v prostorih Občine Komen, Komen 86, 6223 Komen (2. nadstropje), v času uradnih ur občinske uprave.

Predloge in pripombe na razgrnjeno gradivo lahko podate pisno po pošti na naslov: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, na elektronski naslov: obcina@komen.si. ali pisno v knjigo pripomb, ki se nahaja pri razgrnjenem gradivu na občini. V pomoč pri oddaji pripomb vam je na voljo pripravljen obrazec (vloga za oddajo pripomb), ki je dostopen na spletni strani občine in na občini.

Občina je javno razgrnitev podaljšala, ker od pristojnega ministrstva še ni prejela potrditve, da je okoljsko poročilo z vidika varstva okolja ustrezno.

O času in kraju javne razgrnitve in javne obravnave okoljskega poročila bo javnost obveščena z javnim naznanilom.

V začetku leta so po opravljenih volitvah v odbore vaških skupnosti potekale tudi predstavitve dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta za območje ene ali več vaških skupnosti. Predstavitve so bile opravljene v Brestovici, Volčjem Gradu, Gorjanskem, Gornji Branici, Škrbini, Tomačevici, Kobjeglavu, Štanjelu in Komnu.

Na ta način so bili občani dodatno seznanjeni s postopkom sprejemanja prostorskega akta, imeli so možnost postavljanja vprašanj v zvezi z razgrnjenim občinskim prostorskim načrtom ter bili opozorjeni k oddaji pripomb nanj v času javne razgrnitve.

Občinska uprava

Komunalni prispevek – spremembe in dopolnitve odlokov

Občinski svet Občine Komen je na svoji zadnji seji dne 18. 2. 2015 sprejel naslednje tri odloke, na podlagi katerih bo obračunan komunalni prispevek v večini primerov nižji, kot je bil do sedaj, pod določenimi pogoji pa bo veljala oprostitev plačila komunalnega prispevka:

- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o programu opremljanja in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje Občine Komen, Odlok o spremembi,
- Odlok o programu opremljanja stavbnih zemljišč za območje opremljanja "Komunalna infrastruktura Komen – jug" v Občini Komen,
- Odlok o spremembah Odloka o programu opremljanja stavbnih zemljišč za območje izgradnje kanalizacije v naselju Komen.

Prva sprememba odlokov se nanaša na spremembo koeficienta dejavnosti objektov. Vse vrste objektov (stanovanjskih, gostinskih, industrijskih, nestanovanjskih kmetijskih ...) bodo imele koeficient dejavnosti 0,7. Do sedaj se je ta koeficient gibal v razponu od 0,7 do 1,3, za stanovanjske objekte je bil 1,0.

Na ta način se bo pri rekonstrukciji ali dozidavi stanovanjskega

objekta komunalni prispevek zmanjšal za 30 %, pri novogradnji pa nekoliko manj, odvisno od velikosti parcele.

Druga sprememba se nanaša na oprostitev plačila komunalnega prispevka za večino nestanovanjskih stavb. V teh primerih bo občina komunalni prispevek obračunala, zavezanci pa bodo oproščeni plačila. Ta oprostitev plačila velja za vse vrste komunalne opreme (vodo, ceste, ravnanje z odpadki), razen za kanalizacijo. Tako bo investitor nestanovanjskega objekta v Komnu, ki ima možnost priključitve na kanalizacijo, plačal komunalni prispevek le za kanalizacijo. Na ta način bodo investitorji nestanovanjskih stavb v naselju Komen in tisti investitorji, ki bodo gradili v drugih naseljih in kateri morajo zdaj sami poskrbeti za drugačen način ustreznega zbiranja odpadnih vod, izenačeni. Odloki začnejo veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Komunalni prispevek se bo pri vseh vlogah, ki jih bo občina prejela pred uveljavitvijo odlokov, odmeril na podlagi odloka, ki je veljal na dan vložitve vloge, kar pomeni, da se navedene spremembe pri odmeri komunalnega prispevka ne bodo upoštevale.

Občinska uprava

Najava javnega razpisa za sofinanciranje programov na področju družbenih dejavnosti in turizma v Občini Komen v letu 2015

Občinska uprava Občine Komen obvešča, da bo predvidoma v drugi polovici marca 2015 v Uradnem listu RS objavila javni razpis za sofinanciranje programov na področju družbenih dejavnosti in turizma v Občini Komen v letu 2015. Razpis bo takoj po objavi v Uradnem listu RS objavljen tudi na spletni strani Občine Komen: www.komen.si pod rubriko Razpisi.

Posodobitev javne razsvetljave v Občini Komen

V letu 2007 je Slovenija sprejela uredbo, po kateri bodo morale vse svetilke v Sloveniji ustrezati novim standardom preprečevanja svetlobnega onesnaženja. Prav tako mora Slovenija na podlagi iste uredbe do konca leta 2016 zmanjšati porabo energije za javno razsvetljavo na 44,5 kilovatne ure na prebivalca na leto. Za primerjavo, v Občini Komen smo doslej porabili več kot 110 kilovatnih ur na prebivalca na leto! Zato se je Občina Komen odločila, da še v letu 2014 izvede celovito posodobitev javne razsvetljave. V zadnjih dveh mesecih lanskega leta je tako Javna razsvetljava d. d. iz Ljubljane v sodelovanju z Elektro Primorsko d. d. odstranila več kot 700 svetilk, ki niso ustrezale veljavnim predpisom. Postavljenih je bilo več kot 670 novih svetilk (od tega približno 290 LED-svetilk), poleg tega pa smo na novo osvetlili tudi vse prehode za pešce v naselju Komen. Skupna višina stroškov je presegla 264.000 EUR, od tega smo prejeli za podelitev 15-letne koncesije od koncesionarja Javna razsvetljava d.d. nekaj

več kot 240.000 EUR, razliko do celotnega zneska investicije pa pokrije Evropska unija.

V letošnjem letu bomo preverili, če je potrebno še kje namestiti kakšno dodatno svetilko, ker pa smo že sedaj tik pod mejno vrednostjo porabe električne energije na prebivalca za potrebe javne razsvetljave, ne bomo imeli velikega manevrskega prostora in bo treba predvsem razmisliti o prestavitvi kakšne nepotrebne svetilke na lokacijo, kjer je bolj potrebna.

V primeru morebitne okvare ali napake pri delovanju javna razsvetljave prosimo vse občane, da to javijo na enega izmed naslednjih načinov oziroma naslovov: Preko spletne aplikacije na: <http://www.jrl.si/prijava-napak>

Preko elektronske pošte na: info@jr-lj.si ali emil.grmek@komen.si
Preko telefona na: 01 / 58 63 000 ali 05 / 73 10 455 (Emil Grmek)

Občinska uprava

Nov sestav štaba Civilne zaščite Občine Komen

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami nalaga občinam pristojnosti, s katerimi na svojem območju urejajo in izvajajo varstvo pred naravnimi ter drugimi nesrečami. Tako skrbijo predvsem za urejanje sistema zaščite, reševanje in pomoč, načrtovanje in izvajanje zaščitnih ukrepov, izdelavo ocene ogroženosti ter načrtov zaščite in reševanja, organizirajo, vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč ter odpravljajo posledice naravnih nesreč. Naloga župana pri vsem tem je, da skrbi za izvajanje priprav varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, sprejema načrte zaščite in reševanja, določi vrsto in obseg občinskih sil za zaščito in reševanje, skrbi za obveščanje prebivalcev o nevarnostih, stanju varstva in sprejetih zaščitnih ukrepih. Za operativno in strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah mora župan imenovati poveljnika civilne zaščite občine in štab civilne zaščite občine. Dosedanji štab Civilne zaščite Občine Komen je bil imenovan s sklepom župana v letu 2000 in nekaterimi kadrovskimi spremembami s

sklepom v letu 2004. Zaradi starostnih omejitev sodelovanja v civilni zaščiti (v nadaljevanju CZ), ki jih določa Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, je poveljnik CZ županu predlagal osvežitev in spremembe v sestavi štaba CZ občine.

Na podlagi predloga poveljnika CZ je župan, Marko Bandelli, dne 4. 2. 2015 izdal sklep o imenovanju poveljnika CZ, njegovega namestnika in članov štaba Civilne zaščite Občine Komen. Za poveljnika CZ je bil imenovan dosedanji poveljnik, Miloš Lozej, za namestnika poveljnika CZ je bil prav tako imenovan dosedanji namestnik poveljnika, Boris Budal, za člane štaba CZ pa so bili imenovani Igor Zega, Iztok Švara, Branko Zupančič in Emil Grmek. Zahtevek za njihovo razporeditev in potrditev na dolžnost v Civilno zaščito je Občina Komen posredovala na Upravo za zaščito in reševanje - Izpostava Postojna.

Občinska uprava

Kras na svetovni razstavi EXPO Milano 2015

V okviru svetovne razstave Expo Milano 2015 se bo med 144 državami predstavila tudi Slovenija. Razstavo, ki bo trajala od 1. maja do konca oktobra, pa naj bi si ogledalo kar 20 milijonov ljudi. Tema tokratne svetovne razstave je hrana in poteka pod sloganom »Feeding the Planet, Energy for Life« oziroma »Hrana za planet, energija za življenje«.

Slovenija bo na razstavi imela svoj paviljon, njen osrednji slogan pa bo: »Čutim Slovenijo. Zelena. Aktivna. Zdrava.«. V sklopu predstavitve naše države bodo nekaj prostora namenili tudi posameznim regijam. Tako se bosta Kras in Istra v Milanu predstavili med 1. in 15. majem. V ta namen se predstavniki istrskih in kraških občin že poldrugi mesec redno sestajajo in usklajujejo glede programa in aktivnosti na Expu. V ospredju predstavitve bodo zelena naravna območja, ki zaobjemajo morje, soline, podzemne kraške jame in razgibano kraško pokrajino. Pestro gastronomsko ponudbo bomo predstavniki regije predstavili skozi kuharske šove, kjer bodo imeli dirigentsko palico prepoznavni eno-gastronomski produkti tega

območja. Obiskovalci Expa bodo lahko začutili Kras in Istro skozi številne animacije, ki jih bodo spremljali igrani prikazi, ples in glasba.

Prva preizkušnja čaka našo regijo že 21. in 22. marca na t. i. Expo Gate v Milanu, nekakšne napovedi dogodka Expo. Expo Gate predstavljata dve stekleni piramidi, postavljeni v središče mesta Milano (peš cona) med gradom in stolno cerkvijo. V eni izmed piramid, se bo odvijala vseslovenska promocija, v okviru katere se bosta predstavili tudi Istra in Kras s svojimi kulinaričnimi dobrotami.

Občinska uprava

Plačevanje in dvig vrednosti točke turistične takse

Turistična taksa se na območju Občine Komen ureja z Zakonom o spodbujanju razvoja turizma (Uradni list RS, št. 02/2004, 57/2012) in Odlokom o turistični taksi v Občini Komen (Uradni list RS, št. 98/2009).

Turistična taksa se določa v točkah in znaša na območju Občine Komen 11 točk. Vrednost točke določa Vlada Republike Slovenije. S 1. 1. 2015 znaša 0,115 EUR.

Turistična taksa za nočitev gosta s 1. 1. 2015 znaša 1,27 EUR oziroma za prenočitve, za katere se v skladu s Zakonom o spodbujanju razvoja turizma upošteva 50 % znižanje, 0,64 EUR.

Vse od uveljavitve Zakona o spodbujanju razvoja turizma vrednost točke ni bila spremenjena, cene življenjskih potrebščin pa so se po podatkih Statističnega urada RS v tem času povečale za 26,7 %. Nova vrednost točke turistične takse na 0,115 EUR (11,5 centa) je povečanje za 25,27 % ali 1,43 odstotne točke manj, kot so se zvišale cene življenjskih potrebščin v tem obdobju.

V skladu s 30. členom Zakona o spodbujanju razvoja turizma morajo ponudniki prenočišč predložiti občini in pristojnemu davčnemu uradu do 25. dne v mesecu mesečno poročilo, iz katerega mora biti razvidno število nočitev in znesek pobrane turistične takse v preteklem mesecu. Do tega dne pa občini tudi nakazati znesek pobrane turistične takse. Poročilo je potrebno

oddati, tudi če v določenem mesecu ni bilo nočitev.

Za nadzor nad pobiranjem in odvajanjem turistične takse je pristojen davčni organ oziroma Medobčinski inšpektorat in redarstvo.

OBVESTILO

V prihajajočem mesecu boste ponudniki prenočišč prejeli obvestilo o (ne)poravnanih obveznostih do Občine Komen (poročila, turistična taksa) za leto 2013 in 2014. Sledil bo podrobnejši pregled knjig gostov in njihove skladnosti s predloženimi poročili in plačano turistično takso v preteklem in predpreteklem letu, ki jo bo izvedel pristojni organ za nadzor v skladu s predpisi. V kolikor obveznosti ne bodo poravnane, bo sledil postopek izterjave. Zato vas naprošamo, da morebitne obveznosti do občine poravnate čim prej.

V prihodnje se bo podrobnejši nadzor izvajal tudi nad t. i. ponudniki prenočišč »na črno«. Zato, v kolikor še nimate urejene potrebne dokumentacije za opravljanje tovrstne dejavnosti in dejavnost že opravljate, si jo čim prej uredite.

Občinska uprava

Ocenjevanje urejenosti naselij v komenski občini

Občina Komen bo v letošnjem letu prvič organizirala ocenjevanje urejenosti naselij. Ocenjevalo se bo vrtove oziroma okolico hiš, kmetij ter urejenost posameznih vasi oziroma naselij v komenski občini. Najboljše bo občina tudi nagradila.

Urejenost se prične pri majhnih stvareh, prične s skrbnostjo in željo biti v lepem in skladnem okolju. Za dosego tega niso vedno potrebna velika dejanja ali obsežna finančna sredstva. Z majhnimi dejanji pa skupno ustvarjamo urejenost na našem celotnem področju. Zato želi Občina Komen s to akcijo vzbuditi občane, da se vključijo k oblikovanju urejenega domačega okolja, saj bo le tako okolje lahko prijazno za nas, ki tu živimo, kot tudi za obiskovalce.

O samem poteku akcije ocenjevanja urejenosti naselij boste naknadno dodatno obveščeni.

Občinska uprava

Občina Komen na sejmu Turizem in prosti čas

Od 28. do 31. 1. 2015 je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal osrednji slovenski turistični sejem Alpe-Adria: Turizem in prosti čas. Občina Komen se je skupaj z občino Divača, Hrpelje-Kozina, Miren-Kostanjevica in Sežana, ter OOO Sežana, Javnim zavodom Kobilarna Lipica in Javnim zavodom Park Škocjanske jame, Slovenija, predstavila s poudarkom na treh temah: enogastronomija, tipični izdelki in prireditve.

Da je bila predstavitev Krasa in Brkinov popolna, so se na skupnem prostoru predstavili tudi kraški in brkinski ponudniki s svojimi dobrotami in izdelki. Sodelovalo je Društvo proizvajalcev kraškega brinjevca in brkinskega slivovca, Čebelarsko društvo Sežana, Društvo vinogradnikov in vinarjev Kras, Sekcija za gostinstvo in turizem ter živilsko dejavnost, OOO Sežana ter kamnosek. Iz

občine Komen sta sodelovala Vina Štrekelj in Ekotera s svojimi izdelki iz sivke.

f + 386 5 731 04 60
tic.stanjel@komen.si
www.stanjel.eu

Sodelujoči smo v četrtek, 29. 1. 2015, organizirali poseben promocijski dogodek za novinarje, kjer je med drugimi objavami sodelujočih partnerjev (kraških občin) Občina Komen izpostavila še čisto svež zemljevid kolesarskih in pohodniških poti na svojem območju. Novinarjem kot tudi obiskovalcem razstavnega prostora smo predstavili novost letošnjega leta, ki smo jo

pripravile kraške občine. Gre za koledar prireditev, ki vključuje vse prireditve, ki se bodo do avgusta odvijale na območju celotnega Krasa in Brkinov. Tako da so obiskovalci že v zimskem času seznanjeni z dogajanjem v prihajajočih mesecih in vabljeni na Kras.

Občinska uprava

Kraševец, arhitekt, urbanist in humanist Maks Fabiani na poštni znamki

Občina Komen je v sodelovanju s Pošto Slovenije in Filatelistično zvezo Slovenije 30. 1. 2015 organizirala slovesno predstavitev priložnostne znamke ob 150-letnici rojstva Maksa Fabiani-

ja. Pošta Slovenije je znamko izdala v sklopu serije Znamenite osebnosti skupaj z znamko, posvečeno Baltazarju Hacquetu, znanstveniku, ki je deloval v Idriji.

Slovesna predstavitev je potekala v Fabianijevi dvorani v gradu Štanjel. Poleg govornikov, podžupana, Valterja Ščuke, predsednice Ustanove Maks Fabiani, Nataše Kolenc, predsednika Filatelistične zveze Slovenije, dr. Petra Suhadolca, in direktorja Poslovne enote pošte Koper, Valterja Furlaniča, so kulturni program obogatili tudi učenci Osnovne šole Antona Šibelja Stjenka iz podružnice v Štanjelu.

Predstavitve znamke je bila prva izmed prireditev, ki se bodo ob počastitvi 150-letnice rojstva domačega arhitekta, zvrstile v komenski občini. Prvo naslednjo prireditev lahko pričakujemo v maju, ko bomo odprli novo razstavo v Kvadratnem stolpu.

Znamko Maksa Fabianija je mogoče kupiti na vseh poštah v Sloveniji, v obtoku pa bo eno leto. Vrednost znamke je 1,25 EUR.

Občinska uprava

Burja povzročala težave

V sredo, 4. 2. 2015, popoldne je agencija za okolje (Arso) za jugozahodni del Slovenije objavila najvišjo (rdečo) stopnjo ogroženosti z napovedjo izredno močne burje od četrтка opoldne do petkovih popoldanskih ur.

Zaradi neugodne meteorološke napovedi in opozoril se je poveljnik Civilne zaščite Občine Komen s poveljnikom Prostovoljnega gasilskega društva Komen (v nadaljevanju PGD Komen) dogovoril za vzpostavitev okrepljene dežurne ekipe prostovoljnih gasilcev za primer intervencij. Napovedi in opozorila meteoroloških služb se tudi tokrat niso izneverila, saj je v četrtek, 5. 2. 2015, popoldne tudi območje naše občine zajela močna burja, ki je pričela podirati drevje, trgati elektrovođe, raznašati strešno kritino in vse slabo pritrjene predmete ter posledično ovirala promet in ogrožala ljudi ter njihovo premoženje. Burja je pihala s hitrostjo več kot 100 km/h, na izpostavljenih mestih je dosegala hitrost tudi do okoli 200 km/h. Pojenjala je šele v petkovih poznih popoldanskih urah.

Gasilci PGD Komen so se na napoved zelo dobro pripravili in organizirali. V gasilskem domu v Komnu je od četrтка popoldne pa vse do petka zvečer dežurala ekipa gasilcev, nekaj jih je ostalo v pripravljenosti doma. V noči iz četrтка na petek so gasilci do 7.00 ure zjutraj opravili kar deset intervencij. Večina teh je obsegala odstranjevanje podrtega drevja iz cestišč in pomoč drugim službam pri odstranjevanju podrtega drevja, zlasti iz elektrovodov.

V petek dopoldne so gasilci opravili dodatnih pet intervencij, v katerih so odstranjevali na ceste padlo drevje. V petek popoldne, ko se je moč burje že oslabila, so izvedli še dodatni dve intervenciji, ki sta bili namenjeni podiranju in odstranjevanju v burji poškodovanih večjih dreves; v enem primeru bora pri šoli v Komnu, v drugem primeru pa večje smreke, ki je ogrožala stanovanjsko hišo v Komnu. V 24 urah je bilo skupno opravljenih

17 intervencij, v katerih je sodelovalo več kot 20 prostovoljnih gasilcev PGD Komen.

Za pomoč in logistično podporo gasilcem je Center za obveščanje Postojna v petek zjutraj aktiviral tudi poveljnika Civilne zaščite Občine Komen. Temu se je pridružil član občinskega štaba civilne zaščite, zaposlen v občinski upravi. Naloga civilne zaščite je bila poskrbeti za prehrano in tople napitke za gasilce ter pregledati teren in tako ugotoviti prevoznost cest ter oceniti varnostno situacijo.

V pomoč pri odpravljanju težav in posledic burje sta bila vključena tudi dva delavca občinskega režijskega obrata. Pomagala sta zlasti pri čiščenju in zagotavljanju prevoznosti občinskih cest, nameščanju razmetanih komunalnih zabojnikov na eko otoke ter pri pregledovanju terena. V dneh po burji sta poskrbela za odstranitev mogočne cedre, ki jo je v parku ob zdravstveni postaji Komen podrla burja, k sreči brez večje materialne škode.

Občinska uprava

Obvestilo glede izobešanja zastav na praznike v Republiki Sloveniji - 8. februar

Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi določa, da se zastava RS izobesi le ob praznikih Republike Slovenije na dan 8. februarja, 27. aprila, 1. in 2. maja, 25. junija in 26. decembra. Režijski obrat na te dneve izobesi zastave v Komnu in ostalih vaseh občine. Kar nekaj občanov se je po prazniku 8. februarja na nas obrnilo z vprašanjem, zakaj zastave niso bile izobešene na dan kulturnega praznika. V tednu pred slovenskim kulturnim praznikom so bile vremen-

ske razmere zelo slabe, pihala je močna burja, zato delavcem režijskega obrata, zaradi zagotavljanja njihove varnosti, ni bila naložena naloga izobešanja zastav. Ko so se vremenske razmere umirile, so bili delavci režijskega obrata zaposleni s odstranjevanjem posledic burje.

Občinska uprava

Novosti Zakona o davčnem postopku – VEZANA KNJIGA RAČUNOV

V sredini decembra 2014 je bil objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2H). V tokratnem pravnem kotičku bi iz navedenega zakona rada izpostavila 6. člen, tj. vezano knjigo računov (nov 31. a člen ZDavP-2), kot enega izmed pisarniških obrazcev oziroma knjižnih blokov, ki ga glede na obveznost uporabe že od vključno 31. 1. 2015 dalje verjetno v zadnjem času štejemo med najpogostejše nakupe poslovnih subjektov, ki poslujejo tudi gotovinsko.

Vsakemu subjektu, ki izda račun pri prodaji blaga in storitev ter pri tem prejme, ali delno ali v celoti, gotovino (to pomeni da prejme plačilo z bankovci in kovanci, ki so v obtoku kot plačilno sredstvo, druge načine plačila, ki niso neposredna nakazila na transakcijski račun, odprt pri ponudniku plačilnih storitev, plačila s plačilno ali kreditno kartico, čekom ter druge podobne načine plačila), se priporoča, da ima to vezano knjigo računov.

Vsak zavezanec za davek, ki na podlagi davčnih in drugih predpisov vodi poslovne knjige in evidence (npr. osebno dopolnilno delo ne spada mednje) ter izda račun pri gotovinskem poslovanju brez uporabe ustreznega računalniškega programa oziroma elektronske naprave v skladu z 38. členom ZDavP-2 (z revizijsko sledjo o izdanih računih) ali pa ko izdaja računov z uporabo računalniškega programa oziroma elektronske

naprave ni mogoča zaradi okvare računalniškega programa ali elektronske naprave oziroma zaradi izpada električne energije, mora izdati račun iz navedene posebne vezane knjige računov, ki pa jo mora pred njeno uporabo potrditi pri davčnem organu (31. a člen ZDavP-2). Zavezanci za davek, za katere je predpisano vlaganje davčnih obračunov, napovedi in drugih vlog oziroma obrazcev elektronsko, preko portala eDavki, morajo vezano knjigo računov potrditi elektronsko preko portala eDavki z vpisom serijske številke vezane knjige računov. Ostali zavezanci za davek vezano knjigo računov predložijo v potrditev osebno na finančnem uradu ali elektronsko preko portala eDavki. Na primer zavezanci iz Občine Komen jo lahko osebno potrdijo na davčni izpostavi v Sežani. Zavezanec pa se lahko sam odloči, ali bo za izdajo računa pri gotovinskem poslovanju uporabil elektronsko napravo oziroma računalniški program v skladu z 38. členom ZDavP-2 ali bo uporabil vezano knjigo računov. Vendar pa računa iz vezane knjige računov ni treba izdati, če drugi predpisi določajo, da izdaja računa ni obvezna!

Ob tem velja navesti tudi, da so določene izjeme od obveznosti izdajanja takih računov, kot je na primer izjema, ki velja za kmete, ki so oproščeni obračunavanja DDV po drugem odstavku 94. člena ZDDV-1, kadar opravljajo dobavo kmetijskih in gozdarskih pridelkov ter

storitev neposredno končnemu potrošniku (na primer neposredna prodaja na domu, prodaja od vrat do vrat, neposredna prodaja na premičnih stojnicah, na tržnicah) ali za lastno rabo v okviru kmečkega gospodinjstva davčnega zavezanca.

Za izpolnjevanje računa iz vezne knjige računov so določena pravila, enako tudi pri morebitni zmoti oziroma pisanju popravkov. Če se na primer zavezanec zmoti pri že deloma izpolnjenem oštevilčenem obrazcu računa, mora le-ta ostati v vezani knjigi računov. Pomembno je, da ga zavezanec prečrta in na njem na kratko obrazloži neizdajo ter navede datum in podpis.

Za izdaje računov v nasprotju s prvim odstavkom 31.a člena ali nezagotovitve hrambe izvornih podatkov in vseh poznejših sprememb izvornih podatkov v vezani knjigi računov, če je do takšnih sprememb prišlo (četrti odstavek 31.a člena ZDavP-2), je določena globa, ki je odvisna od vrste zavezanca (na primer z globo od 20.000 do 70.000 EUR je predpisana kazen za prekršek samostojnega podjetnika posameznika).

Zavezanec naj bi 10 let od dneva izdaje zadnjega računa iz vezane knjige računov hranil vse izvorne podatke in vse poznejše spremembe izvornih podatkov, če je do takšnih sprememb prišlo

Martina Suban, univ.dipl.prav.

Društveno

Turistično društvo Brest, promotor turizma v Občini Komen

Ali je to res ali le kanček domišljije, presodite sami.

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani se je od srede, 27., do sobote, 30. 1., spremenilo v vodnika turistične ponudbe, ki jo organizirajo s prostovoljnim delom tudi slovenska turistična in druga

društva. Predstavljena so bila doživetja za zdravo telo in dušo, ponudbe za gastronomske užitke in vinske zgodbe tudi niso manjkale. Že osmič zapored se je med več kot sto turističnimi in drugimi društvi iz Slovenije in zamejstva v soboto na sejmu

Turizem in prosti čas 2015 predstavilo Turistično društvo Brest (v nadaljevanju TD Brest) iz Brestovice pri Komnu skupaj z vinarjem Rebula. Dejavnosti, ki jih organiziramo, smo predstavljali skupaj s člani Zveze turističnih društev Brkini, Kras, Notranjska. Veliki plakati s posnetki s preteklih prireditev (Špargljade, Br'stovske koloosmice, Špargljevega pohoda in Pohoda po sledih soške fronte) so pritegnili veliko pozornost obiskovalcev. Vsi člani ekipe TD Brest (Zvonka, Slavko, Danilo, Marija, Vida, Dušan, Martina, Janez in Jurij) odlično obvladajo vsa, večkrat kar zahtevna in tudi utrujajoča dela pri predstavitvah na tako velikih in pomembnih sejmih. Z obiskovalci, ki jih je bilo letos na naši stojnici zelo veliko, so bili prijazni, ustrezljivi in potrpežljivi. Vprašanj je bilo zelo veliko.

Z živo besedo sta Slavko in Janez navduševala obiskovalce sejma za obisk turističnih in kulturnih prireditev in narave na Krasu. Obiskovalci naše stojnice so si lahko izbrali razno promocijsko gradivo (letak s programi prireditev, prospekt, zgibanko, vodnik po Brestovici, priponko TD Brest pa tudi monografijo imen brestovskih hiš in domačij). Vsaki obiskovalki sta Slavko in Janez podarila šopek, narejen iz lovorja in rožmarina iz Brestovice. Vsi so bili navdušeni tudi nad strokovnim rezanjem pršuta »v živo«, ki ga je demonstriral Danilo ter kulinarčno in oblikovno pripravljenimi obloženimi kruhki, ki jih je sproti oblikovala Zvonka. Tudi zdravilni žajbljevec in orehovec sta pritegnila nemalo obiskovalcev. Mnogi so na posameznih prireditvah v Brestovici že bili in se radi vračajo. Obljubili so nam, da pridejo tudi letos.

Že tradicionalno so stojnico TD Brest dopolnjevali odlični Vida, Martina in Dušan iz domačije Rebula, kjer se ukvarjajo tudi z vinarstvom in ki so obiskovalce sejma na stojnico ter na prireditve

v Brestovico vabili z odlično kapljico brestovskih vin blagovne znamke Vinarstvo Rebula. Med tistimi vini, ki so jih ljudje najraje okušali, so bili teran, malvazija in brstovska penina. Vsi so bili povabljeni na osmico v Brestovico pri Dušanu in Vidi, ki bo v začetku junija.

Člani TD Brest smo navezali veliko stikov s člani drugih društev, se dogovorili za sodelovanje in medsebojne obiske na prireditvah. Sklenili smo, da se sejma udeležimo tudi prihodnje leto.

Besedilo in foto: mag. Jurij Smerdelj
TD Brest, Brestovica pri Komnu

70 let upanj in sanj

Februarja se v naši občini spominjamo dogodkov, ki so globoko zarezali življenja naših prednikov. Mlajše generacije si težko predstavljamo, kaj vse so doživeli naši ljudje, ko so bile februarja 1944 izgnani na Bavarsko, opustošene vasi pa je sovražnik zažgal kot odgovor na napad na Nemce v Dovcah. Tako prav februarja potekata spominski slovesnosti: v Dovcah se na vojni dogodek

spomnimo 1. 2., kjer se je tudi letos, kljub mrazu, zbralo veliko ljudi, 15. 2. pa prav tako že vrsto let poteka spominska slovesnost, ko se spominjamo požiga vasi in izгона prebivalcev.

Letos so za kulturni program prireditve, ki je potekala v organizaciji Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 (Krajevna organizacija Komen) in Občine Komen, poskrbeli mladi. In to zelo dobro!

Po uvodnem govoru župana, Marka Bandellija, in slavnostnega govornika Franca Žnidaršiča, častnega člana Društva izgnancev Slovenije, smo s pesmijo šolskih zborov, recitali posameznikov, plesom baletk iz Kulturnega društva 15. februar in sliko prehodili sedemdeset let upanj in sanj: od izгона in požiga vasi do bivanja na Bavarskem, pa vse do vrnitve, ko so se začele nove sanje, novo upanje. Prireditve so zaključili najmlajši, ki so nas s pesmijo spomnili na eno od temeljnih vrednot, ki jo prevečkrat pozabljamo: spoštovanje sočloveka!

Čisto na koncu pa je, kot vsako leto, v dvorani zadonela Vstala Primorska ob spremljavi Pihalnega orkestra Komen.

Besedilo: Marija Umek
Foto: Petra Mezinec

Otroci imajo pravico do počitka, prostega časa, igre in razvedrila

medobčinsko društvo
prijateljev mladine sežana

Otroci od rojstva do tretjega leta imajo potrebo po zadovoljevanju vseh njihovih potreb. Od tretjega leta pa do vstopa v šolo je potrebno otroka primerno usposobiti, da bo funkcionalno odrasel in da bo lahko uspešno funkcioniral v družbi, kot pravi antropologinja, dr. Vesna Vuk Godina, kar pomeni, da moramo s svojo vzgojo že zelo zgodaj pričeti spodbujati in razvijati otrokove socialne veščine.

Otroci se rodijo dobri in nedolžni. Vsak otrok na svoji poti srečuje edinstvene izzive. Starši jim lahko pomagamo, da se spoprimejo z različnimi ovirami, ne moremo pa jim odvzeti njihovih edinstvenih izzivov in jih prikrajšati za lastne izkušnje. Pomagajmo jim, da se razvijajo ob odzivih na življenjske izzive, se z njimi spoprimejo in jih uspešno obvladajo. Nudimo jim možnost, da se preizkusijo tudi brez nas.

Zdravo odraščanje za vsakega otroka pomeni nujno tudi čas preizkušenj. Takrat se uči sprejemati in upoštevati omejitve, ki mu jih začrtajo starši in svet, razvija bistvene življenjske veščine, kot so sprejemanje, sodelovanje, ustvarjalnost, odpuščanje, sočutje, pogum, vztrajnost, samospoštovanje, samokritičnost, samozadostnost, neodvisnost.

V Medobčinskem društvu prijateljev mladine Sežana v času počitnic za otroke in mladostnike Krasa in Brkinov organiziramo različne oblike družbenega varstva, izvirne in vsebinsko bogate programe, ki jim omogočajo pozitivno, vsestransko osebnostno rast. Prostočasne vsebine potekajo po vnaprej predvidenem pedagoškem programu in pod strokovnim vodstvom usposobljenih vzgojiteljev in mentorjev, ki s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami pri otrocih razvijajo pozitivne lastnosti, socialni čut, jih navajajo na sprejemanje ustreznih vedenjskih vzorcev, na dostojne odnose med vrstniki in spoštovanje drugačnosti.

Letovanje brez staršev v skupini z vrstniki pod budnim očesom mentorjev je zagotovo odlična priložnost za izkustveno učenje in vzgojo. Znotraj življenja v skupini se otrok uči spoštovati skupna pravila in dogovore, različne interese, pravice in dolžnosti. Preko iger in drugih dejavnosti se povezujejo otroci različnih starosti, iz različnih socialnih okolij, pridobivajo nove izkušnje, razvijajo svojo ustvarjalnost, tkejo nova prijateljstva in širijo svoja obzorja. Na letovanjih je veliko priložnosti za otroke, da si ustvarjajo lastno identiteto, neodvisno od vloge, ki jo imajo v šoli oziroma v domačem okolju.

Po napornem šolskem letu so rekreacija, razvedrilo, celodnevno počitniško varstvo ali letovanja na morju in v hribih ne samo odlična, ampak tudi zdrava sprostitev.

DATUMI LETOVANJ 2015:

* 5-DNEVNO LETOVANJE V KRANJSKI GORI za predšolske otroke, ki letos vstopajo v osnovno šolo, od 5. do 21. 6. 2015. V kateri izmeni bo letoval vaš otrok, boste pisno obveščeni.

* 8-DNEVNO LETOVANJE ZA OTROKE od 1. do 6. razreda v Otroškem centru Pacug pri Strunjanu od 23. do 30. 7. 2015.

* 8-DNEVNO LETOVANJE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE od 7. razreda dalje v Materadi pri Poreču od 25. 7. do 1. 8. 2015.

Zdravstveni regres za letovanje na morju lahko uveljavljajo otroci in mladostniki do 18. leta starosti, KI SO BILI MED ŠOLSKIM LETOM VEČKRAT BOLNI ALI IMAJO POGOSTNE ZDRAVSTVENE TEŽAVE.

* CELODNEVNO POČITNIŠKO VARSTVO od 29. 6. do 17. 7. 2015 za otroke od 1. do 4. razreda v Sežani, Divači, Komnu in Hrpeljah.

Informacije in prijavnice o vseh programih dobite na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana ali na tel. 05 7341486, 05 7301340 in na spletni strani www.mdpm.si

Besedilo: Ana Pangos

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

PRIJAVNICA

ime in priimek otroka

naslov

poštna številka in kraj bivališča

kraj in datum rojstva otroka

kraj enote vrtca in ime skupine

ime in priimek starša

telefon

elektronski naslov

datum oddaje prijavnice in podpis starša

Zeleni nahrbtnik in zmajček Jurček

Ponovno je stekel projekt »Zeleni nahrbtnik«, ki ga na območju občin Krasa in Brkinov že vrsto let uspešno organiziramo Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana in Vrtec Sežana. V tem šolskem letu bomo spoznali pravljico z naslovom EKO ČAROVNIŠKA ŠOLA avtorice Mojiceje Podgoršek. Namen projekta je preko igre in pravljič otroke ozaveščati o pomembnosti varovanja in zaščite narave in okolja ter spodbujati kritično mišljenje do okoljske problematike.

Rdeča nit projekta je zmajček Jurček, ki obiskuje otroke v vrtcu, pripoveduje eko pravljice in posreduje sporočila o pomenu naravnega in zdravega načina življenja. Običajno ostaja v vsaki enoti nekaj dni in skupaj z otroki rešuje pomembne ekološke naloge, ki jih za otroke seveda načrtujejo in skrbno pripravijo njihove vzgojiteljice. Plišasti zmajček otroke običajno spremlja pri igri, na sprehodih in prireditvah. Malčki so tako vsako leto bogatejši za nova spoznanja in odkritja, da bodo v bodočnosti za naravo znali kar najbolje poskrbeti.

Letošnja tema, »Zdrava prehrana in ekološko pridelovanje«, je bila tudi povod za pripravo gledališke predstave, ki jo bomo predšolskim otrokom zaigrali v vseh enotah vrtca občin Krasa in Brkinov.

V projektu sodeluje tudi ljubiteljska umetnica Beti Njari, ki je izdelala čudovito sceno in sedaj skupaj obiskujev enote sežanskega vrtca ter se pri igranju pravljič prav tako zabavava kot otroci.

Kaj o najinem igranju misli soigralka Beti Njari?

»Z Medobčinskim društvom prijateljev mladine Sežana zelo

rada sodelujem, zato sem se tudi tokrat z veseljem odzvala Aninemu povabilu.

Z zvrhano mero dobre volje sva se lotili dramatizacije, če se temu, kar sva počeli, lahko tako reče. Najino preobrazbo v lutkarici najboljše opiše smeh, zmeda in nekaj bolečih mišic. Med jecljivočimi vajami sva se opogumljali s krilaticami o pomembnosti namena in se tolažili z dejstvom, da so otroci zelo hvaležna publika. Potem pa hop v avto in na ognjeni krst.

Kako sva se odrezali, težko rečem. Otroci se zabavajo, to je dejstvo. Dobro vzgojene vzgojiteljice naju zmeraj pohvalijo. Midve pa uživava v najinih vlogah tako močno, da si jaz na skrivaj želim še več takih prireditev.«

Besedilo: Ana Pangos in Beti Njari
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana
Foto: Iris Zadnik

15 let Kraškega drena

Klub Kraški dren - društvo za preprečevanje aterosklerotičnih zapletov Sežana, ki ga že osmo leto vodi predsednica Ivanka Šuc Celano, šteje 300 članov, od katerih jih od septembra do junija kar 260 redno telovadi dvakrat tedensko v trinajstih telovadnih skupinah na Krasu pod strokovnim vodstvom fizioterapevtov in učiteljev telovadbe.

Telovadba poteka v prostorih vaških domov ali telovadnic šol v treh kraških občinah: Sežana, Komen in Divača.

»Temeljna dejavnost društva je skrb za krepitev zdravja članov društva. Ob redni telovadbi naši člani izvajajo še druge aktivnosti, kot so pohodi v bližnje in malo bolj oddaljene kraje, kar

popestrimo in povežemo tudi s kulturnimi dogodki. K delu privabljam tudi mlajše člane in dobro sodelujemo z drugimi sorodnimi društvi, kot je kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja. Glavna točka dela, ki smo ga v lanskem letu opravile, je vsekakor telovadba. Za strokovno in raznovrstno vadbo so telovadne skupine prejele dodatne rekvizite (žoge, uteži ipd.). Člani kluba izvajajo svoj program predvsem v prostorih vaških domov ali v telovadnicah šol. Tu se moram zahvaliti OŠ Divača, KS Lokev, KS Štorje, KS Kazlje, KS Avber, KS Tomaj in KS Križ, ki nam omogočajo brezplačno uporabo prostorov. Zahvala gre tudi OŠ Komen, ki nam omogoči ugodno znižano ceno, predvsem pa Gasilskemu društvu Povir, ki nam je omogočilo brezplačno uporabo prostorov v času prenove vaškega doma v Povirju,« poudarja predsednica društva, Ivana Šuc Celano.

Drenovci so slavnostno proslavili 15-letnico društva na zboru članov 30. januarja v restavraciji Karat v Hotelu Safir v Sežani, kjer so pregledali delo, opravljeno v lanskem letu. Kljub sneženju se je srečanja udeležilo več kot sto članov, ki so ob okusni večerji in prijetni glasbi s harmonikašem Matejem in pevko Petro Felicjan rajali pozno v noč. Za smeh in veselje je poskrbela humoristka Erna Stantič iz Komna v vlogi Pepce. Predsednica Šuc Celan se je zahvalila vodjem telovadnih skupin, vsi člani pa so se posladkali s torto.

Besedilo in foto: Olga Knez

RKTŠD Gorjansko

Kmalu bo leto naokrog, ko se je v Razvojnem, kulturnem, turističnem, športnem društvu Gorjansko zamenjalo vodstvo. Zbrali smo se konec aprila 2014 v prostorih sejne sobe kulturnega doma v Gorjanskem (t. i. kotičku) in tako razrešili star ter hkrati izvolili nov upravni odbor društva. Program dela je bil že v teku, saj smo bili že na koncu prve tretjine leta 2014. Osredotočili smo se na razne priprave za občinski praznik (21. in 22. 6. 2014). Predhodno je bilo potrebno urediti igrišče v Gorjanskem, kjer so

se izvajala razna gradbena dela, in zahvaljujoč skupnim prostovoljnim delovnim akcijam domačinov smo v tem tudi uspeli. Bo pa še potrebno zavihati rokave in marsikaj postoriti in zaključiti. Prevezli smo tudi izvedbo prireditve podelitev Štrekljeve nagrade, organizirali razne turnirje po sekcijah (nogometaši, namizni tenis), ki so potekali ob velikem številu obiskovalcev. Pozabiti ne smemo na dogodek ob 10. obletnici delovanja skupine Red Katrins, ki je bil prava uspešnica tako za samo glasbeno skupino, kot tudi za društvo. Za konec zime pa smo se, tako kot vsako leto, podali v pustno rajanje in kot ribiči na morju preganjali zimo od vrat do vrat s pravo ribiško barko, ki smo jo na koncu morali zasidrati pred dvorano v Gorjanskem, kjer nas je čakal še nori ples. V drugi polovici marca bo nastopil zbor članov s poročili o preteklem delovanju, z novimi idejami in smernicami Razvojnega, kulturnega, turističnega, športnega društva Gorjansko.

Besedilo: Martina Suban

Uspešno zaključena sezona naših najmlajših

V mesecu novembru sta se na balinarski »sceni« odvila dva pomembna dogodka: končnica državnega prvenstva za dečke in mladince.

Ekipo dečkov, ki jo sestavljajo Rok Grmek, Jan Grmek, Jure Fabjan, Jaka Štremfel, Blaž Vrabec in jo vodi trener Gregor Rudež, se je tudi letos pokazala kot ena boljših ekip v slovenskem prostoru.

Dečki so se po odličnem tretjem mestu po rednem delu, kjer je nastopilo še sedem ostalih ekip, na zaključnem turnirju v polfinalu spopadli z ekipo Krima, ki jih je tudi premagala, tako da so fantje branili tretje mesto po rednem delu in ga tudi obdržali, saj so z visokim rezultatom premagali ekipo Goriških Brd.

Poleg državne lige so se fantje tudi izkazovali na državnih prvenstvih.

Jure Fabjan je v Rogaški Slatini v klasični igri enojka zasedel 4. mesto, v igri natančnega zbijanja pa sta v Goriških Brdih blestela dva Hrastova junaka, Jure Fabjan z osvojeno lovoriko prvaka in Rok Grmek z nazivom podprvaka. Skupaj sta tudi v kategoriji štafetno izbijanje zasedla tretje mesto.

Poleg dečkov pa se lahko Hrast letos pohvali tudi z uspešno ekipo mladincev. Združena ekipa Hrast-Jadran Hrpelje-Kozina, ki jo pod vodstvom trenerja Borisa Bernetiča predstavljajo Andraž Grmek, Nejc Žerjal, Mike Zdravkovič in Erik Čeh, je v državni ligi po rednem delu tekmovanja zasedla četrto mesto. Na zaključnem turnirju pa so fantje v polfinalu izgubili proti kasnejšim prvakom Skali iz Sežane, v igri za tretje mesto pa so nadigrali ekipo Goriških Brd in tako zaključili sezono na tretjem mestu.

Besedilo: Tanja Marc

Uspešno izpeljan 15. Štanjelski tek

Miklavževa sobota je na Štanjelski tek, ki ga že petnajsto leto zapored organizira Športno kulturno društvo Hruševica, privabila lepo število športnih zanesenjakov; tekačev iz vse Slovenije in, ker dober glas seže v deveto vas, tudi iz Italije.

Na oblačno deževen in s kraško burjo prepihan dan so se navsezgodaj pričele zadnje priprave na tek. Še zadnjič so člani društva pregledali tekaško progo, jo zavarovali in uredili z oznakami. V lovski koči so pridne roke članic pripravljale osvežilne napitke in malico za vse tekmovalce.

Predstavniki okoliških pridelovalcev domače hrane, medu in pi-jače so na stojnicah vsem udeležencem in obiskovalcem ponu-jali svoje dobrote.

Prvi tekači so začeli prihajati kmalu po deveti uri. Ob 11.00 se je začelo zares. Tekachi in tekačice so se pognali po devetkilo-metrski progi, ki je potekala od lovske kočice Štanjel, do Lukovca, Kobjeglave in nazaj k lovski koči. Razgibana, precej zahtevna in lepo urejena proga je vse tekače prevzela.

Po zaključku teka so gostitelji tekmovalce pogostili s kraškimi dobrotami.

Zmagovalci pri ženskah in moških so prejeli pokale, ki jim jih je izročil predstavnik društva g. Ivan Žvokelj. Prejeli so tudi lepa in praktična darila, ki so jih prispevali naši dolgoletni sponzorji. Športno kulturno društvo Hruševica se še enkrat zahvaljuje vsem sponzorjem in vsem, ki ste pomagali, da je tek tako lepo uspel.

Prireditve iz leta v leto privablja vedno več tekmovalcev iz naše občine. Želja društva je, da bi se to število v prihodnje še povečalo. Štanjelski tek je najštevilčnejša športna prireditev v naši občini, zato smo na teku organizatorji pogrešali predstavnika občine.

Veseli nas, da veliko tekmovalcev v tem dogodku ne vidi samo teka in tekmovalnosti, ampak tudi prijetno druženje. Želimo si še veliko tako uspešnih in prijetnih dogodkov.

Besedilo: ŠKD Hruševica

Foto: Jurij Fratina

27. januar - dan spomina na holokavst

Letos mineva 70 let osvoboditve Auschwitza.

Auschwitz je bilo koncentracijsko taborišče in taborišče za iztrebljanje v drugi svetovni vojni. Čeprav so se največji množični poboji izvajali nad Judi, pa v koncentracijska ter v uničevalna taborišča niso pripeljali le-teh, ampak tudi druge družbene skupine, med drugim tudi osebe s težavami v duševnem zdravju. V času genocida naj bi bilo ubitih kar 70.000 oseb s težavami v duševnem zdravju ter oseb z motnjami v duševnem in telesnem razvoju.

Zato smo se tudi v Dnevni centru Štanjel določili za postavitve spominske table ob tem dnevu. Eden od obiskovalcev je v dnevni center prinesel fotografije iz Auschwitza, ki jih je posnel pred nekaj leti, ko je ta kraj obiskal. Ob postavitvi panoja smo se z obiskovalci pogovarjali tudi o razsežnosti ter pomenu tega grozovitega dejanja – množičnih pobojih nedolžnih ljudi. Poudarili smo tudi pomen in cilje delovanja Društva VEZI, saj društvo poudarja pomen sprejetosti vseh ljudi v družbi ter opozarja ravno na to, da kakršne koli razlike med ljudmi ne smejo biti razlog za tako grozovita dejanja, kakor tudi ne razlog za tiho oziroma prikrito uničevanje, kot je izločanje določenih skupin ali posameznikov na rob družbe.

Besedilo: Društvo VEZI

Foto: arhiv društva

Dan ljubezni v Štanjelu

Ker je bil dan zaljubljenih oziroma Valentinovo pred vrati, smo tudi obiskovalci Dnevnega centra Štanjel in stanovalci Stanovaljske skupine Štanjel en dan posvetili ljubezni.

Dan se je tradicionalno začel s kavico, vendar smo se tokrat posladkali še s čokoladnimi bomboni Bacio. V njih smo poiskali in prebrali skrite ljubezenske verze, ki smo jih najprej morali s svojim znanjem tujih jezikov prevesti. Po kavi smo razmigali še možgane tako, da smo iz premešanih listkov z različnimi besedami sestavili čim več pregovorov in rekov o ljubezni.

Da pa je bil dan ljubezni res slahek, kakor se zanj spodobi, smo spekli še »Valentinove mafine« oziroma čokoladne mafine v obliki srca.

Besedilo: Andreja Colja, strokovna delavka DC Štanjel

Foto: arhiv društva

Na pomoč! V času od 1. 1. 2015 do 25. 2. 2015 kar 21 intervencij!

Občane bi radi seznanjali s svojim delom, zato je pred vami skrajšano poročilo intervencij prostovoljnih gasilcev naše občine:

1. Torek, 13. januar 2015, ob 10:08 uri; pomoč reševalcem

ReCO Postojna 112 nas je obvestil, da reševalci NMP Sežana potrebujejo pomoč pri iskanju obolele osebe v gozdu.

Ob prihodu na zborna mesto v Kobjeglavo smo skupaj z NMP Sežana, ZGRS Sežana, Policijo in ob pomoči domačinke začeli iskati ponesrečenca, ki smo našli v gozdu v bližini vasi Lukovec. Ponesrečenec je na kraju dogodka umrl. Na intervenciji je sodelovalo 9 gasilcev PGD Komen z dvema voziloma, dva gasilca ZGRS Sežana z enim vozilom, NMP Sežana in Policija.

2. Petek, 23. januar 2015, ob 20:06 uri; Dimniški požar - Kobdilj
ReCO Postojna 112 nas je obvestil o dimniškem požaru v vasi Kobdilj. Na lokaciji smo nadzorovali gorenje v kaminu, opravili pregled prostorov in dimniške tuljave s termokamero. Na koncu smo tuljavo še očistili in lastniku svetovali pregled dimnika s strani pooblaščenega dimnikarja. Na intervenciji je sodelovalo 9 gasilcev PGD Komen z dvema voziloma in trije poklicni gasilci ZGRS Sežana z enim vozilom. Še 15 gasilcev je bilo v pripravljenosti v gasilskem domu.

3. Nedelja, 25. januar 2015, ob 15:44 uri; Požar v naravi - Kobdilj
ReCO Postojna 112 nas je obvestil o požaru v naravi pri vasi Kobdilj. Po prihodu na lokacijo smo požar omejili in ga pogasili. Na intervenciji je sodelovalo 15 gasilcev PGD Komen s tremi vozili in dva poklicna gasilca ZGRS Sežana z enim vozilom. Še 10 gasilcev je bilo v pripravljenosti v gasilskem domu.

4. Četrtek, 5. februar, in petek, 6. februar 2015, od 19:59 ure naprej; Vetrolom v Občini Komen

Gasilci smo glede na napoved ARSO organizirali dežuranje v gasilskem domu, ostali gasilci pa so bili v pripravljenosti doma. Pozivali smo jih po potrebi preko tihega alarmiranja – pozivnikov. V obdobju od 5. do 6. februarja 2015, smo imeli 17 intervencij. Te so potekale v dnevnih in tudi v nočnih urah, v njih je sodelovalo skupaj 106 gasilcev PGD Komen.

V večini primerov smo odstranjevali podrti dreve, ki je zapiralo ceste. S tem smo omogočili nemoten promet ter nastanek nevarnosti za prebivalce v Občini Komen. V enem primeru je drevo (bor) ogrožalo OŠ Komen, posledično tudi učence in elektro-vode. Poškodovano drevo smo odstranili. V večernih urah smo odstranili tudi večjo smreko, ki je ogrožala stanovanjsko hišo v Komnu in s tem preprečili večjo materialno škodo.

5. Torek, 10. februar 2015, ob 15:10 uri; Delovna nesreča traktorista - Štanjel

ReCO Postojna nas je obvestil, da se je pri vasi Štanjel zgodila delovna nesreča s traktorjem. Na lokaciji smo skupaj s poklicnimi gasilci ZGRS Sežana pomagali reševalcem NMP Sežana in dežurni zdravnici pri oskrbi hudo poškodovanega ponesrečenca in ga pripravili za helikopterski prevoz. Na intervenciji je sodelovalo 7 gasilcev PGD Komen z enim vozilom, poklicni gasilci ZGRS Sežana, reševalci NMP Sežana in dežurna zdravnica, policija in helikopterska nujna medicinska pomoč (HNMP). V gasilskem domu je bilo v pripravljenosti še pet gasilcev.

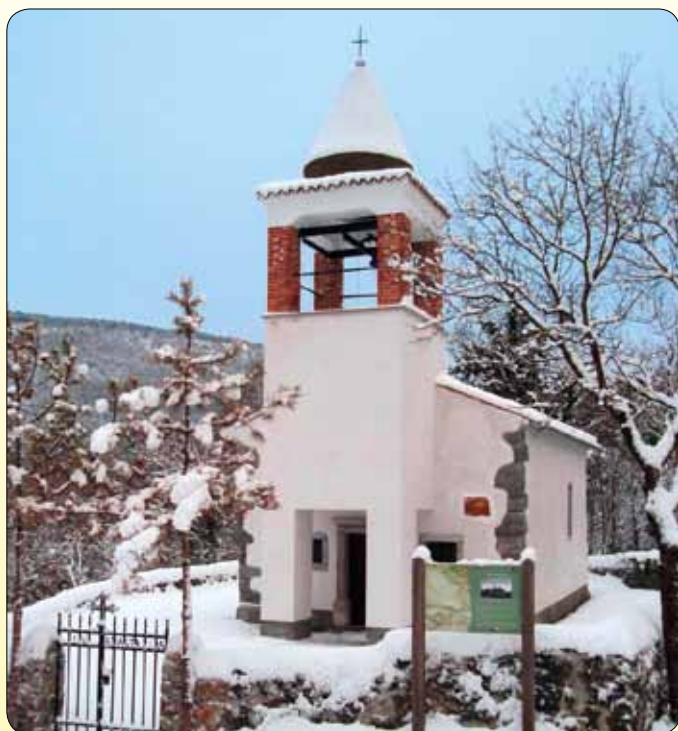
Besedilo: predsednik PGD Komen
Foto: arhiv PGD Komen

Iz vaških skupnosti

Sv. Anastazija

Cerkvica Sv. Anastazije je ena najmanjših cerkvic v Občini Komen in že več kot 600 let bedi nad vasjo Brestovica. Zgrajena je bila v 15. stoletju, natančneje leta 1400 in po ustnem izročilu naj bi bila tu postaja in počivališče romarjev na poti v samostan v Štivan. Sestavljata jo dva dela, ladja in prezbiterij, kjer se nahaja tudi lesen baročni oltar s kipom sv. Anastazije in slika Sv. Trojice na stropu prezbiterija. Po prvi svetovni vojni so na mestu prejšnjega zvonika pozidali vhodno lopo z manjšim zvonikom, ki ima danes še vedno isto podobo. V cerkvici Sv. Anastazije se dvakrat letno mašuje ob prazniku sv. Anastazije, okrog 6. februarja, in v jesenskem času (prva nedelja v mesecu septembru v spomin na prvo obletnico obnove cerkvice iz leta 1988). Ker je cerkvica

skozi zgodovino izgubljala podobo, so si vaščani Brestovice in župnija prizadevali, da bi cerkev ohranila podobo iz časa nastanka, zato so se večkrat cerkev obnovili. Prva obnova je bila v letu 1988, ko je bila odstranjena in popravljena streha, odstranili so leseni strop in dotrajan kor. V letu 2010 so naredili zunanjo fasado, pločnik okrog cerkve in v notranjosti kamnito oltarno mizo. V januarju 2015 so na pobudo enega izmed vaščanov Brestovice ob podpori sovaščanov, ponovno postavili odstranjeni kor in strop v prvotno obliko. Vsa dela so vaščani naredili prostovoljno, ves material kora in stropa pa je bil sofinanciran iz sponzorskih sredstev posameznih manjših donatorjev, Občine Komen in nekaterih bližnjih podjetij ter posameznikov. Ob vsaki obnovi cerkve je sledila svečana posvetitev in obeležje. V spomin na prvo obnovo cerkve iz leta 1988 imamo vaščani Brestovice v septembru dodatno maševanje pri sv. Anastaziji, ob drugi obnovi leta 2010 smo posadili pred cerkvijo lipo kot simbol spoštovanja in miru, v letošnjem letu pa je bila obnova namenjena zaključnim delom in dokončni podobi sv. Anastazije. V nedeljo, 8. februarja 2015 se je v času maševanja ob prazniku Sv. Anastazije ob prisotnosti povabljenih cerkvenih in ostalih gostov svečano posvetilo novo postavljen kor in strop. Maševanju škofa Metoda Piriha so se pridružili, poleg župnika Brestovice, Bizjak Dinka, še nekateri župniki sosednjih župnij. Ker pa je cerkev last Občine Komen, se je častno udeležil svečanosti tudi župan občine Komen, g. Marko Bandelli s soprogo. Med povabljenimi so bili tudi nekateri drugi gostje: ga. Ljudmila Novak s soprogom, vsi sponzorji in donatorji, ki so pomagali pri postavitvi kora in stropa ter vsi vaščani in bližnji. Svečano posvetitev kora in stropa smo zaključili z bogato pogostitvijo na kmetiji Vinarstvo Rebula, ki je bila omogočena od domačina, ki se ukvarja z mesarstvom, in s podporo Občine Komen. Zahvaljujemo se domačinkam za sladki del pogostitve in Vinarstvu Rebula za izjemen zaključek dogodka, ki smo ga počastili z novo 9l penino z imenom Anastazija, ki je bila tudi častno predstavljena in poklonjena v ta namen.

Besedilo in foto, dipl. ekon. turizma, Martina Rebula

Širom Slovenije in v zamejstvo

Tudi v novem letu 2015 se dejavnost gledališke skupine KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu ni ustavila. Prav nasprotno. Ta se je še povečala, saj so naši komedijanti svojo zadnjo uspešnico, komedijo Marjana Tomšiča **Češpe na figi**, katere premiera je bila marca 2014 v Kobjeglavi, ponesli prek Slovenije in v zamejstvo. Kot smo že poročali v decembrski številki Burje, je gledališka skupina na štirih festivalih ljubiteljskih gledaliških skupin (Izola, Postojna, Jesenice, Trnovlje pri Celju) odnesla kar pet nagrad (Urban Grmek Mesič, Bojana Furlan ter ves gledališki ansambel), v začetku marca pa se bo udeležila Festivala komedije v Pekrah pri Mariboru. Gledališka skupina KD »Brce« s komedijo **Češpe na figi v režiji Sergeja Verča in Minu Kjuder** letos prvič gostuje v gosto razpredenem sistemu abonmajskih predstav neka-

terih ljubiteljskih skupin (Nova Gorica, Koper, Vransko, Dobrova, Notranje Gorice, Gorje, Pirniče, Polzela, Vrtojba, Sele v Avstriji), vse odmevneje gostuje v zamejstvu (Štandrež, Praprot, Opčine, Jamlje, Mačkolje, Prosek), z veseljem sprejema vsa povabila zaključenih delovnih kolektivov (Društvo Vezi in Zveza delovnih invalidov Sežana z dvema predstavama v Štorjah, Sindikat šolskih delavcev občine Sežana v Sežani ter Letrika v Novi Gorici), ne zanemarija pa niti tradicionalnih krajev, kjer so naši gledališčniki **že dolgoletni znanci (Štanjel, Komen, Kostanjevica, Otlica itd.)**.

Besedilo: Gledališka skupina KD »Brce«

Foto: arhiv Brce

Večji del ansambla v komediji Marjana Tomšiča »Češpe na figi«.

Nov nagrobnik dr. Karlu Štreklju

Naš rojak, mednarodno znan zbiratelj ljudskega blaga, Dr. Karel Štreklj, je po več kot 40 letih ponovno dobil nagrobnik. Decembra so namreč na graškem pokopališču St. Leonhard prav blizu prejšnjega, ki je bil leta 1972 opuščen, postavili novega. Nagrobnik je delo kamnoseške delavnice Vojka Mužine iz Sela pri Ajdovščini in je nastal po projektu arhitekta Marka Lavreniča. Slovesnosti, ki jo je vodil prof. dr. Ludvik Karničar z Inštituta za slavistiko graške univerze, so se udeležili tudi predstavniki Občine Komen.

UM

Foto: Jordan Štreklj

Glasbena udejstvovanja mladih glasbenikov

Za učenci in učitelji Glasbene šole Sežana – podružnice Komnu je pestro prvo polletje tega šolskega leta. Poleg mnogih razrednih in internih nastopov, ki jih redno organiziramo, smo sodelovali še pri različnih projektih. Naj naštejemo tiste najbolj pomembne.

Oktobra smo se, skupaj s knjižničarko Marijo Umek, odločili za izvedbo glasbene pravljice Klip klop. Bila je zabavna in uspešna »turneja« - nastopali smo v Komnu, Štanjelu, Dutovljah in v Sežani. Navdušeni so bili tako mladi poslušalci – otroci iz vrtcev in osnovnih šol, kot tudi njihove vzgojiteljice in učiteljice.

Novembra je sledil projekt klavirskega oddelka GŠ Sežana z naslovom »Spoznamo naše sosedo – Hrvaška«, pri katerem je sodelovalo kar pet učencev klavirja iz komenske podružnice. Ta projekt sloni na spoznavanju sosednje države – tokrat je bila to Hrvaška - preko slike, besede in zvoka in zajema zgodovinske, geografske in kulinarne značilnosti dežele, seveda smo predstavili tudi mnoge pomembne skladatelje ter orisali značilnosti turizma, ki je za to državo izjemnega pomena. Bila je to poučna izkušnja za učiteljice in učence, prav tako pa tudi za poslušalce v Sežani ter decembra tudi v Novi Gorici, kjer smo projekt

nastop izvedli za učence dveh tamkajšnjih osnovnih šol.

Konec novembra je v Kopru potekal mednarodni festival flavtistov z naslovom Flavtista, kjer je našo podružnico uspešno zastopala flavtistka Neža Trampuž. Najmlajši učenci naše podružnične šole pa so se posebno razveselili dveh nastopov, to sta Miklavžev in pustni nastop, katerima je seveda sledilo slavljenje z dobrotami. Malo starejši učenci so se preizkusili na pomembnejših nastopih - to sta bila božično-novoletni koncert ter koncert ob kulturnem prazniku, katera smo izvedli v dvorani v Gorjanskem. Na božično-novoletnem koncertu se je z zanimivim programom predstavil tudi šolski pihalni orkester z dirigentom Matijo Tavčarjem.

V mesecu kulture, februarju, vsako leto potekajo regijska tekmovanja mladih glasbenikov. Letos so na tem tekmovanju našo podružnico odlično zastopali kitaristka Katarina Stantič, ki je prejela srebrno priznanje in 88,67 točk (mentor Igor Starc), ter kvartet klarinetov – Dominik Uršič, Staša Vodopivec, Vito Peric in Jaka Levstek, ki je prejel zlato priznanje in 91 točk (mentor Branislav Trifkovič). Kvartet klarinetov se je tako uvrstil na državno tekmovanje, ki bo v mesecu marcu.

Seveda so vsa ta raznolika udejstvovanja plod dela in vztrajnosti učencev in učiteljev v sodelovanju s starši, nonoti in nonami, katerim se zahvaljujemo za podporo, s katero pomembno vplivajo na sam pedagoški proces. Seveda pa ne bomo spali na lovori- kah dosedanjih uspehov, ampak že snujemo nadaljna sodelovanja, nastope in koncerte.

Besedilo: Učenci in učitelji podružnične glasbene šole v Komnu
Foto: arhiv Glasbene šole

Pustni nastop podružnične glasbene šole v Komnu

Ste bili morda na pustni torek popoldan z nami na pustnem nastopu učencev Glasbene šole Sežana oziroma njene podružnice v Komnu? Ali pa ste takrat pohajkovali? No, če ste pohajkovali in vas zanima, kako je bilo, berite naprej.

Nastopajoči smo prišli prej, da bi malo povadili, potem so v avlo že začeli prihajati poslušalci. Učiteljica Ingrid Tavčar, oblečena v »notni zvezek«, je pozdravila starše in nam povedala: »Jaz sem v resnici list, na katerega so se danes začele lepiti nagajive note. Tako da nič hudega, če se zmotite, kajti note, ki vam bodo ušle, dobite po nastopu pri meni.« Nato se je nastop začel. Učiteljica Tamara Tretjak, oblečena v kavbojska oblačila, nas je napovedovala. Skladbice so bile fantastične, vse od hitrih in poskočnih do bolj umirjenih, nežnih kot na primer: CAN CAN, HUDA MRA-

VLJICA, VALČEK, ČE SI SREČEN, METKIN BOOGIE WOOGIE, FSE KAJ LAZI, CONCERTINO, ALONG CAME A SPIDER, ZMAJ ... Tudi nastopajoči so bili zelo lepi. Na odru so se zvrstile različne maske: miške, Smrketa, čarovnice, indijanka, princeze, različne živali, škrtica ... Ko me je učiteljica z divjega zahoda napovedala, me je postalo malo strah. Pa ne zaradi njene pištole, s katero nas je ob pričetku nastopa v šali posvarila, naj si nastopajoči nikar ne pri-

voščimo preveč napak. Ta strah je bil v resnici trema. Vstala sem s stola, se priklonila ter začela igrati. Ob klavirju sem se sprostila. Igranje mi je šlo dobro, priznam pa, da sem se malo zmotila. Po končanem nastopu smo se vsi nastopajoči posladkali s krofi in sokom.

Sinja Spasenič Likar, učenka klavirja

Foto: arhiv Glasbene šole

Božično – novoletni koncert Pihalnega orkestra Komen z gosti tokrat v Kobjeglavi

Pihalni orkester Komen je z glasbenim nastopom z vso svojo mladostno energijo kulturno obogatil decembrske praznične dni: najprej v bližnjem Braniku, nato pa domačemu občinstvu, tokrat v Kulturnem domu v Kobjeglavi. Pod dirigentsko taktirko **Matije Tavčarja** so glasbeniki ponovno navdušili zvesto in drugo občinstvo. Orkester s svojim delom nadaljuje orkestrsko tradicijo v domačem okolju in omogoča mesto številnim mladim nadarjenim glasbenikom. Kot je v nagovoru povedal predsednik orkestra, **Evgen Kavčič**, ki 10-letnico svojega predsedovanja praznuje prav letos, so orkestru trdna opora tako močna ekipa sodelavcev in podpornikov, kot tudi Glasbena šola Sežana in Podružnica Komen.

Uvodoma se je na koncertu v Kobjeglavi kot »predskupina« najprej s tremi skladbami oziroma odlomki skladb predstavil Mladinski šolski pihalni orkester Glasbene šole Sežana, prav tako pod vodstvom Matije Tavčarja, profesorja na glasbeni šoli. Gre za nekakšen bazen, iz katerega Pihalni orkester Komen v sodelovanju s sežansko glasbeno šolo črpa mlade glasbenike.

Bili smo priča očitnemu napredku in zreli interpretaciji orkestra pri izvedbi modernejših skladb: **P. Sparkeja Concert Prelude**, **J. Barmesa Yorkshire Ballad**, **Blue Shades F. Tichelija** in **Down of a new day J. L. Swearingena**. Kakovostni izvedbi so nedvomno botrovali številni odlični izvajalci v pihalnem orkestru, ki nadaljujejo študij glasbe in na številnih tekmovanjih pobirajo najvišja priznanja. Od teh se je v samostojni točki solo na trobenti predstavil Gregor Rogelja s popularno **Con te partirò**.

Orkestrski večer so popestrile gostje, odlične vokalistke kvarteta **Vokalna skupina Gallina**, ki so nastopile samostojno in s pihalnim orkestrom. Njihovo pomembno poslanstvo je spodbujanje mladih skladateljev k ustvarjanju novih skladb in posledično bogatenje ženske vokalne in zborovske zakladnice ter dvig kakovosti slovenske glasbe v izvedbi ženskih sestavov.

Orkester je sklenil koncertni večer s skladbo **Radetzky Marš**.

Ob profesionalnem povezovanju programa **Karmen Sakside** je na trenutke šepala režija, vendar mlademu orkestru tega ne gre zameriti. Tako kot verjetno tudi ne županovi odsotnosti ali njegovemu vsaj kratkemu pozdravu, ki bi spodbudil občinski orkester, saj smo župana v minulih letih bili vajeni srečati na takih prireditvah. Verjamemo, da je mogoče spodrsrljaj popraviti že ob naslednji priložnosti.

Koncert Pihalnega orkestra Komen je v kobjeglavskem kulturnem domu zvenel mladostno in toplo, v pravem kontrastu s hladno nočjo v na sveže zasneženem Krasu.

Ivan Uršič

Foto: Ivana Žigon

Doživeli smo izjemen koncert klasične glasbe

V petek, 13. 2. 2015, smo v komenski osnovni šoli doživeli koncert klasične glasbe v izvedbi dveh vrhunskih glasbenic, ki sta nam večer podarili ob slovenskem kulturnem prazniku. Polona Tominec, domačinka iz Gorjanskega, ki igra na kromatični harmoniki, je med nas pripeljala gostjo, pianistko iz Milana, Giovanni Gatto. Skupaj sta si omislili koncert, na katerem sta se najprej predstavili kot solistki, za tem pa sta se v dveh delih razživeli kot duo – kromatična harmaonika in klavir, Polona in Giovanna. Umetniška kulisa večera so bile slike mladega slikarja, Poloninega prijatelja iz Pirana, Vasje Vidmarja – Vaska. Vasja slika, vodi likovni oddelek

znotraj KUD ESKO v Piranu, organizira razstave, sam razstavlja in uči predšolske otroke slikanja in risanja v piranskem Epicentru. Glasba in slikanje z roko v roki, v zavesti obiskovalcev pa globoko zasidrano spoznanje, da če človek hoče, je vse mogoče! Klavir in harmonika sta resda glasbili iz družine tipk, vendar sta kontrastna inštrumenta, kar smo z velikim navdušenjem spoznali ob igranju Polone in Giovanne. Skladbe so bile namreč napisane za posamezen inštrument, a naši gostiteljici sta ustvarili transkripcijo, preiredbo originala še za drugi inštrument in tako za poslušalce ustvarili doživetje, ki je bilo na najvišji ravni.

Obe sta od malega zapisani glasbi. Njuna pot ju je najprej pripeljala do diplome, Polona je to dosegla v Kragujevcu, Giovanna pa v Comu v sosednji Italiji. Sedaj sta dekleti že na drugem podiplomskem študiju v Bernu, v Švici. Polona je za prvega pre-

jela švicarsko štipendijo, sedaj pa je študij na njenih ramenih in ramenih njenih domačih. Posebej velja poudariti, da je vsak njun korak v rasti na glasbeni poti povezan z različnimi preizkusi, natečaji, na katerih sta uspeli, kot tudi z mnogimi nastopi in koncerti. Prav na Prešernov dan sta se s koncertom predstavili v Rimu, naslednji koncert pa bo v Milanu. In Polona, naše gore list, je rekla: »Če me spoznavajo po svetu, zakaj me ne bi poznali tudi doma?« Cilj je dosegla ob velikem razumevanju JSKD Republike Slovenije – območne izpostave Sežana, Občine Komen, Osnovne šole Komen in Glasbene šole Sežana – enote Komen. »Hvala vsem,« pravi Polona in dodaja, da ob tolikih vabilih ni bilo veliko ljudi. Jaz pa pravim, da nas je bilo dovolj in celo otroci so tako doživeto spremljali koncert klasične glasbe, da svojim očem nisem mogla verjeti. Ne nazadnje smo z vabili za koncert naše občane spomnili na dekleta, ki ve, kaj hoče, ki dosega lepe uspehe v svetu in pušča sledi tudi doma. Naj te, Polona, to opogumlja v trenutkih, ko doživiš pravo stvarnost – ljudje smo različni in v različnosti je naše bogastvo! Tisti pa, ki smo vajin koncert in Vaskove slike doživeli, vemo, da sta nam pripravili nepozaben večer, na katerem smo bili veseli naše Vladislave Navotnik iz JSKD izpostave Sežana, podžupana Občine Komen, Valterja Ščuke, učitelja GŠ Sežana in prvega Poloninega učitelja harmonike, Miloša Mozetiča. Vsi so bili naši gostje! In glejte, gospod Mozetič nima formalne izobrazbe glasbenika, je pa glasbenik in učitelj po duši, ki zna odkrivati in razvijati talente, ne da bi zanemarjal tiste, ki igrajo za svojo dušo. Zato bi rada, kot voditeljica koncerta, vsem stanovskim kolegom, tudi sama sem po poklicu učiteljica, čeprav z malo prakse poučevanja in sedaj v pokoju, sporočila poseben namig: Ne vzgajajte in učite ljudi v tekmovalnem duhu, temveč v duhu strpnosti, razumevanja in pomoči drug drugemu. Talenti bodo izšli tudi iz njih, ne da bi podcenjevali tiste, ki so talenti na drugih področjih. Vse pohvalite!

Besedilo: Ana Godnik

Kulturno društvo Cominum vabi na

*Spomladanski koncert,
"S pesmijo, plesom in smehom v pomlad",*

ki bo **21. marca 2015 ob 19:00 v dvorani v Gorjanskem.**

Pravljичni torkovi popoldnevi

Prvo pravljичno urico v letošnjem letu smo gostili Labodje jezerce. Ja, prav ste prebrali: jezerce, ker jezera ne bi spravili na oder našega kulturnega doma. Maja Razboršek in Lara Tavčar sta otrokom, ki obiskujejo pravljичne urice v komenski knjižnici, pričarali zgodbo baletk, ki zaradi uroka plavajo po jezeru kot labodi. Vloga baletk – labodov so odlično odplesale male baletke Plesnega društva iz Sežane.

Pravljico ob kulturnem dnevu pa smo prepustili obiskovalki knjižnice, Marji Filipčič Mulič, ki je za otroke pripravila slikanice, v katerih so se srečali s knjigo, Prešernom, Zdravljico in seveda domišljijo, s katero lahko potujejo, kamor želijo.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv knjižnice

Ej, te zanima, kaj berem?

Domače branje je včasih prava muka! No v devetem razredu je malo drugače, vsaj kar zadeva eno knjigo. Mladi si jo namreč lahko izberejo sami in jo v okviru pouka slovenskega jezika predstavijo sošolcem. Ker pa knjižnica rada sodeluje s šolo, smo bili zelo veseli ponudbe, da se del teh internih predstavitev pokaže

javnosti. Tako smo v okviru kulturnega dneva prisluhnili mladim, ki so nam povedali, katere knjige berejo in nam v skeču predstavili branje iz klasičnih virov in branje e-knjig. Seveda jim je branje iz tablic, bralnikov in pametnih telefonov bolj priljubljeno in odrasli se težko sprijaznimo z dejstvom, da je dostop do informacij danes pač drugačen, vendar se moramo zavedati, da gre kljub vsemu za branje, ki je osnova za sporazumevanje in pismenost nasploh.

Za branje so izbirali knjige (vsi so brali klasične knjige), ki jim jih je v šolski knjižnici predstavila Vlasta Metlikovec. Izbrali so ne samo teme, ki jih trenutno mučijo, ampak tudi zelo aktualne, kot so: begunstvo, težke bolezni pri mladih, najstniško uporništvu, droge. Mentorici, Martina Fabjan in Irena Rustja, sta povedali, da je tak način branja, kjer si literaturo lahko izbirajo sami, bolj priljubljen med devetošolci in ga bosta brez dvoma še izvajali, v knjižnici pa upamo, da nas bodo mladi še vprašali: "Ej, te zanima, kaj berem?"

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv knjižnice

Domoznanski večer z Jožefom Abramom

Jožef Abram je ljubitelj Krasa in vsega, kar je z njim povezano, posebno pa tistega, kar je povezano s Kobjeglavo in Tupelčami. O tej ljubezni priča zelo obsežna monografija Kobjeglava in Tupelče skozi čas, ki smo jo predstavili tudi v naši knjižnici. Avtor se je na predstavitvi knjige, ki jo je uredila domačinka, dr. Jasna Fakin Bajec, sprehodil po poti njenega nastajanja in se na kratko dotaknil njene vsebine. V knjigi lahko sledimo zgodovini, življenju, kulturi, etnološkim značilnostim, ki so bile in so še prisotne v Kobjeglavi, pa ne samo tam, saj se dotakne še marsikatero vasi naše občine. Delo je plod dolgega raziskovanja in je podprto s številnimi viri, ki jih je avtor našel in uporabljal v svojem delu. Vzemite knjigo v roke, ne bo vam žal.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv knjižnice

Potopisni večeri

Študijski krožek S knjižnim nahrbtnikom na potep bo letos zabeležil 10 let potepanj po svetu. Prvič smo poleteli v Avstralijo leta 2005 čisto po naključju, ker nismo vedeli, katero prireditev naj izvedemo v tistem davnem oktobru. Že prvo srečanje je poželo veliko zanimanja, saj je bila knjižnica polna, pa še goste iz Avstralije smo imeli. Tudi letos smo se na prvo srečanje odpravili v Avstralijo po malo nostalgije. Tja nas je vodil gospod Karel Bizjak. Rdeča barva največjega monolita na svetu nas je spremljala tudi na drugem potepanju, ki je potekalo po Namibiji, kamor smo se odpravili z Marizo Viragh. Po vročini in puščavskem pesku smo si z Majdo Mateta privoščili križarjenje po Volgi - od St. Peterburga do Moskve. Mesec kulture smo zaključili s strokovno ekskurzijo po poteh Primoža Trubarja, kamor nas je peljala Mateja Grmek. To srečanje smo zaključili z odprtjem domoznanske razstave Pošlji mi razglednico naših krajev, ki sta jo pripravili Martha Sotelo Bunjevac in Mojca Kos, sodelavki Kosovelove knjižnice Sežana.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv knjižnice

Primorci beremo – berite z nami

Tudi letos se bo Knjižnica Komen pridružila akciji Primorci beremo slovenske avtorje. S tem projektom bi knjižnice rade spodbudile branje slovenske literature, ki je žal zapostavljena samo zato, ker je pač domača.

Zato vas vabimo, da se nam pridružite in tudi letos od aprila do novembra preberete vsaj nekaj slovenskih avtorjev. Ne bo vam žal!

Iz šolskih klopi

Marko Juhant navdušil starše in strokovne delavce

V skladu z Letnim delovnim načrtom smo 15. 1. 2015 na šoli organizirali predavanje za starše in strokovne delavce. Letošnji predavatelj je bil **Marko Juhant**, specialni pedagog za motnje vedenja in osebnosti, v zadnjem času eden najbolj plodnih strokovnjakov na področju vzgoje in izobraževanja v Sloveniji. Svoje bogate pedagoške izkušnje in spoznanja iz dolgoletnega dela z otroki je strnil v kar nekaj knjig: Varuh otrokovih dolžnosti ali ne hajte se ukvarjati z otrokovimi pravicami, Srečni otroci, Pogrešani napotki, Pogovori, Družinska zakladnica. Redno sodeluje v izobraževalnih radijskih in televizijskih oddajah, svoje znanje pa v obliki predavanj s primeri iz vsakodnevnega življenja prenaša na učitelje, vzgojitelje, starše in otroke. Je konkreten in praktičen, v predavanjih in pogovoru brez dlake na jeziku ter hkrati zabaven. Tak se je tistega januarskega četrтка predstavil tudi na naši šoli in hipoma osvojil navzoče. V predavanje je vključil primere iz prakse, zgodbe torej, v katerih smo zlahka našli sebe, svoje otroke, vnuke, učence, partnerje, učitelje in celo svoje starše. Skozi zgodbe smo lahko razmišljali o vzrokih, dejanjih in posledicah,

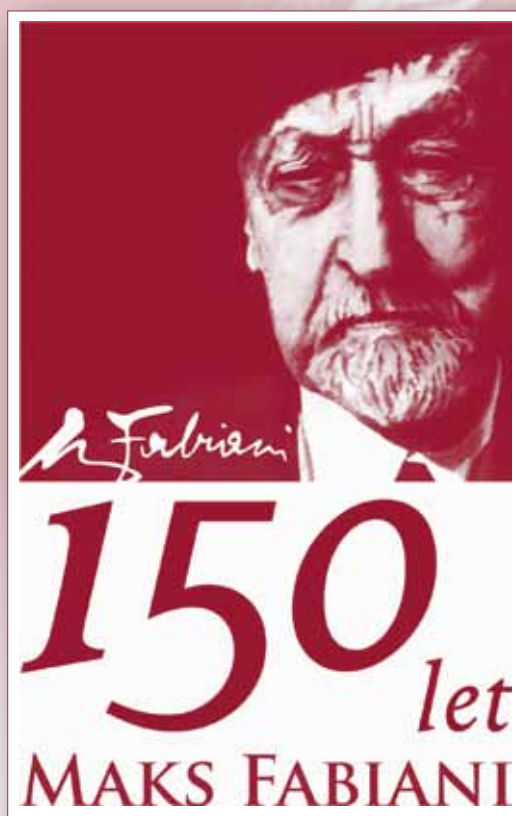
pokazale so nam rešitve, mnoge odkrile pravila, ki jih v različnih vlogah lahko uporabimo vsak po svoje.

V predavanje je vnesel mnoge ideje o primerni vzgoji otrok za jutri, staršem položil na srce dejstva o spodbujanju otrokove samostojnosti, razvijanju delovnih navad, kulturnem obnašanju, sočutju do soljudi. Strokovnim delavcem je bila najbližje ideja o spodbujanju in ne rušenju učiteljeve avtoritete.

Dogovorjeni čas se je krepko razvlekel, še vedeli nismo, kdaj se je popoldan prevesil v večer. In vsi bi še kar poslušali. Gospod Juhant je zato sprejel povabilo gospoda župnika in bo njegov gost v župnišću v Komnu.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

FABIANIJEVO LETO (1. DEL) 150 LET OD ROJSTVA MAKSA FABIANIJA

Avstro-Ogrska monarhija je bila naša domovina približno 400 let. Monarhija, ki je krize reševala s porokami in ne z orožjem, je z vojno proti Srbiji po sarajevskem atentatu zaključila svojo vladavino. Žal je bil Kras na udaru 1. svetovne vojne, kar je v prostoru opaziti še danes. Tisto, kar je nevidno, pa so posledice, ki so nastopile v družbi, ko je postal Kras italijanski, kasneje pa jugoslovanski. Pred tem smo različni narodi lahko živeli v sožitju, kar pa je po zasedbi tega območja iz strani Italije postalo težava.

Iz branja Fabianijevega dela Akma – duša sveta, drugih razmišljanj in različnih virov se čuti, da je bilo takrat težko. Razvoj totalitarnih sistemov je zaznamoval kasnejši čas in razdelil ljudi. Danes je težko razumeti, da je v glavah ljudi to še vedno lahko prisotno. Kako je bilo mešanim družinam, kot je bila Fabianijeva, v tistem času, si ne znam niti zamisliti. Da so bili Fabianijevi

mešana družina, nas opomni spomenik materi Charlotte, na katerega so že leta 1923 vklesali napis v spomin v treh jezikih: v nemščini, italijanščini in slovenščini. Multikulturalnost je bila način življenja.

Tradicija, delo, pripadnost družini in narodu so vrednote, ki jih je zagovarjal Maks Fabiani. Te vrednote danes, 70 let po uničujoči vojni za narod, težko najdemo. Če se je Fabiani v tistih nemirnih časih, ko so se rušili svetovi, zavestno pokoril moralnim normam novonastale enorežimske družbe ter na prvo mesto postavil interese družine, se moramo zamisliti in poglobiti v zgodovino tistega časa, da bi pravilno razumeli čas in družbo, v katerem je moral funkcionirati. Družbeno politična primernost je še danes, žal, odločilna za umestitev v družbo.

V Kobjdilu je izročilo o Fabianiju živo, ljudje imajo pozitivne spomine nanj. Še vedno se sprašujejo, kaj vse se je zgodilo v njegovem življenju. Ustno izročilo

Skica za kip Maksa Fabianija,
avtor kipa je Janez Pirnat

in izrazito pozitiven odnos do njega me prepričata, zato verjamem, da je odnos domačinov pristen in da so na družino ter na Maksa Fabianija domačini zelo ponosni. Kdo drug, če ne ravno najbližja okolica je običajno najhujši sodnik odklonom v družbi?

Spodbujanje nestrpnosti in diskriminacija ne sodita v našo družbo, ki se je zavezala k spravi med ljudmi. Spoštujemo drugačnost. Spoštujemo človeka, ki je preživel tri, štiri sisteme, pomagal ljudem in ki je Krasu povsem dal svojo dušo in pustil sledi v prostoru.

Vaščani imajo na družino in na Maksa Fabianija lepe spomine, zgodovinski spomin nanj je še živ in se prenaša iz roda v rod.

Naj bo to izhodišče za naš poklon ob sto-petdeseti obletnici rojstva.

Aprila 2014 smo na ministrstvu za kulturo v Ljubljani ustanovili iniciativni odbor za obeležitev 150. obletnice rojstva arhitekta, prof. dr. Maksa Fabianija. Odbor vodi prof. Koželj. V njem sodelujejo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, mesta Ljubljana, Nova Gorica in italijanska Gorica, veleposlaništvo Republike Slovenije na Dunaju, pomembni muzeji in organizacije v Sloveniji in zamejstvu ter na sveže tudi Občina Komen.

Arhitekt Maks Fabiani, Kraševce iz Kobdila, je svoja najboljša dela ustvaril ob prelomu iz 19. v 20. stoletje v tedaj novem umetniškem slogu, secesiji.

Secesija je z Maksom Fabianijem poleg Dunaja močno zaznamovala tudi Ljubljano po rušilnem potresu leta 1895. Njego-

Na domačiji (Foto arhiv Ustanove Maks Fabiani)

Pogled na posestvo

Čaj pred oranžerijo ob 17.00 (Foto arhiv Ustanove Maks Fabiani)

va bogata arhitekturna zapuščina ga tako uvršča med najpomembnejše arhitekte srednje Evrope tistega časa, imenujemo ga arhitekt monarhije.

NEKAJ ZGODOVINE

Maks je osnovno šolo obiskoval na domačem posestvu v Kobdilu. Srednješolska leta je preživel na realki - gimnaziji v Ljubljani, študij pa so mu starši omogočili v naši takratni prestolnici monarhije, na Dunaju. Leta 1883 je maturiral in odšel študirati gradbeništvo na takratno Tehnično visoko šolo na Dunaj. Bil je odličen študent in postal je tudi asistent na katedri za arhitekturo. Študij je končal leta 1892 in bil 38. diplomant te šole ter pridobil naziv diplomirani arhitekt. Že kot študent in kasneje sodelavec v biroju takrat

Bratje nazdravljajo na Maksov doktorat, Kobdijl 1902 (Foto arhiv Maks Fabiani)

uveljavljenega arhitekta Otta Wagnerja je bil dejaven sodelavec in ustvarjalec dunajske secesije.

Z odličnimi rezultati si je Fabiani pridobil prestižno štipendijo Carlo de Ghegha za triletno študijsko potovanje po svetu, za katerega je sam zapisal, da je bilo tisto potovanje vir vsega njegovega znanja in kulture. Svoje najplodnejše obdobje, dolgo 30 let, je preživel na Dunaju.

Maks je bil deloholik, arhitekturno ustvarjanje mu je ležalo in uspehi so se začeli vrstiti. K uveljavitvi načel moderne arhitekture je prispeval z delovanjem v krogu dunajskih umetnikov in s svojimi znamenitimi stavbami v secesijskem slogu na Dunaju, Ljubljani, Gorici in Trstu ter drugje med letoma 1899 in 1918. Leta 1902 je kot prvi arhitekt doktoriral iz urbanizma in arhitekture, za kar mu je univerza 50 let kasneje podelila zlati doktorat. S prvim nazivom je postal formalno prvi urbanist monarhije, čemur je sledilo še imenovanje za osebnega svetovalca prestolonaslednika Franca Ferdinanda, leta 1910 je bil imenovan še za profesorja ornamentike in oblikovanja interierja na Tehnični visoki šoli na Dunaju. V teh letih je Fabiani dosegel svoj ustvarjalni vrhunec, veljal je za modnega in režimskega arhitekta. Dobival je prestižne projekte, ki so poveljevali uspehe monarhije. Ne v okviru monarhije in ne kasneje, po menjavi režimov, ga v tem ni nihče prekosil. Fabiani si je s svojim delom v tridesetih letih uspešne kariere na Dunaju pridobil velik ugled in veljavo, bil družbeno angažiran, prijateljeval s prestolonaslednikom Ferdinandom in postal prvi arhitekt monarhije. Bil je svetovljan. Bil je tudi poročen in oče dveh otrok.

POTRES V LJUBLJANI 1895

Mestu Ljubljana je po potresu poslal urbanistični načrt in postal tvorec njegove tedanje arhitekturne in urbanistične zasnove. Navodila za obnovo Ljubljane je napisal v slovenščini, mestu pa je načrt, po katerem je mesto raslo, podaril.

V Ljubljani so secesijske stavbe oblikovali večinoma domači arhitekti, ki so z gradnjo v novem slogu prispevali k narodnem prebujenju. Navdih so iskali v folklori, naravi in v geometrijskih vzorcih. V prvem desetletju 20. stoletja je bila zgrajena glavna secesijskih stavb v mestu, med starim mestnim jedrom in železniško postajo ob Miklošičevi cesti. Secesijska podoba krasi tudi osrednji ljubljanski trg - Prešernov trg.

Meščanstvo se je s secesijo želelo približati plemstvu, ob tem pa uveljavljati la-

stne estetske poglede, ki bi bili izvirni in ne bi posnemali preteklih slogov. Ustvarjalci so izkoristili novost v gradnji, serijsko proizvodnjo in uporabo novih materialov - železa, jekla, stekla in železobetona.

V Ljubljani bodo ob 150. obletnici rojstva arhitekta potekali številni dogodki. Trenutno velja omeniti razstavo Secesijska Ljubljana in Maks Fabiani na Jakopičevem sprehajališču, ki bo na ogled do 14. maja, v Narodnem muzeju pa razstavo Nova umetnost in narava, ki bo, ko bo zapustila prestolnico, prepotovala 12 evropskih mest.

Da bi razumeli arhitektov opus, si je vredno ogledati secesijsko Ljubljano in arhitekturo Maksa Fabianija. Sprehod, ki ga je pripravil Zavod za turizem Ljubljana, vodi mimo večine najbolj značilnih zgradb, med katerimi je vredno omeniti stavbe ob Slovenskem trgu z Miklošičevim parkom, znamenita pročelja Grand hotela Union, Zadržne gospodarske banke ali bivšega Centromerkurja, Prešernov trg kot osrednji trg v Ljubljani ter Zmajski most, mojstrovino, okrašeno z bronastimi kipi zmajev, ki so simbol mesta Ljubljana. Poleg tega pa vas vabimo, da življenju in delu velikega arhitekta sledite tudi v naslednjih številkah Burje.

Viri :

Hrausky A., Koželj, J.: Maks Fabiani : Dunaj, Ljubljana, Trst
Fabiani, M.: O kulturi mesta : spisi 1895-1960
Fabiani, M. : Akma , duša sveta
Pozzeto, M.: Maks Fabiani-vizije prostora
Lutar, O.: »O žalosti niti besede« : uvod v kulturno zgodovino velike vojne
Rahten, A.: Prestolonaslednikova smrt
Korošič, M.: Čar prostora, o oblikovanju Slovenskih arhitektov v Furlaniji Julijski krajini
Ferrari, R.: Murva Fabianijevih

Besedilo: Blanka Malgaj, arhitektka

Stavbo je dal zgraditi ljubljanski župan Ivan Hribar. Hiša je tlorisno zasnovana na kvadratni geometrijski mreži, ki jo je arhitekt Maks Fabiani kot kompozicijsko osnovo uporabil tudi na fasadi.

FABIANIJEVO LETO 2015

Program razstav in prireditev ob 150 obletnici rojstva arhitekta dr. Maksa Fabianija 1865 - 1962

LJUBLJANA

»Maks Fabiani, arhitekt monarhije«

- marec – september: osrednja razstava; v atriju Magistrata, Mestna občina Ljubljana.
- oktober-november: osrednja razstava; predvidoma na Dunaju v mestni hiši Rathaus, Mestna občina Ljubljana.
- december- januar: Osrednja pregledna razstava; predvidoma v Trstu v muzeju Revoltela, Mestna občina Ljubljana.

»Fabianijev ring«

- april – september: predstavitev Jakopičevega paviljona v povezavi s projektom umetnostne galerije v Cukrarni; Mestni muzej Ljubljana.

»Fabianijeva secesija«

- april-september: razstava fotografij Mirana Kambiča; Jakopičevo sprehajališče v Tivoliju, Zavod za turizem.

»Maks Fabiani, mislec in vizionar«

- junij-oktober: razstava arhitektovih vizij; Muzej za arhitekturo in oblikovanje na Fužinah.

»Akma, duša sveta«

- oktober: konferenca o Fabianijevem filozofskem spisu, utopijah in utopizmu; Muzej za arhitekturo in oblikovanje na Fužinah.
- junij-oktober: vodeni ogledi Fabianijeve arhitekture po Ljubljani; Muzej za arhitekturo in oblikovanje na Fužinah.

»Maks Fabiani in secesija na prelomu stoletja«

- marec: mednarodni simpozij v okviru zaključne konference mreže Art Nouveau v Ljubljani; Urbanistični inštitut Slovenije.

»Tri hiše – troje mest«

- november – december: razstava »Vizije so 10«; v zgodovinskem atriju Magistrata, Društvo arhitektov Ljubljana.

»F 2 - Fabiani Fashion«

- avgust – september: razstava oblačil; v steklenem atriju Magistrata, Tanja Devetak.

»Fabianijeva tribuna«

- 1. – 30. marec: filozofska, konzervatorska in umetnostno-zgodovinska debata; v prostorih Filozofske fakultete, Naravoslovnotehniška fakulteta.

»Tekstilni spomin(ki) na arhitekta Fabianija«

- 1. – 30. junij: razstava kolekcije modnih dodatkov študentov in študentk 3. letnika smeri »Oblikovanje tekstilij in oblačil«; Mitnica, Naravoslovnotehniška fakulteta.

KOBDILJ PRI ŠTANJELU

»Fabianijeva murva«

- junij-september: razstava Zavoda Fabiani v sodelovanju z Ustanovo Maks Fabiani; Fabianijeva domačija v Kobdilju.

NOVA GORICA

- junij-september: »Maks Fabiani, urbanist Goriške, Posočja in Vipavske doline« (delovni naslov) - fotografska razstava Društva goriških arhitektov na Travniku in Bevkovem trgu.

TRNOVCA, ITALIJA

- december-januar: »Maks Fabiani, urbanist prenove Krasa« (delovni naslov), razstava Galerije Škerk, umetnostnega in kulturnega centra, Trnovca, Devin-Nabrežina v sodelovanju z UMF v galeriji v Trnovci.

GORICA, ITALIJA

- april-junij: »Maks Fabiani, arhitekt Trgovskega doma v Gorici« (delovni naslov), razstava o zgodovinski vlogi Trgovskega doma in Fabianijeve poti v Gorici v organizaciji SKGZ s sodelovanjem Umetnostnega liceja Max Fabiani iz Gorice in Ustanovo Maks Fabiani iz Štanjela v galeriji slovenske knjižnice v Trgovskem domu.
- 27. april: premiera filma »Arhitekt Maks Fabiani - duša sveta«, produkcija: Fatamorgana v koprodukciji z RTVSLO, režija: Matjaž Žbontar v Trgovskem domu v Gorici.

Mestna občina
Ljubljana

Med francoskimi vrstniki v Bourg Argentalu

Za nami je nova evropska izkušnja. V letu 2013 smo na pobudo Občine Komen in slovenske atašejeke, g. Tatiane Dumas Rodica, navezali stike z osnovno šolo College du Pilat iz francoskega mesta Bourg Argental iz pokrajine Rhone-Alpes, s katero komenska občina uspešno sodeluje že nekaj let. Z anglistko iz omenjene šole, g. Christine Etheve, sva vzpostavili prisrčen kontakt in začeli načrtovati izmenjavo učencev. Tako sva zbrali zainteresirane učence, ki so si pričeli dopisovati.

Sodelovanje je obrodilo sadove v oktobru 2014, ko so nas obiskali francoski učenci. V petih dneh njihovega obiska smo jim pokazali nekaj lepote Krasa in Primorja (Škocjanske jame, Lipico, Štanjel, grobnico Bourbonov v Kostanjevici, Piran). Izvedli smo tudi nekaj delavnic skupaj z našimi učenci. Francozi so bili navdušeni nad lepotami Slovenije in odpotovali so z lepimi vtisi. Družine, ki so gostile francoske vrstnike, so se izkazale z gostoljubnostjo.

V Francijo smo mi odpotovali 21. februarja. Navdušeni smo se zgodaj zjutraj vkrkali na avtobus in odpeljali novim dogodivščinam naproti. Vožnja do Bourg Argental je bila res prava dogodivščina. Pot skozi Italijo je minila brez večjih zapletov, ko pa smo prečkali tunel Frejus, je vreme postajalo vse bolj zimsko. Pričelo je snežiti, zato je prišlo do številnih zastojev na avtocesti. Prebivali smo se počasi, se pri Chamberyju morali celo obrniti in nadaljevati pot po drugi cesti, saj je v okolici Lyona promet povsem obstal. Tako smo namesto ob šestih zvečer prispeli na cilj opolnoči. Francoski starši so nas potrpežljivo čakali.

Nedeljo so učenci preživeli v krogu gostiteljskih družin. Nekateri gostitelji so peljali učence v zabavišni center, kjer so se pomerili v laserskih igrah, drugi so si ogledali nogometno tekmo v St. Etienneu.

V ponedeljek smo si ogledali vlemesto Lyon in se povzpeli do bazilike Notre-Dame de Fourviere, od koder je čudovit pogled na milijonsko mesto. Popoldne so se naši učenci pomerili s francoskimi vrstniki v športnih igrah. Zvečer je sledil slovesen spre-

jem pri županu mesta Bourg Argental. Župan je poudaril pomen tovrstnega sodelovanja, prav tako pa je bila navdušena nad izmenjavo ga. Dumas Rodica.

Torek je bil rezerviran za ogled muzeja nogometnega moštva Zelenih v St. Etienneu. Naši nogometaši so bili navdušeni nad številnimi razstavljenimi rekviziti. Po kosilu so se učenci preizkusili v lokostrelstvu. Sledil je ogled izdelave bombonov v lokalni butični proizvodnji bombonov, kjer smo se posladkali z njihovimi izdelki.

V sredo, 25. februarja, je nastopilo slovo od prijateljev in odhod proti domu. Tokrat nam je bilo vreme naklonjeno in domov smo prispeli v predvidenem času.

Bilo je lepo. Upamo, da bomo tudi v bodoče sodelovali s šolo iz Bourg Argental in da bomo peljali v Francijo še kakšno generacijo učencev. Tovrstne izkušnje nas bogatijo in nam dvigajo zavest evropskega državljanstva.

Mojca Uhernik-Pipan, koordinator projekta
Fotografija s trga Sv. Janeza Lyonu

Hitri koraki v Grofovi jami in na Grmadi

Ste že kdaj obiskali Grofovo jamo? S Komenskimi planinci - Hitri koraki - smo se tja odpravili v soboto, 24. 1. 2015. Zbrali smo se v Brestovici, ponovili pravila in se odpravili na pot. Po kratki vzpe-

tini smo zagledali cerkev Sv. Anastazije. S hojo smo nadaljevali po zaraščeni poti, ki se je kmalu razširila. Zasneženi Triglav smo v daljavi zagledali kilometer pred ciljem. Ni ga bilo težko prepoznati po njegovem belem pregrinjalu. Kamnita pot se je nadaljevala po blatnih in travnatih tleh. Vodnica se je naenkrat ustavila, počakala, da smo se vsi zbrali okrog nje in nam povedala, da se nahajamo na meji med Italijo in Slovenijo. Po desetih metrih smo na desni zagledali klopce, si tam oddahnili ter si privoščili dobro malico. V bližini klopcev smo si ogledali Grofovo jamo. Prava zanimivost! Pol ure za tem smo se odpravili na Grmado. Od tam je zelo lep razgled, vendar smo se hitro odpravili nazaj. Med potjo nazaj smo se z vodnico igrali igro "Kaj vzeti", zato nam je čas do cerkve hitro minil.

Pred cerkvijo smo zagledali delavca, ki nam je dovolil ogled notranjosti cerkve Sv. Anastazije. Pred slovesom smo se otroci lovili. Tako lep pohod je bil, da vam ga resnično priporočam!

Besedilo: Katarina Stantič

Popestrimo šolo in počitnice

OŠ Komen je od 1. januarja 2015 vključena v program Popestrimo šolo. Program šolam ponuja možnost, da se v večji meri posvetijo vzgojno-izobraževalnim potrebam učencev, zlasti otrokom z učnimi težavami, otrokom iz ranljivih skupin, nadarjenim otrokom in da v okoljih, kjer je majhna ponudba priložnosti aktivnosti, te razvijejo. V okviru programa na šoli potekajo različne dejavnosti s področja naravoslovja, družboslovja in računal-

ništva. Poleg tega pa v sklopu Popestrimo šolo izvajamo tudi dejavnosti Popestrimo počitnice. Med zimskimi počitnicami smo učencem matične in podružnične šole v Komnu in Štanjelu ter učencem OŠ Miren podružnica Kostanjevica, ki je pri projektu tudi naša partnerska šola, ponudili možnost, da počitnice preživijo nekoliko drugače. Med sredo in petkom se je počitniških delavnic udeležilo skupaj 23 učencev od 1. do 5. razreda. Dnevi so bili namenjeni ustvarjalnim, naravoslovnim, jezikovnim, računalniškim, športnim in ostalim dejavnostim. Učenci so se preizkusili v vlogi igralcev, peki kruha, izdelovanju izdelkov oziroma igrač iz odpadnih materialov, izdelovanju lutk, naučili so se nekaj o varni rabi tehnologije, ponovili so, kako se predstavimo v angleščini in italijanščini, ustvarjali so čisto pravi nakit in uživali v družabnih igrah ter druženju. Čas so namenili tudi športnim aktivnostim in sprehodom v naravo. Popestrimo počitnice tako ni bila zgolj dodatna dejavnost v šoli, temveč nekaj več. Poleg novih spoznanj smo spleтали nove prijateljske vezi in krepili medvrstniške odnose učencev različnih šol.

Besedilo: Anja Humar Korečič, Metka Paljk, Tjaša Mezinec
Foto: arhiv OŠ Komen

Hvala BIOVIS, hvala LETRIKA

Konec leta 2007 je na pobudo takratnega predsednika sveta staršev, gospoda Stanislava Šviglja, šola ustanovila šolski sklad.

Osnovni namen sklada je bil izboljšati materialne pogoje šole za boljše kreativno delovanje učencev in učiteljev. Moto, ki so ga predlagatelji zapisali takoj ob namen pa: Ustvarjalnost otrok je naše veselje.

Funkcije sklada se od začetkov delovanja niso spreminjale. Tako smo vsa leta sledili naslednjim ciljem:

1. Uresničevanje tistih želja vodstva, učiteljic in učiteljev v šoli, ki lahko pomagajo h kakovosti pouka in k večjemu zadovoljstvu otrok, ki pa se jih z rednimi sredstvi financiranja ne da uresničiti.
2. S svojo aktivnostjo sklad nadgrajuje ter omogoča marsikaj, kar bogati življenje otrok in bogati pogoje dela tistih, ki so vsak dan z njimi.
3. Pomoč tako socialno šibkim otrokom kot tudi nadarjenim.

V sedmih letih delovanja je šolski sklad še kako upravičil svoj obstoj. Glavnina sredstev je bila namenjena pomoči socialno šibkejšim učencem pri plačilu prehrane, šole v naravi, taborov in drugega.

Del sredstev smo namenili spodbujanju in razvijanju nadarjenih. Tako smo sofinancirali ekskurzije v tujino, taborje za nadarjene, nagradne izlete, delavnice.

S sredstvi šolskega sklada smo učencem omogočili vključitev v širok izbor interesnih dejavnosti, za katere starši niso plačevali (na primer šah, kamnoseštvo, vrtnarstvo).

S sredstvi šolskega sklada smo uspeli tudi izboljšati kakovost bivanja in delovanja učencev in zaposlenih na šoli (garderobne omariče, panoji, didaktična oprema in drugo).

Šolski sklad je del sredstev namenjal tudi za poplačilo delavnic in predavanj, namenjenih tako učencem, staršem kot tudi zaposlenim.

Vsa leta smo na šoli aktivno pristopali k pridobivanju sredstev za šolski sklad. Tako so stalnica postali prednovoletni bazarji, dobrodelni koncerti, Drobtinice, prošnje za donacije.

Najbolj pa so nam bile in so nam še vedno v veselje donacije, ki jih ne pričakujemo. Tako smo ob zaključku koledarskega leta prejeli donacijo v višini 700,00 EUR podjetja BIOVIS iz Kopra, lastnika in domačina Daliborja Kosmine. Veseli smo bili tudi 300,00 EUR, ki nam jih je v znak dobrega sodelovanja poklonila Letrika Komen. Sredstva bodo v finančno napornih časih porabljena za dobrobit učencev, zato se donatorjem v njihovem in svojem imenu iskreno zahvaljujem.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Zimska šola v naravi, Planica 2015

Letošnja šola v naravi je potekala od 2. do 5. 2. 2015 v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti v Planici.

V Planico smo prispeli ob 10. uri. Bilo je veliko snega. Prtljago smo odnesli v svoje sobe. Potem smo odšli na predavanje o smučanju in si ogledali naše začasno domovanje. Po kosilu smo

odšli smučat. Za nas začetnike je bilo težko, vendar smo se veliko naučili. Pred večerjo smo si pripravili ležišča, pospravili sobe in se pripravili na predavanje o pravilih smučanja. Po obilni večerji smo se odpravili na nočni pohod proti dolini Tamar. Luna je tako močno sijala, da svetilk sploh nismo potrebovali. Bila je

zares krasna zimska idila. Pohod je bil kar zahteven, zato smo se utrujeni vrnili in šli spat. A kljub temu nismo zaspali, ampak se celo noč krohotali.

Naslednje jutro nas je učiteljica zbudila in že smo pridno telovadili. Po zajtrku smo šli smučat. Ta dan smo se vozili z vlečnico in delali prve smučarske zavoje. To je bil pravi izziv. Po kosilu smo se preizkusili še v teku na smučeh. Bilo je zelo naporno, a vendarle lažje kot alpsko smučanje. Sledilo je reševanje matematičnih nalog, večerja in spanje.

V sredo smo pridno vadili zavoje. Zelo smo napredovali in se že samostojno smučali do vlečnice. Po kosilu smo šli gledat smučarske skoke. Na igrišču smo naredili trdnjavo in kepanje se je začelo. To je bila prava tekma v metanju snežnih kep. Ker nam gibanja še ni bilo dovolj, smo po večerji šli v telovadnico in igrali nogomet. Za zaključek večera smo si ogledali film Ledena steza. Sledilo je zaslužno spanje.

V četrtek je že ponoči močno snežilo. Prav vsi smo se odpeljali v Kranjsko Goro. Bilo je veliko smučarjev in vlečnica je bila daljša kot v Planici. Snežilo je vse močnejše, zato smo delali zavoje z zabadanjem palic. Vsi smo samostojno prismočali na malico. Ko smo se vrnili v Planico, so nam učiteljice povedale, da se še isti dan vrača-

mo domov. Bili smo užaljeni, ampak razglašen je bil rdeči alarm za celo Slovenijo. Zato smo po kosilu pripravili prtljago in se polni lepih vtisov in novega smučarskega znanja odpeljali proti domu.

Besedilo: Filip Škrk, 6. b
Foto: arhiv OŠ Komen

Burjica

V vrtcu nam ni dolgčas

Tokrat se za Burjo oglašamo Zvezdice, da vam predstavimo naš projekt: PALČKI. Ne boste verjeli, kaj vse smo se naučili o njih: kje živijo – vsepo vsod (na vrtovih, v gozdu, v knjigah in še marsikje), kako se pozdravljajo (z noski), koga se bojijo (trolov), kakšna je razlika med palčki in škrti in še in še. Da smo tudi mi postali palčki, smo si izdelali čudovite klobuke, prstne lutke, igrice in slikali. Skratka, ni nam dolgčas!

Komenske Zvezdice

Tadej Trampuž

Prihod zime v vrtec Štanjel

V ponedeljek, 20. 12. 2014 nas je v zimski čas popeljal zmaj Tolovaj z zimskimi športi. Ker nismo dočakali pravega snega, smo si ga pričarali kar sami. Gibalne dejavnosti smo izvajali v šolski telovadnici. Srečale smo se vse tri skupine. Strokovni delavki, Silvana in Denis sva pripravili poligon, na katerem so se otroci preizkušali v spretnostih smučanja, kepanja, sankanja in hokeja. Iz umetnega snega (odpadni material - polnilo) smo izdelovali sneženega moža. Otroci so se ob zaključku umirili s skupnim pospravljanjem in umirjeno glasbo v igralnicah.

Besedilo: Silvana Lozej in Denis Lemut
Foto: arhiv vrtca Štanjel

Trilili, trilili, ali veste kdo smo mi?

Pust je v naši enoti potekal cel teden prej. Skupaj z otroki smo strokovne delavke okrasile cel vrtec s pustno dekoracijo. Imeli smo koticke za barvanje obrazov, za preoblačenje in za likovno

ustvarjanje. V torek, 17. 2. 2015, smo takoj po zajtrku odkorakali v pustnem sprevodu do zgornjega dela Štanjela. Pred pošto nas je pričakala poštna uslužbenka, kateri smo zapeli pesem o pustu in zaigrali na glasbene inštrumente. Podarila nam je bombone. Pot nas je popeljala še do trgovine Tošč, kjer so nas že pričakovali in nas pogostili. Razveselili smo jih s petjem in se posladkali s sokom, ki so ga nam postregli. Pot smo nadaljevali do šole. Tam smo obiskali še kuharico in s tem zaključili lep pustni dopoldan. V sredo, 18. 2. 2015 nas je v vrtcu obiskal oče deklice iz skupine Pikapolonice, g. Vasja Drajne, ki je otrokom popestril dan tako, da se je spremenil v pravega gusarja. Otroci so se zabavali ob njegovih zanimivih igrah. Pogostil jih je s sočnimi jabolki in sokom. Ob tej priložnosti se mu zahvaljujemo vsi iz vrtca.

Besedilo: strokovne delavke vrtca

Foto: arhiv vrtca

Mi vas razBURJAmo!

Spraševali smo se, kaj je kultura???

Saj vemo, da smo marsikomu trn v peti! Kolikokrat rečete: »Ah ta mladina! Danes ni več kot nekoč! Nobenega spoštovanja, delavnosti.« Vas pač razBURJAmo! Vendar smo kljub temu pripravljeni prilepiti svoj delček mozaika h podobi občinskega glasila. Tokrat smo razmišljali o kulturi. Sovrstnike, stare od 10 do 18 let, smo vprašale, na kaj pomislijo, ko slišijo besedo kultura. Vseh besed, ki smo jih prejele v odgovor, nismo našle v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, kjer je kultura definirana kot dejavnost, ki obsega področje človekovega umskega, zlasti umetniškega ustvarjanja.

So pa to naše misli, besede. To smo mi!

Tisti najmlajši pa so o kulturi povedali naslednje:

Kultura je,

- da ne cmokaš, kadar ješ! (Ajda)
- da se na prireditvi ne presedaš s stola na stol. (Zala)
- ko drugi plešejo na odru, ne smeš med njihovim nastopom priskakljati na oder. (Naj)
- da ne vlečeš prijatelja za lase. (Ajdin)
- da ne podreš prijatelju gradu, ki ga je naredil iz lego kock. (Nik)
- da ne trgaš in uničuješ stvari, ki so jih drugi naredili. (Katarina)
- da se igraš s sošolcem. (Žan)

Besedilo: Klara, Kaja in Tinka

Srebrni spomini vredni zlata

Slovo od zime v Svetem

»Spominjam se, ko smo *žele šenicu še na roke t' bot in smo si pomagale ena drugi. Otroci so bili z nami in zmeri smo pazile, kam so šli, kaj delajo. Tako sem rekla ženskam, da jim bom povedala k'šnu pravcu in ne bodo šli več nikamor. In mi smo hitro žele, otroci pej se niso g'n'li. In tako rada pravem pravce še danes, taku da se ne zabe*«.

Da se ne **zabe**! To je srž **Marije Kovačič**, starejše gospe iz Svetega, do katere čutim veliko spoštovanje in je z mano delila spomine, ki ne smejo iti v pozabo. Po srečanjih s prijetno gospo sem ugotovila, da je, tako kot je bil v njihovem življenju močen rez vojne, danes navidezno obilje nekakšen rez, ki je prerezal vez s starejšimi generacijami. Ni nas več zanimalo, kako so živeli po starem, kako so se kratkočasili in podobno. Prekinili smo vez z našim bistvom. Današnja družba pa končno išče

in se oprijema svojih korenin. Spoznala je, da ni dovolj ščititi le snovno kulturno dediščino, da je vendar pomembna tudi duhovna: navade, običaji, ki predstavljajo kulturo nekega naroda. In *da se ne zabe* in da bo to iz ust naših ljudi s komenske občine, sva se z Marijo začeli pogovarjati o tem, kakšno je bilo slovo od zime. Pred vami je le nekaj odlomkov, saj je gradiva preveč, da bi ga objavili. Verjamem, da se bo našla priložnost, ko bomo te, srebrne, spomine, ki so res zlata vredni, kdaj objavili v celoti.

Vsi plesat, da bomo imeli repo!

Marija se ni veliko **maškarala**, saj je bila pred vojno še majhna, po vojni pa je bila med ljudmi velika revščina. A vseeno se spomni, da so se **namaškarale** še kot šolarke. Spominja se, da je mladina hodila po vasi, zvečer pa je bil ples **za repo** - za dobro letino. Ker je bila takšna vraža, so takrat vsi ljudje prišli plesat, če so le lahko. Marija pravi, da je bilo lepo, ker so bili stari in mladi, vsi skupaj. Rada je našemila hčer, ko je morala pokazati svojo iznajdljivost: *»Samo takrat ni b'lo robe, sem imela en kos robe od kušina, ki sem jo nabrala, da je ratala kotola in da je bilo malo lepše, sem iz krep papirja naredila metuljčke*«. Pa še lasuljo iz volne, takšno s kitami in noben jo ni prepoznal.

Razigranost se umakne spokornosti ... in delu

Pepelnica je oznanila strogi post. Marija ni šla pokopavat pusta. Pravi, da je bila to moška domena. Začelo pa se je delo na njivah: konec februarja so sadili česen, grah, korenje in na redko solato. Okrog 20. marca so sadili krompir na roke **pod šapo**. *»Ko je bila Draga že zelena, so ženske rekle, da je treba saditi sirek, fižol in cuke. En teden pred 24. aprilom in en teden po njem, se je sadilo vse v isto njivo: fižol vsake 3 korake po čez in cuke bolj na redko. Če ni bilo suše ali pa toče, je bilo vsega dovolj*«, razloži Marija. *»Za odganjat točo smo iz oljčnih vejic in jvanovk spletli lepe kranc'lce in ko je kazalo na točo, mi je tašča rekla, naj grem po stolek za must, tistega na treh nogah, obrnem noge u luft in zažgem kranc'lce. Ma toča je vsegljih tolkla*«.

Veliki teden in Velika noč

Ves teden pred veliko nočjo se je **fermalo**, saj je bil vstop v prazničen dan zelo pomemben. Na veliki četrtek pa se je že peklo presn'c, pinco. *»Ko smo šli iz cerkve, smo imeli škrbatice. Na veliki petek zvoni niso zvonili, zato smo jih vrteli. Vi ne veste, kako glasno je bilo, prou za ogluš*«.

Odlomke pogovora pripravila Renata Jakopin

... in v Škrbini

Ker je že čutiti pomlad, ki vztrajno trka na naša vrata, sva se s **Karmelo Fakin** iz Škrbine spominjali, kako je bilo pred leti in kaj vse so morali postoriti v tem času. Grabljenje listja je bilo zelo pomembno in naporno delo, še posebno, ker ni bilo toliko dreves, kot jih vidimo danes. Gospa Karmela, prijetna gospa srebrnih las, se je spominjala: *»Listje smo prgali, vso dolino, tam v Bristovniki. Je bil taki veter! Tam, ki je v zavetju, pa ni pihalo*«. Vidljivost zaradi golega področja nad Škrbino je bila izjemna. Kot je gospa Karmela dodala: *»Ko si nesla kosilo v brlj, si videla od žgna vl u Škapce*«.

Obrezovanje trt, spravilo **rožja**, okopavanje trt je bilo tudi delo,

ki so ga opravljali v tem času. Gospa Karmela je ob tem dodala: »**Jooj, rožje dol! Paladiče gor!**« Rožje so zvezali **v bremce** in peljali domov za **zanjetet**, če ga niso drugi že prej ukradli. Tudi to je se zgodilo. Nikoli ni obrezovala trt, čeprav so bile nekatere gospodinje, ki so tudi to delale. Njej tega dela ni bilo potrebno opravljati, ker je bilo to delo njenega moža, žal že pokojnega, Kristjana. Kasneje, ko se je **mndalo** oziroma redčilo listje trt, takrat pa je priskočila na pomoč. Ob vsem tem težaškem ročnem delu, kjer ni bilo strojev kot danes, so zdržali ves dan uro hoda stran iz Škrbine ob skromnih obedih. Če je bila hrana zabeljena s koščkom pancete, je bil že praznik: »Panceta je že **bla kdu smo mi!**« Polenta pa je bila skoraj vsak dan na jedilniku: »**Vsak večer je bila poljnta nu redič in fežu. Ni blo družga.**«

Prehod v spomladanski čas je bolj kot danes zaznamoval

štiridesetdnevni post, zato sva malo pokramljali tudi o tej temi. Nasmeljali sva se ob pripovedi gospe Karmele. Povedala je, da so: »Vsak večer molili **pr' dovlem koromači**. Ker ni bilo **petrolje** za osvetlitev, smo ga nabrali celo **bremo**. Prižgali smo šibu **od koromača** in je svetilo.«

Ker se v Škrbini še vedno v precejšnji meri sadi krompir, sem gospo Karmelo povprašala, kako so si včasih priskrbeli seme krompirja. »**Takrat je obstajala samo ena sorta in to domača. Šli smo v hribe, tja v Predmejo, Col. Ker je prišel iz bolj mrzle zemlje v toplo, je bolj naredil.**« Vseeno pa ni bilo samo delo, znali so se tudi poveseliti ob kašni tomboli ali pa: »**so vrgli ene karte.**« Ob vseh različnih pogovorih sva zaključili prijeten klepet ob dobri črni kavi z mislijo, da se moram še kdaj oglasiti.

Odlomke pogovora pripravila Tamara Fakin

Eko

Napotki za pravilno ravnanje z odpadki

ZELENI ODREZ

Bliža se pomlad, čas, ko se bodo pričela dela na vrtu in okolici naših domov. Pri teh delih se nam kot odpadki prične pojavljati zeleni odrez (veje, trava, listje, plevel, ostanki rož in drugo). Opozorili bi vas radi, da je zeleni odrez prepovedano odlagati v zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov ali ga puščati ob zabojniku, prav tako ne sodi v zabojnik za bio odpadke na ekoloških otokih. Zeleni odrez je potrebno kompostirati doma ali ga oddati na zbirnem centru za individualni dovoz odpadkov Komen (pred čistilno napravo, ob cesti za Volčji Grad).

Urniki Zbirnega centra Komen:

torek 9h do 13h

četrtek 14h do 17h

sobota v mesecu od 9h do 13h

PRAZNJENJE ZABOJNIKOV ZA OSTANEK KOMUNALNIH ODPADKOV

Zabojnike za ostanek komunalnih odpadkov je potrebno na prevzemna mesta za praznjenje dostaviti pravočasno - do 6h zjutraj. Še bolje pa je, da to storite večer pred praznjenjem. Ve-

liko klicev namreč prejmemo zaradi neizpraznjenih zabojnikov, ker zabojnik ni bil pravočasno na prevzemnem mestu. Opozorili bi radi tudi, da morate zabojnik postaviti na javno površino, saj komunalni delavci ne smejo vstopati na dvorišča.

PRIJAVA, SPREMEMBA ALI ODJAVA

V sistem odvoza odpadkov se je dolžan prijaviti vsak občan in vsakdo, ki s svojo dejavnostjo povzroča odpadke. Ne pozabite na odpadke novorojenčkov. Prijavo opravite tako, da si na naši spletni strani www.ksp-sezana.si natisnete in izpolnite obrazec za prijavo, odjavo, spremembo in ga s potrebnimi dokazili pošljete na naš naslov: KSP d. d. Sežana, Partizanska cesta 2, 6210 Sežana. Prijavo pa lahko opravite tudi osebno pri nas v pisarni prijavno odjavne službe.

Uradne ure:

ponedeljek: 8h do 11h

sreda: 8h do 11h in 13h do 15h

petek: 8h do 11h

Za odvoz odpadkov iz dejavnosti (podjetja, s. p.-ji, lokali, dopolnilna dejavnost in drugo) pa je potrebo skleniti pogodbo za odvoz odpadkov in odpadke zbirati ločeno od gospodinjstvih. Informacije in kontakt: 05 73 11 240.

Komunalno stanovanjsko podjetje d. d. Sežana
info@ksp-sezana.si; www.ksp-sezana.si

Po večdesetletnem mrtvilu so živinorejci v občini Komen dvignili glas

Med prebivalci naše občine, ki se jih dopolnitve novega občinskega prostorskega načrta (OPN), ki je zdaj v javni obravnavi, še kako tičejo, so tudi kmetje. V novem odboru za kmetijstvo, turizem, medobčinske in mednarodne odnose, enem od delovnih teles občinskega sveta, je med ostalimi člani Dejan Jančar, sicer predsednik vaškega odbora Tomačevci in tudi živinorejec. Ob prebiranju predloga OPN je zaznal, da nove določbe predloga močno omejujejo kmete, predvsem živinorejce, pri reji živali. Zato je sklical sestanek živinorejcev v občini Komen - teh je okoli 45 - ki se ga je udeležila več kot polovica rejcev goveda, kopitarjev in drobnice v naši občini. Na sestanku konec februarja v Tomačevci so spregovorili o možnostih za postavitev nezahtevnih objektov, nujno potrebnih pri reji živali: hlev in senik oziroma skedenj. V predlogu OPN so namreč navedena določila, ki močno omejujejo velikost in druge lastnosti takih objektov. Ob upoštevanju pogojev, kakršni so zapisani v predlogu OPN, jih nima smisla postavljati. Zato so prisotni sklenili, da bodo oblikovali predlog, naj se v OPN vnesejo takšni pogoji za nezahtevne objekte, kot jih omogoča uredba v Uradnem listu RS št.18/2013. Strinjali so se tudi z Jančarjevim predlogom, naj občina uvede nadzor nad nezahtevnimi objekti, zgrajenimi po novih pravilih, ter pri tem preverja, ali resnično služijo namenu, za katerega so bili v načrtu predvideni. Prav tako pereče je vprašanje dodeljevanja podpore pri nakupu mehanizacije in razvoju kmetijskih gospodarstev ob vsakoletnem razpisu Občine Komen. Še predlani je bilo namreč mogoče kandidirati za sredstva pri nakupu rabljene, ne le izključno nove kmetijske mehanizacije. Od lani pa prosilci lahko pričakujejo ugodno rešene vloge samo ob nakupu novih strojev in naprav. To pa močno omejuje možnost razvoja posameznih kmetij. Omenjeni odbor bi prav tako lahko nadzoroval, ali so cene rabljenih strojev in opreme realne. V zadnjih letih so bili kmetje zaradi pomanjkljive strategije razvoja kmetijstva v občini bili prikrajšani za več tisoč evrov. Dejan Jančar je prisotne živinorejce seznanil tudi s prizadevanjem, da bi kme-

tom omogočili prave kmetijske vodne priključke, saj so sedanji »kmetijski« samo po nazivu, cena vode in dajatev pa so enake kot pri priključkih za gospodinjstva. Prizadeval si bo, da bi Kraški vodovod vodo, porabljeno za kmetovanje, obravnaval kot t. i. zeleno vodo, po posebni, znižani tarifi. Sestanek je mnogim udeležencem vlil novo upanje, da bodo v komenski občini končno lahko redili živino ter gojili vrtnine in poljščine, ne da bi morali omejevati število živali, krmo (seno) pokrivati s ceradami in na skrivaj postavljati neugledne lope ter se bati, kdaj jih bo prijavil kak nevoščljiv sosed. Seveda je zdaj poteza na omenjenem odboru in potem na občinskem svetu, da sprejme predloge, ki so jih oblikovali na sestanku v Tomačevci zbrani kmetje. Hkrati je skrajni čas, da Občina Komen oblikuje sodobno, razvojno naravnano strategijo kmetijstva, ki ni samo vinogradništvo, kot je veljalo doslej.

Besedilo: Stane Sušnik

Priznanja kraškim vinarjem

Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, ki ga vodi predsednik David Štok, združuje več kot sto članov iz občin Sežana, Komen in Miren-Kostanjevca. Dne 27. 1. 2015 je društvo organiziralo že tradicionalno prireditve, na kateri so se predstavili tisti člani, ki so v letu 2014 prejeli priznanja, medalje in nazive šampionov na raznih vinskih tekmovanjih in prireditvah doma in v tujini. Mize v 154 let stari in iz kraškega kamna velbani kleti enoteke sežanske kmetijske zadruge Vinakras so bile tudi letos bogato obložene z visokimi odličji, ki so jih prinesli teran in druga kraška vina. Zbrane so ob specialistki za vinarstvo novogoriškega kmetijsko gozdarskega zavoda, Majdi Brdnik, ki je predstavila potek obnove vinogradov na Krasu, in direktorju zadruge Vinakras, Marjanu Colji, pozdravili še kraljica terana, Katrin Štok, sežanska podžupanja, dr. Ljubica Jelušič, in komenski podžupan, Valter Ščuka.

»Člani društva, ki skrbi tudi za izbor kraljice terana (tokrat je med nami aktualna kraljica terana, Katrin Štoka), svoja vina dajejo na

ocenjevanja na vinski sejmi v Gornjo Radgono, vinsko ocenjevanje Dobrote slovenskih kmetij na Ptuj, na vinske sejme v Ljubljano, Zagreb, Verono, na Dunaj in drugam. Lani smo izvedli že 44. Praznik terana in pršuta v Dutovljah,« pravi predsednik kraških vinogradnikov, David Štok. Vinogradniki niso organizirani le v Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, ampak so tudi člani Kmetijske zadruge Vinakras Sežana. Poleg tega se združujejo v Združenju konzorcij kraških pridelovalcev terana, ki deluje od leta 2005 s 30 člani pod vodstvom predsednika Borisa Lisjaka. »Konzorcij, v okviru katerega deluje tudi posebna 9-članska strokovna komisija, skrbi predvsem za dvig kvalitete terana in zaščite le-tega. Teran je v evropskem merilu zaščiten, vendar se moramo še naprej boriti za njegovo zaščito,« poudarja Lisjak, ki je na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani odnesel številna priznanja, kot so šampion za leto 2014 za vrsto Sara letnik 2005, ki je postala tudi prvak Kraške vinske turistične ceste na sejmu Vino Slovenija v Gornji Radgoni, prvak slovenskih vinskih okolišev in

je prejela trofeja Tsukamoto na sejmu v Ljubljani. Njegov izbrani teran letnik 2012 pa je postal slovenski prvak sorte in zmagovalec slovenskih vinskih posebnosti na lanskem sejmu v Ljubljani. Vidna priznanja na vinskih tekmovanjih so prejeli številni kraški vinarji, od katerih še posebej velja izpostaviti sežanski Vinakras, ki je na sejmu Vino v Ljubljani, Gornji Radgoni in na najvišjem svetovnem ocenjevanju AWC na Dunaju za teranton letnik 2009 prejel zlato medaljo. Izbrani teran letnika 2013 je prejel srebro medaljo na tekmovanju Decantar v Londonu, zlato medaljo v Gornji Radgoni in srebrno medaljo na AWC na Dunaju.

Kraški vinorodni okoliš je najmanjši vinorodni okoliš v Sloveniji, kjer sta na 600 hektarjih zasajeni dve tretjini sorte refošek, ki daje odlično vino teran. »Žal opažamo, da obnova vinogradov na Krasu že nekaj let stagnira. V letu 2014 je bilo na Krasu obnovljenih le 3,4 hektarja vinogradov, za enostavno reprodukcijo pa bi morala ta številka dosegati 20 hektarjev. V letu 2015 je za obnovo načrtovanih 11 hektarjev vinogradov, vendar se pojavlja problem pomanjkanja cepljenk in njihovega pravočasnega naročanja. Pri tem se pojavlja tudi problem stroškov, saj so na Krasu zelo majhne površine za vinograde, prav tako pa je visoka starostna struktura kmetov,« poudarja Majda Brdnik iz Kmetijsko svetovalne službe. Brdnikova dodaja, da bodo vinogradniki tudi v novem obdobju 2014-2010 prejeli finančna nepovratna sredstva za prestrukturiranje vinogradov, država pa jim bo ponudila do 50 % sredstev. Lani je bilo povprečno izplačilo nepovratnih sredstev za Kras 19 tisoč evrov po hektarju. Gre namreč za dolgoročne (30-letne) investicije v vinograde, na katere pa se morajo vinogradniki pripraviti.

Kljub lanskeletni obilici dežja pa je bilo grozdje sladko in obeta se dobra letina. Nagrajene terane in druga vina kraških vinarjev je bilo na prireditvi v Sežani mogoče tudi poskusiti. Tako je veliko priznanj za teran in penino (iz malvazije, vitovske, terana in roseja) prejelo tudi Vinarstvo Rebula iz Brestovice pri Komnu, ki

se ponaša tudi z odlično kakovostjo sušene vitovske iz rozin in vinjakom iz leta 2004. V lanskem letu so prejeli kar 22 priznanj, največ zlatih, pa tudi znak kakovosti za sušeno vitovsko iz leta 2011 na ocenjevanju na Ptuj.

Z orderjem evropskega viteškega reda Konzulata za Slovenijo se za osvojeno prvo mesto za teran ponaša tudi Vinarstvo Petelin Rogelja iz Tomaja, ki je priznanje prejelo lani na 10. prireditvi V osrčju dežele terana. Gre za prvo tovrstno priznanje primorskega vinskega viteškega omrežja.

Kraški vinarji bodo tudi letos svoja vina dali na razna ocenjevanja in se udeleževali vinskih prireditev, med katerimi sta festival vin Zaželena rdeča obleka v Benetkah in Odprti borjači v Pliskovici (25. marca).

Besedilo in foto: Olga Knez

Kmetovalci - Rok za oddajo zahtevkov za neposredna plačila je 6. 5. 2015

V letošnjem letu se je začela izvajati reforma Skupne kmetijske politike z vlaganjem zbirnih vlog za namen neposrednih plačil, ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil I (KOPOP), ukrepa ekološko kmetijstvo (EK), ukrepa plačil z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (OMD) in dobrobit živali (DŽ).

Novost je ta, da bo ukrep EK samostojen, omogočena pa bo

kombinacija s tistimi zahtevami KOPOP-a, ki se ne pokrivajo. Obveznost vključenosti v ukrep EK se prevzame za dobo pet let. Ukrep se med trajanjem obveznosti ne more zamenjati z drugimi ukrepi programa razvoja podeželja. Podpore bodo tako kot do sedaj dodeljene za preusmeritev in za izvajanje ekološkega kmetovanja.

Za vstop v EK ukrep in prav tako za druge ukrepe (OMD, KOPOP) je potrebno imeti na kmetiji v uporabi vsaj 1 ha kmetijskih površin. V času trajanja petletne obveznosti bo za EK ukrep potrebno opraviti vsako leto šest ur izobraževanj, najmanj enkrat v času trajanja obveznosti uporabiti storitev individualnega svetovanja in vsako leto pridobiti certifikat. Kdor pa bo prvič vstopil v ta ukrep, bo moral do 25. 9. tekočega leta imeti izdelan načrt preusmeritve.

Kmetijsko gospodarstvo tistih, ki se bodo odločili za vstop v KOPOP ukrep, bo moralo izpolnjevati naslednje pogoje :

- obsegati mora najmanj 1ha kmetijskih površin,
- vpisano mora biti v register kmetijskih gospodarstev (RKG),
- nosilec KMG mora imeti opravljen šesturni program usposabljanja,

- izdelan mora imeti program aktivnosti kmetijskega gospodarstva.

Program aktivnosti izdelamo pri kmetijski svetovalni službi, kjer se vpišejo vse aktivnosti in obveznosti. Izdelan mora biti pred vnosom zbirne vloge.

Vsak, ki se vključi v ukrep KOPOP, mora v obdobju trajanja obveznosti (pet let) vsako leto opraviti štiriurni program usposabljanja, v prvih treh letih mora najmanj enkrat uporabiti storitev svetovanja in voditi evidenco o vseh delovnih opravilih.

V ukrep KOPOP je možno vstopiti v letih 2015 in 2016, razen pri nekaterih ukrepih (posebni travniški habitati, reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri, visokodebelni travniški sadovnjaki ...), v katere je mogoče vstopiti v obdobju od leta 2015 do leta 2020. V zahtevo Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino, je možno vstopiti v letu 2016, v Ohranjanje mejic pa v obdobju med letoma 2016 in 2020.

Pri KOPOP ukrepih se obseg površin med leti spreminja za največ 10 % glede na prvo leto vstopa.

Ukrep OMD ostaja nespremenjen. Območja, na katerih se lahko ukrep uveljavlja, ostajajo nespremenjena vsaj do leta 2018. Od leta 2015 bo največ sprememb pri višini plačil, ker se je vsota za ta namen znižala. Novost je tudi spremenjena regresija oziroma postopno znižanje plačil za ukrep OMD.

Novost pri letošnji zbirni vlogi je tudi zahtevke za dodelitev plačilnih pravic, katere bodo letos na novo dodeljene in bodo osnova za izplačilo neposrednih plačil v letih od 2015 do 2020. Za dodelitev veljajo določeni pogoji.

Da bo vnos zahtevkov potekal nemoteno, vas pri KSS Sežana pozivamo, da se za vnos čim prej naročite, domov namreč ne boste prejeli nobenega obvestila.

Da bo vnos zahtevkov potekal tekoče, prinesite s seboj: zbirno vlogo za leto 2014, seznam vseh živali na dan 1. 2. 2015, v primeru spremenjenega transakcijskega računa bančno kartico, v primeru oddaje živinskih gnojil podatke o prejemnikih gnojil ter

količino oddanih gnojil, v primeru, da vlogo oddaja pooblaščenec, mora le-ta prinesiti dve originalno podpisani navadni pooblastili, katerega obrazec prejmete pri kmetijskem svetovalcu ali na spletni strani ARSKTRP ali KGZS.

Pred vnosom vloge svetujemo, da preverite pravilnost vrisa GERK-ov in se v primeru popravkov ali dopolnitev na Upravni enoti dogovorite za sestanek.

Če Gerkov ne boste popravili, vnos vloge ni mogoč.

Obenem vas obveščamo, da območje Občine Komen pokriva kmetijski svetovalki

Ida Štoka in Milena Štolfa iz KSS Sežana.

Za vse informacije smo pri KSS Sežana kmetom na voljo vsak delavni dan

(05 - 73 12 850 , 05 - 73 12 852).

KGZS-Zavod Go, KSS Sežana: Milena Štolfa

Tabla za počasna vozila prinaša večjo varnost tudi v gozdu

Seznanjenost z ukrepi za varstvo pri delu zmanjša število nezgod, ki se zasebnim lastnikom pripetijo pri delu v gozdu. V tokratnem prispevku najprej opozarjamo na novost v predpisih glede obvezne opreme počasnih vozil.

Pravilnik o delih in opremi vozil (Uradni list RS, št. 44/13 in 36/14) vsebuje tudi določbe, ki so začele veljati s 1. 1. 2015. Gre za določbe o obvezni opremi traktorjev, traktorskih priklopnikov in

vlečenih traktorskih priključkov (podložne zagozde) ter glede označevanja počasnih vozil.

V 25. členu pravilnika je zapisano, da morajo imeti vsa vozila (izjema so enosledna vozila), katerih konstrukcijsko določena

hitrost ne presega 40 km/h oziroma njihova priklopna vozila imajo na zadnji strani tablo za označevanje počasnih vozil. Pri skupini vozil lahko velja to samo za zadnje vozilo v skupini.

Tabla za označevanje počasnih vozil ima po pravilniku UN/ECE R 69 določene tako mere, obliko in barvo, kot tudi odsevnost - enakostranični trikotnik s priskanimi vogali, notranja površina je rdeče fluorescentne barve, zunanji pasovi pa so rdeče barve in odsevni.

Navedene označbe so namenjene preprečevanju naletov od zadaj. Vozniki, ki vozijo za počasnimi vozili, ga zaradi table prej opazijo, prilagodijo hitrost vožnje ter vozilo na primernem mestu prehitijo. Nameščena tabla za počasna vozila bo eden od pogojev za uspešno opravljen tehnični pregled pri podaljšanju registracije v letu 2015.

Na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) posvečamo varnosti pri delu v gozdu veliko pozornost. Poleg tečajev za lastnike gozdov preko medijev opozarjamo na tragičnost nezgod in na nujnost previdnosti pri delu v gozdu. Na spletni strani ZGS (<http://www.zgs.si>)

zgs.si) najdete poleg razporeda tečajev varnega dela v gozdu tudi tovrstno literaturo.

Pred odhodom na delovišče v gozdu vas zato vabimo na obisk naše spletne strani in k osvežitvi znanja s pomočjo zgibank:

Zgibanka: Vzdrževanje žagalnih delov motorne žage

Pravilno vzdrževani žagalni deli so pogoj za varno, manj naporno delo, dolgotrajno uporabo, visoke učinke in cenejšo proizvodnjo.

Zgibanka: Sečnja, zasek in podžagovanje drevesa

Varno podiranje in padec drevesa v želeno smer dosežemo s pravilnim zasekom in požagovanjem - torej s pravilnim oblikovanjem ščetine.

Zgibanka: Obnašanje na delovišču in na prometnicah v bližini naselij

Zaradi varnosti moramo pri delu upoštevati tudi prisotnost ostalih obiskovalcev gozda. Gozdne lesne sortimente prevažamo tako, da ne ogrožamo ostalih udeležencev v prometu.

Zgibanka: Nevarnost pri izdelavi poškodovanega drevja

Zlata pravila varnega dela pri izdelavi poškodovanega drevja.

Zgibanka: Spravilo lesa - primerne lastnosti in oprema traktorja

Kako poskrbeti za brezhiben traktor in varnost na delovišču?

Za varno delo v gozdu niso potrebne samo mišice in čim večja moč gozdarskih strojev. Potrebujemo predvsem veliko znanja in preudarnega ravnanja, da bi dosegli čim manjše tveganje in obenem kar največjo gospodarnost dela.

S programom tečajev bomo zato na ZGS nadaljevali tudi v letu 2015. Vsebinski poudarki na vseh tečajih bodo: organizacija varnega in zdravega dela v gozdu, izbira, uporaba in vzdrževanje ustreznih strojev, opreme in orodja; uporaba pravilne tehnike dela in uporaba osebne varovalne opreme.

Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana

Slika: Zgibanka Obnašanje na delovišču in na prometnicah v bližini naselij

Nasveti kluba Gaia

LIMONI ODPADAJO LISTI

Prosim za nasvet strokovnjaka, ker je moji limoni odpadlo vse listje. Kako naj jo rešim?

Marjana iz Štanjela

Če listje pri limoni rumeni in odpada, je to znak, da je z oskrbo drevesca nekaj narobe. Med vzroke za odpadanje listov štejemo predvsem neustrezno prezimovanje v prehladnem ali pretemnem prostoru, preveliko nihanje temperature, presuh ali prehladen zrak, prepih, obolenje korenin, preobilno ali preskromno zalivanje in podobno. Svojo pozornost usmerite na vse omenjene dejavnike. Bodite pozorni tudi na obolenje korenin, ki jih pregledate ob spomladanskem presajanju. Odmrle dele korenin je treba takrat izrezati, limono pa presaditi v plantella specialno zemljo za citruse, ki je prilagojena zahtevam citrusov. Pred sajenjem naredite na dnu lonca drenažo iz plasti kamenja ali proda, temu sledi plast zemlje za citruse. Nato postavite rastlino v posodo, lonec napolnite do vrha z zemljo, rahlo potlačite in potresite, da se zemlja sesede. Če limona izgubi veliko listov, vodi za zalivanje vsaj trikrat v presledkih 14 dni dodajte še aminokislinski pripravek in stimulator rasti bio plantella vita. Tako se bo limona hitro obrasla z novimi listi. Pripravek bio plantella vita uporabite tudi, če vam odpadejo listi fikusa ali japonske kamelije.

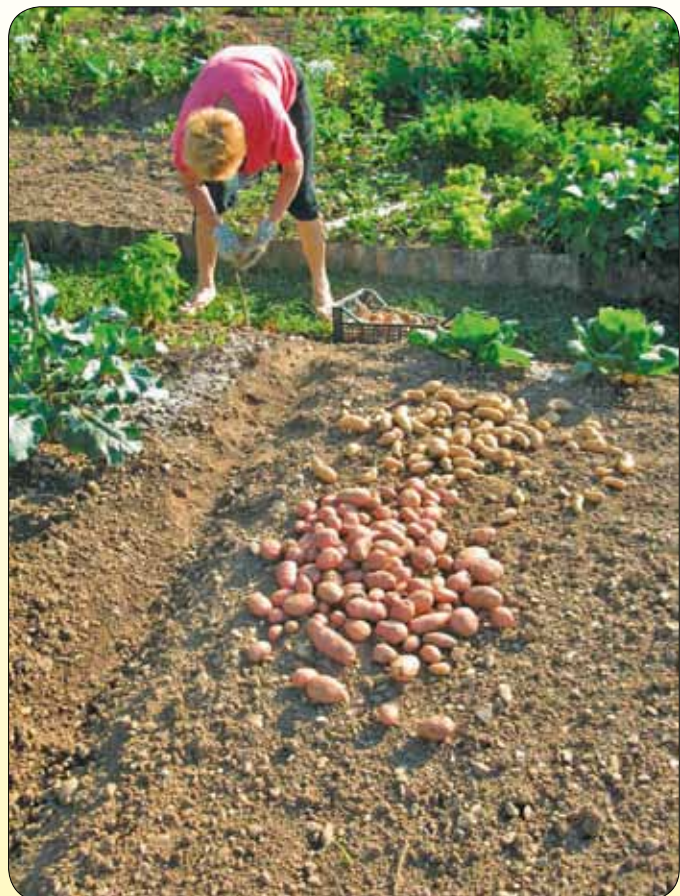
SAJENJE KROMPIRJA

Na kakšni temperaturi shranjujemo zgodnji krompir za saditev, da dobro kali? Kdaj in kako naj pričnem s sajenjem? Zlatka iz Sežane

Za bolj zgoden pridelek gomolje krompirja nakalite tako, da jih zložite v plitve zabojčke in za mesec do dva postavite v svetel prostor s temperaturo 12-16°C. Ko bodo klice velike približno 2 cm, bodo tudi tla že dovolj ogreta in boste gomolje previdno posadili na prosto. Vznik bo tako tudi 10 dni zgodnejši in bolj

Klub Gaia

enakomeren, kot če gomoljev ne bi nakalili. Pozne sorte krompirja sadite, ko se zemlja dovolj ogreje, zgodnje pa v primernem vremenu in dovolj osušeni zemlji že marca, na Primorskem pa že prej. V celinskem delu Slovenije krompir sadimo marca in aprila, ko se tla otopijo do 9 °C in ne pričakujemo več nižjih temperatur. Pri pridelavi je obvezno upoštevati kolobarjenje, da ne pride na isto površino prej kot v treh ali raje štirih letih. Splošna sadilna razdalja naj bo 60 cm med vrstami in 40 cm v vrsti, vendar zgodnje sorte lahko sadite nekoliko bolj skupaj. Površino, kjer

gajte krompir, pri osnovni obdelavi tal pognojite z dolgo delujočim organskim gnojilom v obliki pelet plantella organik K, ki ima dodan naravni vir kalija, ker rano kalija primanjkuje v gnoju in kompostu, ki ga vrtničarji ponavadi uporabljate za gnojenje krompirjevih gredic. Kalij je pomemben element, saj spodbuja ohranjanje krompirjeveke ob koncu rasti, povečuje odpornost gomoljev na udarce ter vpliva na različne oblike sivenja pred in po kuhanju gomoljev, zato je pomembno, da ga vaše organsko gnojilo vsebuje. Kalij omogoča boljše vsklajanje kisika, s čimer izboljšuje rast rastlin, koreninski sistem in odpornost proti suši. Organska snov v gnojilu plantella organik K za plodovke povečuje sposobnost tal za zadrževanje vode, s čimer omogoči hranilom, da so lažje dostopna rastlini. Spomladi, ob pripravi tal, posujemo dolgo delujoče organsko gnojilo po gredi in pograbimo nanj tanko plast zemlje. Gnojimo 14 dni pred pričetkom sajenja. Priporočamo ga predvsem za: paradižnik, zelje, korenje, krompir, rdečo peso.

KDAJ ŠKROPITI BRESKVE

Zanima me, kako in kdaj poškropiti breskve, da listje ne bo predčasno odpadlo. Miroslav iz Izole

Listje predčasno odpada zaradi pojava breskove kodravosti. Breskova kodravost spada med najbolj škodljive bolezni breskev in nektarin. Pojava bolezni ni mogoče zanesljivo napovedovati, zato proti njej škropimo preventivno. Prvič lahko z bakrenim pripravkom vivera cuprablau-z škropimo že jeseni, takoj po odpadanju listja. S pripravkom vivera cuprablau-z je treba obvezno škropiti tudi proti koncu februarja ali v začetku marca, ko se brsti že napnejo. Obdobje občutljivosti breskev in nektarin na breskovo kodravost lahko traja tudi do 6 tednov po začetku brstenja. Čas je odvisen predvsem od temperature in posledično hitrosti odganjanja breskev. Če je v času brstenja vreme deževno, je priporočljivo škropiti še tretjič, v fazi tik pred cvetenjem, ko se lahko uporablja le organske fungicide. Optimalna temperatura za razvoj breskove kodravosti je okoli 15°C, zato so vsi pogoji za okužbo navadno izpolnjeni proti koncu zime, to je na Primorskem od konca februarja do sredine marca, drugje od začetka do konca marca. Redkeje so okužbe po cvetenju, ko lahko glivica napade tudi posamezne plodiče. V času pred brstenjem z bakrenim pripravkom škropimo tudi ostalo sadno drevje. Na tak način preprečujemo razvoj številnih bolezni, škodljivce pa ustavite z oljnim pripravkom.

VZGOJA DOMAČIH SADIK

V preteklem letu sem želela v zemlji za setev in pikiranje vzgojiti lastne sadike paprike, vendar mi je po dveh tednih začela veneti, ko sem jo izpulila, pa je bila korenina gnila. Zalivala sem jo 1 x na teden. Kaj je vzrok?

Zdenka iz Ajdovščine

Vzrok za propad sadik je padavica sadik. Ko kalčki vrtnin vzniknejo, padejo po tleh, kakor da bi jih polili s kropom. Če ste bolj pozorni, opazite, da pritlehni del stebela komaj vzniklih sadik gni, se tanjša in suši, gnijejo tudi korenine, nadzemni deli venejo, kalčki pa gnijejo. Bolezen ogroža predvsem sadike rdeče pese, zelene, solate, graha in paradižnika, toda ni izključena niti pri sadih paprike. Lahko napade sejance in je nevarna le, kjer rastejo sejanci preveč na gosto ali kjer je prostor s posajenimi sejanci preslabo zračen. Padavico sadik preprečujemo z uporabo zdravega semena, s še vedno redko setvijo v specialno zemljo

za setev, s pikiranjem z bio plantella start in z zmernim zalivanjem. Opravite tudi zalivanje s pripravkom vivera proplant. Prvič po setvi oz. pred vznikom sejancev in drugič po vzniku sejancev vrtnin. Časovni interval med posameznimi tretiranjimi naj bo 7 do 10 dni. Sadike zalivajte v jutranjih urah, da se do večera posušijo. Če pride do okužbe, je potrebno propadle sejance sprosti odstranjevati. Semena je najbolje sejati v setvene platoje ali šotne lončke. V vsak lonček ali odprtino v platuju posadimo samo eno seme, saj pri pregosti setvi tvegamo pojav bolezni padavice sadik.

Besedilo: Strokovnjaki Kluba Gaia

Nagradno vprašanje:
Katere vrtnine nujno rabijo kalij za zdravo rast?

Hvala ANDREJI in veliko uspehov MARIJI

Z Andrejo kot urednico Burje smo se srečevali štirikrat letno, ko je naše glasilo izšlo in našlo pot v naše domove. S svojimi uvodniki je bila Andreja izvirna in je vsakič ujela v svoje razmišljanje trenutke najbolj odmevnih dogodkov časa. Zdi se nam, da je imela na delovnem mestu na sedežu občine dovolj priložnosti in časa, da ji vsebine, ki so burile duhove, niso mogle ubežati izpod prstov. Pa ni bilo tako, kajti Andreja ni v nobenem uvodniku samo odsevala časa, silila nas je k razmišljanju in iskala sebi lastne poti k razrešitvi problemov. Zanj je bilo poslanstvo urednice dodatno in nadvse odgovorno delo, ki ga je vestno opravljala. Zatorej Andreja, hvala v imenu vseh nas, ki smo vselej, ko smo segli po našem glasilu, prebrali tvoj uvodnik, pa ne zato, ker je bil na prvi strani, temveč zato, ker nas je, ne samo "razdražil", temveč tudi duhovno bogatil.

In se nam letos se nam z našo Burjo obetajo nove razsežnosti tega bogastva, kajti vajeti urednice smo zaupali naši Mariji iz knjižnice. Marija je vestna, marljiva, vedno nasmejana in če pomislimo, da je njeno delovno okolje duša naroda, potem je uspeh na dlani. Marija, pogumno k vsem našim pričakovanim ciljem. Da ne pozabim: Andreja je Burjo pripeljala od njenega rojstva, ko je bila najprej Občinsko glasilo, za tem Komentar, v zrela otroška leta. Iz teh let se običajno rodi mladost – naj bo svetla, četudi kdaj kritična, pa saj se iz kritik rojevajo svetli dnevi. Predvsem mladim jih privoščimo.

Ana Godnik

Nasveti in izkušnje iz prve roke

Nasveti in izkušnje iz prve roke je naslov že tretje knjige izpod peresa Darje Rojec z Vrhnik, ki je izšla v lanskem letu in je namenjena ne le onkološkim bolnikom, ampak tudi drugim bolnikom kot tudi zdravemu človeku. Knjigo so predstavili po Sloveniji, predstavitev pa je doživela 19. februarja tudi v Kosovelovi knjižnici Sežana. Dobro obiskan dogodek je organiziralo Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras, ki ima svoj sedež v Gorjanskem in deluje že peto leto pod vodstvom predsednice Nadje Mislej Božič. Avtorica, ki je že drugič premagala rakavo bolezen, ima za seboj že dve knjigi: Pa jo imam in Štirje letni časi. Tokrat je med bralce prišla s knjigo, kjer na več kot 230 straneh ponuja obilico zanimivih receptov, ki so jih ustno ali s pomočjo ankete zaupali pacienti, ki so tudi sami uporabili določene pripravke pri zdravljenju. »S pripravki so si pomagali k izboljšanju zdravja. Nekateri recepti so zelo stari in so se uporabljali več rodov. Tudi danes so med nami žene, ki so večkrat prebolele raka,« je na predstavitvi poudarila Darja Rojec. Zanimiv razgovor je vodil mag. Stipe Hečimović, ki pri sežanski univerzi sodeluje že tretje leto in vodi študijski krožek Živimo z zdravilnimi rastlinami. Pred predstavitvijo knjige so se člani krožka zbrali in se pogovorili o preprečevanju (preventivi) rakavih tvorbo. Tokrat je voditelj večera, Hečimović, že v uvodu zbrane razveselil z igranjem kitare, saj pri zdravljenju rakavih bolnikov zelo veliko vlogo igrajo duševnost in dobri medsebojni človeški odnosi, s poudarkom na prijateljstvu. Avtorica je v zadnjih šestih letih, odkar je drugič resno zbolela, zbirala preizkušene recepte zdrave prehrane, s poudarkom na zdravljenju posledic terapij z naravnimi zelišči, obenem je poudarila pomen zdravega življenjskega sloga s telesno aktivnostjo. »Uživajmo zdravilne sadove narave. Najboljše stvari v življenju so zastoj, zato jih izrabimo. Nabiramo zeli, ki jih poznamo, ali preverimo pri osebi, ki jih dobro pozna. Tako sva se s Stipetom pred leti spoznala na delavnici o zdravilnih zeliščih v Logatcu. Do sedaj sem imela že veliko predstavitev svojih knjig in tudi izvajala delavnice. Ravno kar prihajam iz Murske Sobote, kjer je več kot 250 članic Aktiva kmečkih žena prisluhnilo mojemu predavanju o bolezni, raku, pregledovanju dojke in drugem. Po drugem raku sem tudi sama bolj začela skrbeti za zdravje in se izobraževala na področju zelišč, ajurvede, medicinskih znanj, brezglutenske prehrane in drugega. Tako bo tudi moja nasle-

dnja knjiga, ki naj bi izšla v letošnjem letu, obsegala še dodatne recepte za onkološke bolnike, ki so mi jih poslali pacienti, o kremah in mazilih, domačih čistilih, gnojilih za vrt in drugem, ki so mi jih poslali pacienti,« pravi Rojčeva, ki je razkrila marsikatero življenjsko skrivnost o tem, kako gresta uradna in komplementarna medicina z roko v roki. Knjigo so med drugim podprli tudi dr. Alenka Kafol in zdravniki ter strokovni sodelavci Onkološkega inštituta.

V uvodu srečanja je zbrane pozdravila predsednica univerze, Nadja Mislej Božič, ob zaključku pa še strokovna vodja sežanske skupine za samopomoč žensk po raku dojke, Milena Fabjan Pegan. Avtorica je tudi tokrat poskrbela za nekaj zdravih dobrot, ki so jih bili obiskovalci deležni, kot denimo kislo zelje s semeni, pa kroglice z bučnimi ali sezamovimi semeni. Rojčeva se bo še vrnila na Kras, saj jo vabijo kot gostjo delavnice izdelovanja mazil. Pa predstavimo enega izmed številnih receptov za čiščenje jeter s kurkumo. Čeprav je začimba/zel iz tropskih krajev in obarva jedi rumeno, jo je mogoče kupiti tudi v naših krajih in jo uporabiti v številne namene. Za čiščenje jeter zaužijemo eno do tri čajne žličke kurkume vsaj trikrat na dan. Ker je netopna v vodi, jo uživamo v kombinacijami z maščobami (kokosova maščoba, hladno stiskano oljčno olje, maslo, surovo mleko, skuta). Mleko malo pogrejemo, raztopimo kurkumo in popijemo.

Besedilo in foto: Olga Knez

Burja

»Čutim Slovenijo. Zelena. Aktivna. Zdrava.« po KOMENSKO

»Expo Milano 2015 bo za Slovenijo velika gospodarska in promocijska priložnost.« In res bo za tiste, ki imajo kaj za pokazati, predstaviti.

In kaj lahko k temu prispeva občina Komen, če ne zmore v večjem številu sodelovati niti na sejnih kot je bil ljubljanski, name njenih predvsem turistom iz Slovenije?

Na žalost smo bili na sejmu Turizem in prosti čas 2015 v Ljubljani tudi letos ponovno edino društvo iz komenske občine. Je pa res, da je Občina Komen sodelovala na sejmu skupaj z občinami, ki so nastale iz sežanske občine.

Kdo je opravil tak izbor predstavitev za sejem v Ljubljani? Kje je bil TIC Štanjel in njegova vloga na sejmu? Zakaj niso bila povabljeni k sodelovanju društva, ki prirejajo prireditve, katerih se vsako leto udeleži tudi do 1000 turistov iz Slovenije in zamejstva?

Po moje je to rezultat šibke aktivnosti na področju razvoja turizma v občini. Je pa tudi posledica »domiselnega« kadrovanja za TIC Štanjel. Minilo bo skoraj 10 let, odkar se na tem mestu kadri menjujejo kot po tekočem traku. Večina njih ni imela dovolj uporabnega znanja s tega področja. Premajhna podpora s strani Občine Komen, daljše odsotnosti kadra za področje razvoja turističnih dejavnikov, to ni dalo vidnejših rezultatov.

Člani TD Brest smo dajali večkrat razne pobude, a se ni nič premaknilo. Še predlog za časovno koordinacijo terminov priredi-

tev v občini je bila pretežek zalogaj.

V TD Brest imamo ideje, ki jih znamo realizirati, navdušenje in željo promovirati Kras in njegove naravne, kulturne in kulinarčne posebnosti, kar vsako leto s svojim delom dokazujemo. Potrebujemo celovito politiko na tem področju na nivoju občine: vizijo, strategijo, taktiko razvoja in koordinacijo vseh dejavnikov. Dajmo si že enkrat priznati, da niso Kras le Štanjel, Postojnska jama, Škocjanske jame, Lipica in še kaj.

Noben program strank, katerih predstavniki sedijo v občinskem svetu (izjema je le LISTA

ZA RAST IN RAZVOJ), ne omenja turizma, kot perspektivne panoge v komenski občini. To ne obeta nič novega na področju turizma. Več aktivnosti na področju turizma pričakujem od župana, g. Marko Bandellija, ki je v uvodniku glasila Burja zapisal: »Moje sodelovanje bo odprto. Navajen sem delovati v poslovnem svetu, na skupinska (timska) dela. Sodelovanje in sodelovanje v pomembnih zadevah je temelj za uspeh.«

Želim si, da zapisano ne bi ostalo le črka na papirju, in da bo udeležba na sejmu EXPO 2015 tudi ena od osnov in navdih za delo na področju turizma v občini.

Besedilo: Dragica Smerdelj, profesorica, svetnica
in članica TD Brest

Razumeti bogastvo čustev

Taša Cucek, magistra zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora.

V občinskem glasilu Burja uvajamo novo rubriko »Razumeti bogastvo čustev« s področja psihoterapije, kjer bomo v vsaki številki predstavili temo s področja zakonske in družinske terapije z vidika odnosov (relacijske družinske terapije). V drugem prispevku bomo razmišljali o otrocih in o tem, kaj se lahko naredi, ko starši z njimi ne zmorejo najti stika in ne vedo, kako naprej.

Igralna terapija

Srečni starši in zadovoljni otroci. Namesto srečnih otrok, žal pogosto vidimo žalostne in agresivne otroke. Otroci se od odraslih razlikujejo v tem, da svojih občutij ne zmorejo ubesediti na tak način, kot to lahko naredijo odrasli. Če se otroci slabo počutijo oziroma jih nekaj jezi, bodo na primer odreagirali agresivno, uda-

rili sošolca, imeli slabe ocene, se metali po tleh in na vse mogoče načine izzivali starše. Otrok je v družinskem sistemu najšibkejši člen, ki pogosto zregulira zakonski konflikt tako, da prevzame simptomatiko nase. To stori nezavedno, tako lahko postane na primer agresiven, ima motnje v hranjenju, je osamljen, se zapre vase, je pogosto v konfliktu z drugimi otroki, ima simptomatske težave (bolečine v trebuhu, glavoboli, močenje postelje).

Terapija je namenjena tudi otrokom, ki:

- trpijo zaradi razveze staršev, razpada družine,
- so utrpeli izgubo ali so v procesu žalovanja,
- so doživeli travmo - čustveno, spolno ali fizično zlorabo.

S svojim vedenjem staršem sporočajo, da jih potrebujejo, da bi jim zregulirali čutenja jeze, žalosti, sramu ...

Igralna terapija je strukturirana igra, ki uporablja različne terapevtske tehnike, kot so: risanje, slike, lutke, peskovnik ali glina.

Preko teh tehnik otrok izrazi svoja čustva, ki jih ne zmore ubesediti oziroma se jih niti ne zaveda. Na tak način preko risbe spregovorimo o njegovih čutenjih, kako se počuti, kaj ga skrbi, kaj so njegovi strahovi, želje ...

Klinična psihologinja, dr. Shefali Tsabary, v svoji knjigi »Conscious parenting«, kar bi lahko prevedli kot zavestno starševstvo, pravi, da si vsak otrok želi samo to, da bi njihovi starši odrasli. To

Burja

pomeni, da bi zavestno razmišljali, kdo so, kako na njih vpliva njihova primarna družina in kaj si želijo predati svojim otrokom. Pomembno je, da vzpostavimo stik z otroki preko vsakdanjih dnevnih rutin, kot so na primer, umivanje zob, priprava na šolo, zajtrk in priprava na spanje. Dr. Shefali Tsabary pravi, da se starši velikokrat zapletejo v pomembnost otrokovih dosežkov, odličnih ocen, priznaji in športnih dosežkov ter tako spregledajo, kdo v resnici njihovi otroci sploh so.

Stik med otrokom in staršem je za razvoj otroka izredno pomemben. Vendar pa nas žal za tak način vzgoje niso opremili in tako se pogosto zgodi, da se držimo starih vzorcev, ki ne delujejo ni nam ne prinesejo srečnih in zadovoljnih otrok.

S pomočjo igralne terapije lahko starši ponovno vzpostavijo stik

s svojimi otroki in gradijo bolj zdrave in pristne odnose, ki bodo njihovim otrokom pomagali, da bodo lahko samozavestno vstopali v svet.

Igralna terapija je primerna tako za otroke, kot tudi mladostnike in odrasle. Še posebej, ko se znajdejo v stresnih situacijah, ko razmišljajo, kam naprej v šolo ali imajo slabe ocene.

Več informacij lahko dobite na spletni strani: www.dcsq.si.

Lahko pa tudi pišete na e-naslov: druzinski.center@sveta.gora.si ali pa pokličete na telefonsko številko Družinskega centra Sveta Gora. (040 351 236)

Visoka kakovost dela s konji v KK Štjak

ŠTJAK - Na Vrheh oziroma v Švici, kot imenujejo domačini predel z nadmorsko višino približno 600 metrov, ki se nahaja med Krasom in Vipavsko dolino, je več kot 20 vasi. Vrhe so tudi znane po odličnih belih vinih in pridelovanju mesnin. Na Štjaku so leta 2003 praznovali 400-letnico gotsko-baročne cerkve Sv. Jakoba, 25. julija vsako leto pa praznujejo vaški praznik sv. Jakoba.

Od leta 2008 je dejaven tudi Konjeniški klub Štjak, ki je nastal na pobudo priznanega in mednarodno uveljavljenega jahača, Pavla Štembergerja, ki je bil do leta 2006 zaposlen kot jahač v Kobilarni Lipica. Konjeniški klub šteje od 15 do 20 članov z Vrhov in okoliških krajev, ki posvečajo največ pozornosti kvaliteti. Klub je nastal na pobudo nekaj zanesenjakov. Z delom v klubu so poleg Štembergerja začeli Blaž in oče Gašper Lokar (Lokavec pri Ajdovščini s konji frizijci), Polona Kalan (ki je zapustila KK) in Marko Likar (s Predmeje s konji frizijske pasme). Mlada Marjana Grželj iz Dolenje vasi že 5. leto uspešno zastopa barve kluba na konjeniških predstavah višje zahtevnosti.

V klubu se posvečajo začetniškemu učenju jahanja pa vse do visoke klasične dresure in športne dresure s šolo nad zemljo. Udeležujejo se tudi dresurnih tekmovanj za slovenski pokal, državnih prvenstev in mednarodnih tekmovanj, kjer dosegajo vidne rezultate. Z lipicanci so popestrili 40-letnico štjaških gasilcev, Furmanski praznik v Postojni, dan odprtih vrat Centra KK Celje, prihod avstrijske princese Elisabeth v Trstu in druge prireditve. Nepozaben je nastop ob lanskem prazniku sv. Jakoba na Štjaku, kjer so njihovi konji zaplesali s tržaško plesno skupino Danze ottocentesche pod vodstvom maestre Collina. V Poljanski dolini se je na Brodarjevem renču predstavil Blaž Nemanič v PDD vesternem jahanju.

Na Furmanskem prazniku so se štjaški konjeniki predstavili z enournim programom, h kateremu so povabili še zunanje sodelavce iz Konjeniškega društva sv. Štefan iz Vipave. Sodelujejo tudi v programu sežanskega občinskega praznika. Tako so lani nastopili skupaj s kinološkim društvom. Eden izmed ciljev je tudi promocija kluba.

V društvo je pristopil tudi Damjan Ščuka iz Tomačevice, ki je predlagal, da bi nastopili tudi na svetovnem prvenstvu. Za doseg tega cilja je potrebno veliko dela z jahači in konji. »Začeli smo tekmovati z enovprego, v lanskem letu pa tudi z dvovprego in že na prvi tekmi v Povirju dosegli zmago. Prav tako smo se dobro odrezali na mednarodni tekmi v Lipici. Intenzivno se pripravljamo, da bi dosegli naslov državnega prvaka in se tako uvrstili tudi na svetovno prvenstvo, ki bo leta 2017 v Lipici na Krasu. Svetovno prvenstvo namreč poteka vsaki dve leti v drugi državi. Glede na to, da bo leta 2017 svetovno prvenstvo v Sloveniji, se splača potruditi,« pravi Damjan Ščuka.

»Treninge opravljamo na Štjaku pa vse do Vipavske doline in to v vsakih vremenskih pogojih, pa naj dežuje ali sneži. Ker nas je v klubu malo, je potrebno maksimalno angažiranje vseh članov društva in njihovih konj. Ne poznamo praznikov in treniramo tudi v slabih vremenskih pogojih. V klubu ne učimo samo jahanja, temveč popolne vzgoje pri delu s konji. Maksimalno se tako zavzemamo za kakovost dela s konji in ljudmi. Poleg dresure konjev se posvečamo tudi vožnji z eno ali dvovpregami. Z našimi konji in kočijami prevažajo tudi mladoporočence na poročnih slavljih,« pravita Štemberger in Damjan Ščuka.

Besedilo in foto: Olga Knez

Župnija Komen

V nedeljo, 1. februarja, smo v župnišču v Komnu gostili izjemnega poslovneža, solastnika in direktorja podjetja Pipistrel iz Ajdovščine, gospoda Iva Boscarola. Na povabilo župnika Petra se je z veseljem odzval in nam pripravil predavanje oziroma predstavitev z naslovom Med uspehom in pohlepom je tanka črta. Zakaj poudarek na 'izjemen poslovnež'? Ker je eden redkih poslovnežev, ki so mu v prvi vrsti pomembne vrednote in ne le dobiček. Na spoštovanju poslovnih, družbenih in človeških vrednot temelji

kompleten poslovni sistem in uspešnost podjetja Pipistrel. Skozi celotno predstavitev smo se o tem lahko tudi prepričali. Nena zadnje je gospod Boscarol res zelo preprost človek, ki pravi, da si kupi toliko hlač, kot jih potrebuje, smisla ne vidi v tem, da mu jih še pet leži v omari. In ne rabi pehanja za denarjem na račun drugih, kot zatrjuje, ker bi to pomenilo, da je z njim nekaj hudo narobe. Mogoče je Komen res premajhen kraj, da bi se predstavitev udeležil kakšen bolj znan poslovnež, ki bi mu takšen ali drugačen koristen nasvet prišel prav. Udeleženci predstavitev smo bili vidno navdušeni nad Boscarolovo karizmo, ki jo v današnjem svetu stežka najdemo.

S. Š.

Prvi sežanski srednješolci so maturirali pred 35 leti

Na turistični kmetiji Benčič na Filipčjem Brdu se je v petek, 23. 1. 2015, srečalo 40 nekdanjih sošolcev in z nekajmesečno zamudo proslavilo 35 let mature in hkrati 40 let od ustanovitve sežanske srednje šole. Pravzaprav nič posebnega, pa vendarle – bili

so prva generacija srednješolcev v Sežani. Šolanje so začeli 1. 9. 1975, maturitetna spričevala pa prejeli 25. 6. 1979. Nekateri so se ponovno srečali po desetih letih, tako da je sedem skupnih ur klepeta ob spominih kar prehitro minilo. V prvi vrsti z leve: Nadja Grželj, Suzana Ban, Boris Pelan, Ivica Gulič in Olga Knez. V drugi vrsti z leve: Ljubo Lah, Aleš Uršič, Zdenka Rebula, Konrad Božeglav, Karmen Štolfa, Darjo Humar, David Terčon, Eda La Vita, Alenka Turšič Nastran in Neva Pajntar. Zadaj (z leve stojijo): Miloš Škapin, Nives Premrl, Danilo Guštin, Ingrid Čerček, Mitja Miklavac, Verica Guštin, Alojz Jazbec, Laura Žerjal, Nives Prelc, Tanja Pipan, Edvin Bole, Nives Tavčar, Cvetka Šemrov, Ksenja Srdič, Darinka Svetina, Ludvika Foški, Loredana Mahnič, Pavel Dekleva, Damijana Kariž, Mirjam Ravbar (višja), Irena Tavčar Renčelj, Ljubica Jelušič, Sonja Guštin Jelušič in Sonja Tomšič (na fotografiji manjka Alica Ravbar).

Besedilo: David Terčon
Foto: Barbara Benčič

Nova info točka za nevladne organizacije

V Središču Rotunda Koper kot Stičišču nevladnih organizacij (NVO) Obalno-kraške regije se želimo približati vsem nevladnim organizacijam, ki delujejo v Kraški regiji. Zato smo odprli novo info točko. Vsako sredo smo med 8. in 12. uro na voljo v prostorih socialnega podjetja Brinjevka d. o. o. oziroma v tako imenovani Rdeči hiši na Partizanski cesti 15 v Sežani.

Pri preteklih projektih se je pokazalo, da je za

predstavnik NVO s kraškega območja zamudno prihajati na svetovanja v Koper. Z ustanovitvijo info točke v Sežani bomo povečali našo prisotnost in prepoznavnost na Krasu. Naš namen je poudariti prednosti aktivnega sodelovanja pri različnih dejavnostih (izobraževanje, svetovanje, dogodki, civilni dialog in drugo). Pobrskate lahko tudi po rubrikah na www.sticisce.si in izkoristite našo brezplačno ponudbo svetovanj, se udeležite dogodkov, predvsem pa se pridružite našim pobudam, saj le skupaj lahko dosežemo očitne spremembe. Središče Rotunda želi vsem kraškim nevladnim organizacijam veliko uspešnih prijav na razpise in zanimivih projektov v letu 2015.

Besedilo in fotografija: NATAŠA ČEPAR, Središče Rotunda

Burja zimo prinese - pust jo odnese

Burja

Na čezmejnem Krasu je bilo ustanovljeno Partnerstvo za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje

Javni zavod Park Škocjanske (JZ PŠJ) jame je v petek, 27. 2. 2015, v Promocijsko kongresnem centru Pr Nanetovh v Matavunu speljal svojo zadnjo aktivnost v okviru projekta Living Landscape Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013. V Partnerstvo za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje (konzorcij) se je povežalo 32 ustanovnih članov in se zavezalo k skupnemu delovanju na tem področju. Kraška suhozidna gradnja je ključni segment kraške kulturne krajine in matičnega krasa. Na ustanovni skupščini je zbrane s svojo prisotnostjo počastila županja Občine Hrpelje-Kozina, ki se je, tako kot Občina Divača in Občina Devin Nabrežina, odločila pristopiti h konzorciju kot ustanovni član. Podporo ob ustanovitvi sta zavezo podali tudi Občina Sežana in Občina Miren-Kostanjevica. Županja Saša Likavec Svetelšek je v svojem nagovoru prisotnim poudarila, da bo vselej podala podporo pobudam, ki bodo stremele k valorizaciji ter ohranjanju lastne dediščine, na katero moramo biti ponosni, tako kot so na svojo ponosni povsod v tujini, in moramo na njej graditi razvoj Krasa.

Dr. Katja Hrobat Virloget je v imenu ustanovnega člana Univerze na Primorskem in vodilnega partnerja projekta Living Landscape izrazila zadovoljstvo, da je JZ PŠJ v projekt vključil popularizacijo kraške suhozidne gradnje ter z vzpostavitvijo konzorcija pravzaprav že presešel same začetne projektne rezultate. Ključni krivec za prebujanje Kraševcev na temo suhozidne gradnje in nepomanjkljivi zunanji sodelavec JZ PŠJ na projektu v sklopu priprave strokovnih podlag (Tipologija, vzdrževanje in gradnja kraških suhih zidov in hišk – vidik nosilca ljudskega znanja, Priročnik kraške suhozidne gradnje, Standardi kraške suhozidne gradnje), snovanja in izvedbe delavnic učenja osnov gradnje za osnovnošolske otroke ter praktičnega usposabljanja za gradnjo odraslih je Boris Čok. Ob začetku srečanja je izrazil veselje, v zvezi s tem, da se je, po skoraj tridesetih letih pozabe, v desetih od

njegovega prvega koledarja s pastirskimi hiškami iz leta 2003, zanimanje za suhozide začelo ponovno obujati in da je prišlo do ustanovitve konzorcija, v katerega so se odločili pristopiti tudi drugi nosilci znanja tovrstne ljudske tehnike gradnje, kot so Mitja Kobal, Rudi Bak, Dušan Okoren in drugi.

Pristopno izjavo ob ustanovitvi konzorcija je svečano podpisalo 10 znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih institucij, 3 občine, 3 druge upravljalne institucije, 2 arhitekturna biroja, civilno združenje in 13 posameznikov – fizičnih oseb, od tega 6 iz Italije. Sledila je izvedba volitev predsednika in štirih članov upravnega odbora konzorcija, kjer pa ni šlo brez zapletov. Zaradi izenačenja števila glasov med kandidati za predsednika in člane upravnega odbora v prvem krogu je bilo volitve potrebno ponoviti. Kandidata za predsednika sta bila Boris Čok iz Lokve in arhitekt Danilo Antoni iz Devina, ki je prvega v drugem krogu povedel za en glas in postal predsednik. Med 12. kandidati za upravni odbor so bili v drugem krogu izvoljeni Peter Medica, direktor Visokošolskega središča Sežana, Eda Belingar, konservatorica goriške območne enote Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Slovenije, dr. Katja Hrobat Virloget iz Univerze na Primorskem ter Darja Kranjc iz JZ PŠJ. Na podlagi preučitve konzorcijske pogodbe bo izvoljeni upravni odbor poiskal rešitev za formalno vključitev Borisa Čoka v upravljanje konzorcija, saj soglasno meni, da velike podpore volivcev slednjemu, v dobrobit uspešnega upravljanja in dela konzorcija, ni mogoče prezreti, še manj pa njegovega ključnega doprinosa k popularizaciji in ohranjanju kraških suhozidnih gradenj.

V sklopu skupščine je bil obenem usklajen in potrjen plan dela za leto 2015, ki obsega 28 aktivnosti v okviru štirih vsebinskih sklopov, tj. raziskovanje in razvoj, prostorsko upravljanje, informiranje in ozaveščanje ter izobraževanje, ki bodo izvedene skladno z interesom predvidenih ciljnih skupin, nosilcev oziroma viri financiranja. Po slavnostni predaji konzorcijskih pogodb ustanovnim članom in zaveznikom, je sveže izvoljeni predsednik Partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje, Danilo Antoni, izrazil zadrego ob izvolitvi, hkrati pa obljubil, da se bo v okviru svoje dodeljene vloge potrudil po svojih najboljših močeh. Prisotni podžupan Občine Devin Nabrežina, Massimo Veronese, ob koncu ni mogel skriti veselja ob izvolitvi predsednika, ki je devinski občan. Vsiskupaj pa smo si na koncu čestitali, si obljubili pomoč in zaželeli uspešno delo.

Besedilo: Darja Kranjc
Foto: Manca Vinazza

Napovednik

OBČINA KOMEN, TURISTIČNOINFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL

Štanjel 1a, 6222 Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986, e-mail: tic.stanjel@komen.si, www.stanjel.eu

Napovednik prireditev v Občini Komen

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
20. marec PETEK	18:30	S knjižnim nahrbtnikom na potep iz Vietnama do Singapurja Gostja Barbara Žetko	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
21. marec SOBOTA	9.00–17.00	10. specialna razstava za Nemške ovčarje	Komen, poligon ŠKK	Športni kinološki klub Komen m.milic@distriest.si
	19.00	Spomladanski koncert MePZ Cominum »S pesmijo, plesom in smehom v pomlad« z gosti MePZ Divača.	Gorjansko	MePZ Cominum cominum@gmail.com
22. marec NEDELJA	15:00	Tekma EPNL 12. krog Komen:Plama instalacije Kovačič	Komen, nogometno igrišče	NK Komen mladi.komen@gmail.com
22. marec – 12. april		SVIREL – 7. mednarodno glasbeno tekmovanje in festival solistov ter komornih skupin	Štanjel	UPOL Tel.: +386 (0)31 863 499 info@upol.si
29. marec	10:00	9. Br'stovska koloosmica Organizirano kolesarjenje po slovenskem in zamejskem Krasu	Brestovica pri Komnu	TD Brest Tel.: +386 (0)40 815 552 stane.svgelj@siol.net www.brestovica.com
	10:30	3. Špargljev pohod Voden krožni pohod po okoliških vzpetinah, kolo-vozi in skritih stezah slovenskega in zamejskega Krasa	Brestovica pri Komnu	TD Brest Tel.: +386 (0)40 815 552 stane.svgelj@siol.net www.brestovica.com
	11:00	9. Br'stovska špargljada Gastronomsko – turistična prireditev, ki vključuje pokušino in razstavo raznovrstnih jedi iz divjih špargljev	Brestovica pri Komnu	TD Brest Tel.: +386 (0)40 815 552 stane.svgelj@siol.net www.brestovica.com
april		Konjeniška fešta in pohod	Brje pri Komnu	Društvo k'munska štirna Brje Tel.: +386 (0)51 601 414 drustvo.brje@gmail.com
6. april PONEDELJEK	20.00	SVIREL Koncert »Greatsaxess z gosti« Lev Papis (Slovenija) in Bence Szepesi (Madžarska) – saksofon	Sveto, Cerkev sv. Tilna	UPOL Tel.: +386 (0)31 863 499 info@upol.si
10. april PETEK	18.30	STIK S SABO Delavnica o čustvih	Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386(0)5 7668 580 knjiznica.komen@siol.net

17. april PETEK	11.00	Otvoritev prostorov in razstave »Komenski Kras 1915-1918« In »Zajemi z vojakovo žlico«: Predstavitve varčne kuhinje na Krasu v času 1. svetovne vojne po receptih gostincev Komenskega Krasa in Društva Planota.	Gorjansko, Štrekljeva domačija	Občina Komen Tel.: +386 (0)5 769 00 56 www.komen.si www.stanjel.eu Društvo Planta Tel.: +386 (0)31 303 523
17. april PETEK	18.30	V gosteh pri nas: Dr. Janez Bogataj	Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386(0)5 7668 580 knjiznica.komen@siol.net
30. april	18:00	»Marš na pohod« Začetek bo ob 19. uri izpred dvorane v Kobjeglavi. Pot boste že v mraku, okrog 22. ure, zaključili v Kobjeglavi, kjer boste pomagali prižgati kres in se ob sadju, pecivu, siru in teranu družili še pozno v noč.	Kobjeglava	Društvo Kraški slavček kraski.slavcek@gmail.com Erika Rojc: Tel.: +386 (0)40 277 337
april – maj		Mesec špargljev na Krasu	Kras	Društvo Planta Tel.: +386 (0)31 303 523
maj		Turnir v trojkah (košarka, nogomet)	Brje pri Komnu	Društvo k' munska štirna Brje Tel.: +386 (0)51 601 414 drustvo.brje@gmail.com
maj		Fabianijevo leto v občini Komen: otvoritev razstave Adijo Dunaj, pozdravljen Štanjel	Štanjel	Občina Komen Tel.: +386 (0)5 769 00 56 www.komen.si www.stanjel.eu
3. maj		Spacalov pohod	Štanjel-Škrbina	Društvo vrt Škrbina in VS Škrbina Tel.: +386 (0)31 267 529, Tel.: +386 (0)31 835 965
9. maj		Malonogometni turnir Štanjel	Štanjel	ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel.: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net
15. maj PETEK		Marko Korošic: Čas prostora Predstavitve knjige	Škrbina Spacalova domačija	Knjižnica Komen Tel.: +386(0)5 7668 580 knjiznica.komen@siol.net
junij		Turnir v košarki	Brje pri Komnu	Društvo k' munska štirna Brje Tel.: +386 (0)51 601 414 drustvo.brje@gmail.com
junij		Podelitev Štrekljeve nagrade	Gorjansko	Občina Komen Tel.: +386 (0)5 769 00 56 www.komen.si www.stanjel.eu
5. – 6. junij	17:00	Odpri turnir v nogometu, Brestovica 2015	Brestovica pri Komnu	TD Brest Tel.: +386 (0)31 305 586 dani.masten@gmail.com www.brestovica.com
14. junij		Grajsko poletje 2015— Gledališka predstava: komedija	Štanjel	ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel.: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net

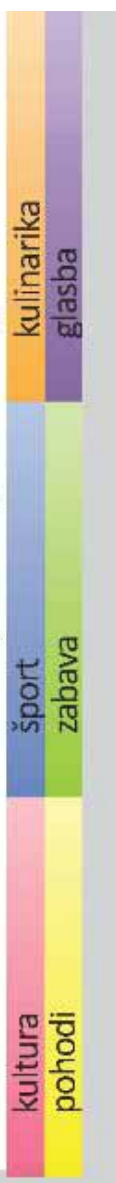
Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
Stalna razstava	Podobe Krasa	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel – galerija in turizem Tel. +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	Stalna razstava slik in grafik Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel – galerija in turizem Tel. +386 (0)7 690 197, gradstanjel@guest.arnes.si

Vsi organizatorji prireditve si zaradi nepredvidenih okoliščin, pridržujejo pravico do spremembe programa.
Več o prireditvah na: www.stanjel.eu in www.komen.si

Prireditve Krasa in Brkinov od januarja do avgusta 2015

TIC Štanjel
Štanjel 1a
6222 Štanjel, Slovenija
t + 386 5 769 00 56
m + 386 (0)41 383 986
f + 386 5 731 04 60
tic.stanjel@komen.si
www.stanjel.eu

**Več o prireditvah na
www.stanjel.eu
in
www.visitkras.info.**

PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

Sreda, 18. marec, ob 20.00

ob 111-letnici rojstva Srečka
Kosovela
LADO JAKŠA: NEVIDNOST GRE
V VIDNOST
koncert avtorske glasbe in
multimedijska projekcija
umetniške fotografije

Sobota, 21. marec ob 20.00

Koncert: SLAVKO IVANČIČ,
gostje Klapa Solinar
Slavkovih prvih 100: turneja
»60 + 40«

**Ponedeljek, 23. marec 2015,
ob 20.00**

Gledališče Koper: Miro Gavran
– NOČ BOGOV
za Gledališki in Briljantni
abonma ter izven

Četrtek, 26. marec ob 18.00

Slovenski mladinski film
RDEČA RAKETA,
ki je bil posnet na Krasu in v
katerem igrajo tudi domačini.
Četrtekovi projekciji sledi tudi
pogovor z ustvarjalci.
Ponovno bo film predvajan
tudi v nedeljo, 29.3. ob 18h
(brez pogovora po filmu).

Petek, 3. april, ob 20.00

Izvirni slovenski muzikal
CVETJE V JESEN

V aprilu ne spreglejte še delavnice za društva: KOMUNIKACIJSKI VODIČ ZA VIDNO DELOVANJE

Društva in druge nevladne organizacije s svojim delovanjem pomembno prispevajo k dogajanju v naši skupnosti. A pogosto se srečajo tudi s kakšno komunikacijsko zadrego. Kako dogodke in prireditve narediti čim bolj vidne? Na koga se obrniti, da se bo dogajanje znašlo v medijih? Kdaj sploh poslati vabila in kako nagovoriti čim širši krog ljudi? Kako pripraviti prireditveni prostor in kako se na sam dogodek pripraviti?

V Kosovelovem domu Sežana v sodelovanju z Javnim skladom za kulturne dejavnosti – območna izpostava Sežana in podjetjem K@spr, komunikacijsko svetovanje in stike z javnostmi pripravljamo delavnice za člane nevladnih organizacij, ki odgovarjajo na vsa zgoraj zastavljena vprašanja.

V delavnicah bomo v dveh srečanjih obnovili osnove javnega nastopanja, tehnike priprave na nastop, tehnike premagovanja treme. Pripravljali bomo vabila, sporočila za javnost in svetovali, kako komunicirati z mediji. Splet in družbena omrežja so lahko stičišče društev in njihove ciljne publike. Ponudili bomo nekaj odgovorov, zakaj je spletna prisotnost pomembna za delovanje organizacij in kako jo doseči. Reševali bomo tudi logistične zagate področja organizacije prireditev (kam posesti povabljenca, kam namestiti fotografе, kako se po odru premikamo in kako rokujemo), preleteli protokol, ki velja na prireditvah, in vse omenjeno tudi preizkusili. Udeleženci na prvem srečanju prejmejo mini priročnik Komunikacijski vodič za vidno delovanje. Delavnice bodo potekale v torek, 7. in v torek, 14. aprila 2015, od 16h dalje v Kosovelovem domu Sežana.

Število prijav je omejeno, kotizacija znaša 130 EUR na osebo. Ker se zavedamo pomena društev in njihovega delovanja, je cena za nevladne organizacije prijaznejša in znaša 70 EUR na osebo (če bo prijavljenih več kot 10, bo še nekoliko nižja – 60 EUR).

Podrobnosti in prijavnico najdete na spletni strani www.kaspr.si.

Postanite vidni, drugačni in za vse, ki jih nagovarjate, privlačni!

Pri nas lahko kupite tudi **DARILNE BONE**

za vaše bližnje s točno navedbo predstave ali koncerta, ki ga podarjate. Darilni bon je mogoče kupiti tudi za filme po izbiri.

Podarite trenutke kulture in sprostitev ter začinite s kančkom sreče!

Ne spreglejte naše ponudbe KINO KINO – program umetniškega in kakovostnega filma (v sodelovanju z MC Podlaga).

Vse, ki želite prejemati naša obvestila po e-pošti prosimo, da se prijavite na naši spletni strani v rubriki BODITE OBVEŠČENI O NAŠIH DOGODKIH.

Spletni nakup vstopnic in celoten program

www.kosovelovdom.si

					Burja	NA ZID ENAKOMERNO NANESENA MALTA	VOLČJA ČEŠNJA	JUŽNA ZVEZNA DRŽAVA V ZDA	AM. PEVKA VICTORIA IYOMOND	ANTONNANUT	TOMAŽMAH KOVIC	MLADO VINO	RDEČE BARVILO IZ KORENIN ALKANE	PRIČA PRI BIRMI	SPOJ ČEPA IN LUKNJE, PRILEG	OSEBA IZ JANČKOVE OPERE JENUFA
PAS ZEMLJE OB MORJU ALI JEZERU											HEBREJSKI VESOLJNI POTOP					
ŽALOSTNO, MRAČNO RAZPOLOŽENJE											PARTIZANKA					
IZRAELSKA LETALSKA DRUŽBA										LJUDSKO IME ZA RMAN						
TEMA O KATERI SE NE RAZPRAVLJA										SIRIJSKI ŠAHIST (PHILIP)						
SL. FILM IN GLEDALIŠKA IGRALKA						IT. ETNOLOG (ROBERTO, R. 1957)				PRES. IHANA						
						VOJ. OBVEZ						NOVI SAD				NAJPREPROSTEJŠA ORGANSKA KISLINA V VINSKEM KISU
SLOVENSKI MATEMATIK, RAZISKOVALEC KONSTRUIRANJA Z RAČUNALNIKI (MILAN)						KRILO RIMSKE KONJENICE										KANADSKI HOKEJIST (DOUG)
IZDELAVA FINIH TEHNIČNIH NAPRAV						RIS. PODOBA										
SKUPINA SKUPAJ POTUJOČIH VOZIL										MANJŠA ARENA						
										REKA SKOZI INNSBRUCK						
... IN ŠTIRIDESET RAZBOJNIKOV									POGLAVAR INKOV					HUDA JEZA		
									PODROČJE, PREDEL					MOČVIRSKA PTICA		
IGRALNICA, KAZINO								KANADSKI PEVEC (PAUL) VELIKAN					SVETLI RUM			
													KRONASTI GOLOB			
KRAJ OB CESTI GRENOBLE-LYON V FRANCIJI IZ ČRKA LOBI						OBRAT ZA PRIDELAVO BAKRA					PODZEMNI ŽUŽKOJEDI					
						VRH ROKE					NAPAD, ATAK					POLJSKI VESLAČ, ZLATO NA OI 2008 V CETVERCU (R. 1974)
RAHLJANJE ZEMLJE Z BRANO									AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (GEORGE)	EDEN OD NADANGELO V PRI JUDIH						
KRATICA IOWE										ZDRAVILIŠČE S. OD CELJA						
						VRSTA INSEKTICIDA				OGRODJE ZA VINS. TRTO						
						OSTRO DIŠEČ PLIN										
KROVNI LIST KORUŽNEGA STORŽA								TURKMENSKI ŠAHOVSKI VELEMOJSTER (BABAKULI)	MARATONKA MEYER					ANADREV		
								RT NA SZ. ŠKOTSKE						IZRAELSKI ANESTEZIOLOG		
ŽELEZNO REZILO PRI PLUGU							BLOMDAHOVA OPERA						VOGELNIK			
							LOVSKI PLEN						JAPONSKI FILM. IGRAL. (YUHARU)			
NEMŠKA PISATELJICA (RENATE, ROJENA 1935))						STANJE OVALNEGA					BOG JERU-ZALEMA					
						EST. SKLAD. (OLAV)					KITAJ. IME ZA GOBI					
NEMŠKI KABARETIST (PRIIMEK SOPOMENKA NESMISEL)														TISKANO DELO		
TROJANSKI JUNAK ZNAN PO PETI						MANJŠE NASELJE				IZIDORHREŠČAK			MAŠČOBNO TKIVO			
						JAPONSKA IGRA				OVRATNA RUTA			PRAVOSLAV. DUHOVNIK			
SADIKA, PRESAJENKA								DEL REDOV. OBLAČILA								
								VALJEVO								
RUSKA UMETNOSTNA DRSALKA (ANASTASIJA)										JAPONSKI POLITIK (IČIRO)						
DREVO TROPSKE AFRIKE S SREBRNKASTO RUMENIM LESOM, TUDI ANTIARIS										SVETOVNA ORG. ZA PREPOVED JEDRSKEGA OROŽJA						

Pravilno izpolnjeno geslo nam na dopisnici pošljite do petka, 22. 5. 2015 na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, s pripisom »za nagradno križanko«. Na dopisnici ne pozabite pripisati svojega imena in priimka, naslova ter telefonske številke. Med prispelimi pravilno izpolnjenimi gesli bomo izžrebali tri nagrajence.

Rešitev nagradne križanke Burja December 2014: (vodoravno) Paklenica, Zaplaninec, aro, nakana, litje, oči, Asean, Ila, krop, cer, ar, proace, Kdor prej ..., ublažitev, Has, VS, Mojca Cedilnik, Smerdu, arija, RL, tunelček, Ova, Ibo, oče, Jelendol, zen, parček, Tea, Irgl, gem, EK, šarec, prepranost, Čreta, rit, trak, Ive, drn, Ati, Emir, Li, Anik, nekovina, Kozina, Aman, čas, Bikar. GESLO: Kdor prej umre, bo dlje mrtev

Nagrajenci:

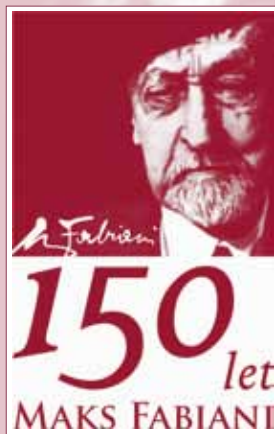
1. nagrada: Sonja Lozej iz Svetega (knjiga Volčji Grad)
2. nagrada: Ivana Ščuka iz Štanjela (knjiga Junaki neba V)
3. nagrada: Uroš Skok iz Štanjela (glasbeni CD)

GESLO:

Brez based!

FABIANIJEVO LETO 2015

DOGODKI V OBČINI KOMEN

DATUM	KRAJ	DOGODEK
MAJ	ŠTANJEL	OTVORITEV RAZSTAVE <i>ADIJO DUNAJ</i> , <i>POZDRAVLJEN ŠTANJEL</i>
29. MAJ	ŠTANJEL, KOBDILJ	KULturna PRIREDITEV OB DNEVU ŠOLE KOMEN IN ZAKLJUČKU PROJEKTA <i>SVET GA POZNA, SPOZNAJMO GA TUDI MI</i>
JUNIJ	KOBDILJ, VILLA FABIANI	URADNA OTVORITEV ROJSTNE DOMAČIJE MAKSA FABIANIJA, ZAVOD FABIANI
	ŠTANJEL	RETROSPEKTIVNA RAZSTAVA MEDNARODNEGA PROJEKTA <i>PO FABIANIJEVIH POTEH</i> EX TEMPORE
JULIJ	KOBDILJ, VILLA FABIANI	S KNJIGO POD FABIANIJEVO MURVO
SEPTEMBER	ŠTANJEL, GRAD	ACMA - DUŠA SVETA V FERRARIJEVEM VRTU
OKTOBER	ŠTANJEL	OTVORITEV OBNOVLJENEGA VODOVODNEGA SISTEMA V FERRARIJEVEM VRTU PODELITEV NAGRAD MAKSA FABIANI OTVORITEV RAZSTAVE DEL PRISPELIH NA RAZPIS ZA NAGRADO MAKSA FABIANI

Program dogodkov v Fabianijevem letu je živ in ga bomo še nadgrajevali in dopolnjevali.
Zato vas vabimo, da se vključite k njegovemu sooblikovanju in z organizacijo dogodkov
popostrite Fabianijevo leto. Vaše predloge in dogodke lahko sporočite na tic.stanjel@komen.si.